Hollola

Tilinpäätös 2022

Kunnanhallitus 27.3.2023

Sisällys

1. Toimintakertomus 4
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa 4
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus 4
1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset 8
1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntien talous 11
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa 15
1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä 18
1.1.6 Kunnan henkilöstö 19
1.1.7 Ympäristöasiat 19
1.1.8 Muut ei taloudelliset asiat 21
1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä 21
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus 26
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 26
1.3.2 Toiminnan rahoitus 29
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset 31
1.3.4 Kokonaistulot ja -menot 32
1.4 Konsernin toiminta ja talous 33
1.4.1 Hollolan kuntakonserni ja konserniyhteisöjen toiminnan ohjaus 33
1.4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin tulevasta kehityksestä 33
1.4.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä 34
1.4.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 35
1.5 Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä 40
2. Talousarvion toteutuminen 41
2.1 Strategian toteutuminen 41
2.2 Käyttötalouden toteutuminen 43
2.3 Tuloslaskelmaosa 81
2.4 Investointiosa 83
2.5 Rahoitusosa 85
2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 87
3. Tilinpäätöslaskelmat 88
3.1 Tuloslaskelma 88
3.2 Rahoituslaskelma 89
3.3 Tase 90
3.4 Konsernilaskelmat 92
4. Tilinpäätöksen liitetiedot 96
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot, Hollolan kunta 96
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot 98
4.3 Taseen liitetiedot 101
4.4 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot 113
4.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 119
5. Taseyksiköiden erillistilinpäätöslaskelmat 135
5.1 Vesihuoltolaitos 135
6. Konserniyhtiöt 138
7. Käytetyt kirjanpitokirjat ja tositelajit 140
8. Tunnuslukujen laskentakaavat 142
9. Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja merkinnät 146

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Talous

Hollolan kunnan vuoden 2022 tilikauden tulos on 7,6 milj. euroa ylijäämäinen. Alkuperäinen, marraskuussa 2021 hyväksytty talousarvio laadittiin 0,6 milj. euroa ylijäämäiseksi. Verotulojen ja valtionosuuksien odotettua paremman kehityksen vuoksi valtuusto hyväksyi talousarviomuutokset, joiden jälkeen talousarvio oli n.5,3 milj. euroa ylijäämäinen. Suurimmat, taloutta vahvistavat poikkeamat talousarviosta aiheutuivat sote-menojen alituksista sekä verotulojen ja valtionosuuksien kehityksestä.

Tilinpäätös mahdollisti yhteensä 7,3 milj. euron investointivarausten kirjaukset, jotka kohdennettiin uimahalliin, KUHA-hankkeisiin (Kalliola VT4, Messiälä-Pyhäniemi pyörätie) ja infrakohteisiin (Perhoslehdon ja Hopeakallio-Paassilta-alueet, Salpakankaan koulun alueen kaavahanke). Varausten jälkeen tulos on 0,3 milj. euroa.

Tulot

Kunnan tulot (verotulot, valtionosuudet ja toimintatuotot yht.) olivat yhteensä 167 milj. euroa ja lisäystä edellisvuoteen oli yhteensä 9 milj. euroa (6,3 %).

Verotulot olivat yht. 103,6 milj. euroa, missä kasvua oli 3,9 milj. euroa eli 4 %. Kunnallisveroja kertyi 92,0 milj. euroa eli n. 3,1 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Kiinteistöveroa kertyi 5,5 milj. euroa eli n. 0,3 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Kiinteistöverojen kertymän muutos edellisestä vuodesta aiheutui vuoden 2021 tilityksiin sisältyneistä aikaisempien vuosien verokertymistä. Yhteisöveroa kertyi 6,1 milj. euroa eli 1,0 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020. Yhteisöverokertymää nosti kuntien jako-osuuden tilapäinen korotus. Vastaavasti valtionosuudet olivat 47,8 milj. euroa ja lisääntyivät 4,2 milj. euroa (9,7 %). Lisäys johtui laskennallisten yksikkökustannusten noususta peruspalvelujen valtionosuudessa, sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen sekä verotulomenetysten korvausten kasvusta.

Toimintatuotot olivat 15,5 milj. euroa ja ne kasvoivat 1,3 milj. euroa (9,2 %) vuodesta 2021. Vesihuollon liittymismaksut muuttuivat palautuskelvottomiksi kesäkuun 2020 alussa, jonka jälkeen ne on kirjattu myyntituottoihin. Vuonna 2021 liittymismaksut on siten kirjattu koko vuoden osalta tulokseen. Yhdyskuntapalveluiden (sis Vesihuoltolaitos) myyntitulot kasvoivat vuodesta 2021 noin 1,1 miljoonaa euroa. Maksutuotot laskivat noin 0,1 m€ edellisvuoden tasolta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos vähensi maksutuottoja. Tuet ja avustukset laskivat 0,4 miljoonaa vuodesta 2021, esimerkiksi korona-avustusten laskun myötä. Muut toimintatuotot kasvoivat noin 1,3 miljoonaa euroa, erityisesti uuden sote-keskuksen koko vuoden vuokratuottojen kautta.

Menot

Toimintakulut olivat 149,1 milj. euroa, missä kasvua 8 milj. euroa (5,7 %) vuodesta 2021. Kasvu selittyy kohonneella inflaatiolla, palkankorotuksilla ja uuden sote-keskuksen kiinteistömenoilla.

Hollolan kunta on siirtänyt kaikkien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymälle 1.1.2017 alkaen. Hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntien palvelukäytön rahamääräinen kuntalaskutus vuonna 2022 yhteensä oli 723,4 miljoonaa euroa 666,4 miljoonaa euroa, mikä on 57 miljoonaa euroa (8,5 %) enemmän kuin vuonna 2021.Keskeinen selittävä tekijä on useiden toimintojen ylös ajo koronapandemian jäljiltä ja hoitovelan purku. Hollolan kunnan sote-menot olivat vuonna 2022 80,1 milj. euroa eli 5,6 milj. euroa ja 7,5 % edellisvuotta suuremmat. Sosiaali- ja terveyspalvelujen budjetti alittui 2,1 milj. euroa. Budjetointi perustui vuonna 2021 arvioon hoitovelan purkamisesta, mitä ei mm. koronatartunnoista, työvoiman saatavuusongelmista ja ylityökielloista johtuen kyetty toteuttamaan ennakoidussa laajuudessa.

Hyvinvoinnin palvelualueen toimintakulut olivat 53,3 milj. euroa, missä kasvua on 2,7 milj. euroa eli 5,1 %. Toimintatuotot olivat 4,6 milj. euroa, missä kasvu on 0,5 milj. euroa eli 11 %.

Elinvoiman palvelualueen (ml. vesihuoltolaitos) toimintakulut olivat 24,3 milj. euroa, missä kasvua edellisvuoteen 1,1 milj. euroa (4,7 %). Toimintatuotot olivat 19,3 milj. euroa, missä kasvua edellisvuoteen oli 0,4 milj. euroa (2 %).

Henkilöstö

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2022 yhteensä 768 henkilöä, eli 17 henkilöä (+2,3%) enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Henkilöstökulut olivat 35,4 milj. euroa ja kasvua 2,5 milj. euroa eli 7,8 %. Vuonna 2022 yleiskorotus korotti palkkoja 2 % KVTES ja 2,55 % OVTES. Sijaiskulut olivat suuret etenkin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Kevään työhyvinvointikyselyn ka 4,98 ja syksyn kyselyn ka 4,88 (asteikko 1-6). Sairauspoissaolot 17,5 työpäivää per henkilötyövuosi, jossa koronatilanne huomioon ottaen on vähäistä kasvua.

Investoinnit ja lainakanta

Toteutuneiden investointikustannusten loppusumma oli 14,3 milj. euroa ja siitä vesihuoltolaitoksen osuus n. 2,75 milj. euroa. Käyttö oli n. 6,4 milj. euroa talousarviovarausta (netto 20,7 m€) pienempi. Investointikustannuksista talonrakennuksen osuus oli 6,6 M€, kuntatekniikan osuus 3,7 M€. Maa-alueiden hankintaa käytettiin 589 t€. Irtaimen osuuden kustannus oli 61 t€. Maa-alueiden hankintaa varatusta 2 M€ määrärahasta käytettiin 589 t€, eli alitus noin 1,4 m€.

Elinkeinopoliittisiin investointeihin varattua 3 M€ määrärahaa ei käytetty (Nostavan logistiikka-alue). Talonrakennuksen investoinnit alittuivat 1,2 M€, koska mm. arkiston rakentamista ei toteutettu. Kuntatekniikan investoinneissa kustannukset alittuivat 655 t€, johtuen Norolantien saneerauksen siirtymisestä vuodelle 2023 ja lisäksi saatiin Hirvimäen alueen toteuttamiseen 290 t€ ARA-avusta.

Vesihuoltolaitoksen investoinneista 60 % oli uusinvestointeja ja 40 % saneerausinvestointeja. Vesihuoltolaitoksen investoinneissa kustannukset alittuivat 751 t€ johtuen mm. Hirvimäen alueen kustannusten alituksesta, Herralan runkovesijohdon sekä Kukkilan alueen hulevesiviemäröinnin investointien siirtymisestä seuraavalle vuodelle. Muilta osin poikkeamat talousarviossa esitettyihin määrärahoihin ovat pienempiä ja kohdistuvat useammalle eri hankkeelle.

Lainojen kokonaismäärä 31.12.2022 oli 29.6 m€, eli 1 289 € / asukas (2021, 1 617 € / asukas). Lainakanta pieneni vuodesta 2021. Uutta pitkäaikaista lainaa ei ole nostettu lainkaan joulukuu 2020 jälkeen ja vanhoja lainoja lyhennettiin 7,8 milj. eurolla.

Toiminta

Vuosi 2022 oli suurten mullistusten vuosi. Koronapandemian väistymisen jälkeen siirryttiin eurooppalaiseen sotaan Venäjän hyökättyä helmikuussa Ukrainaan, sotapakolaisvirta käynnistyi, inflaatio kiihtyi, energianhinta nousi pilviin, nollakoron kaudesta siirryttiin kiintyvän korkokehityksen kauteen, julkisen alan lakonuhat ja rajoitukset heikensivät palvelutuotantoa, julkisen alan palkkaratkaisusta muodosti ns. piikkipalkan, Suomi haki Nato-jäsenyyttä ja kunnat valmistuivat historialliseen sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisvastuun siirtoon hyvinvointialueille. Epävarmuuden kausi heijastui myös kuntiin eri tavoin, vaikka työllisyyskehitys pysyi hyvänä ja kuntien talous vahvana.

Alkuvuotta varjosti Korona-pandemian omikronvariantin nostattamat huippukorkealle kivunneet tartuntaluvut, mitkä johtivat sulku- ja toiminnan rajoitustoimenpiteisiin alkuvuonna. Mm. uuden sote-keskuksen suunnitellut vihkiäiset peruttiin. Etäopetukseen siirtymiseltä kuitenkin vältyttiin. Vasta maaliskuussa kyettiin käynnistämään rajoitteiden purkua vähitellen ja kesään mennessä korona ei enää juurikaan näkynyt arjessa. Korona jätti kuitenkin jälkeensä pitkä hoito- ja hoivavelat sekä moniasteiset muut sosiaali- ja terveydenhuollon ongelmat. Ongelmat ovat näkyneet myös joukkoliikenteessä; kustannusten ylitys on ollut voimakasta samaan aikaan kun käyttäjien määrä ei ole palautunut koronaa edeltäneelle tasolle.

Maalis-toukokuun aikana, kun kunta-alan sopimusneuvottelut kariutuivat, kevättä väritti erilaiset kunta-alaa koskevat lakot, lakonuhat ja työaikajärjestelyjä rajoittavat toimenpiteet. Kunta-alalle saatiin aikaan kesäkuussa kolmevuotinen palkkaratkaisu, jolla taataan työrauha vuoden 2025 huhtikuun loppuun asti. Työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Tämän lisäksi ns. vientialoihin tehty perälautakytkentä johti palkkojen 1,9 lisäkorotukseen.
Kunnanviraston työntekijät siirtyivät 1.8.2022 väistötiloihin entisen päiväkoti Viirikukon tiloihin Tiilijärventielle. Kunta sai rahoituksen Kuntien Eläkevakuutukselta Hybridityöllä hyvinvointia-hankkeelle vuonna 2021 ja toimintamallia vietiin laaja-alaisesti eteenpäin. Toimitilamuutos on tapahtunut kivuttomasti ja hybridityöskentelymalli on vakiintunut toimintamallina. Syksyn 2022 koko henkilöstön työhyvinvointikyselyn keskiarvo oli 4,88 (asteikko 1-6).

Teollisuuden tuottajahinnat nousivat keskimäärin 27,0 % vuoden 2021 elokuusta vuoden 2022 elokuuhun. Kuluttajien luottamusindikaattori romahti Ukrainan sodan myötä huhtikuussa ja saldoluku oli joulukuussa -18,5 mikä on mittaushistorian 1995-2022 heikoin. Yleinen epävarmuus ja nopeasti nousevat kustannukset pysäyttivät investointeja ja hillitsivät hankkeiden käynnistymistä eri puolilla Suomea. Vastavirtaan ui kuitenkin Fazer-konserni, joka toukokuussa solmi merkittävän makeistehtaiden sijoittamisaiesopimuksen Lahden kaupungin kanssa. Tätä toimintakertomusta kirjoittaessa yhtiö on luopunut täysimittaisesta makeistuotannon keskittämisestä, mutta työpaikkavaikutuksen arvioidaan edelleen olevan n. 600 työntekijää.

Kunnan oma elinkeinotyön panostus näkyi yrittäjien kuntabarometrin parhaana sijoituksena Päijät-Hämeessä. Vuoden aikana myytiin yritystontti Kukonkoivusta ja vuokrattiin yritystontti Soramäestä. Kunnan ja Wasa Group Oy:n välisessä kehittämishankkeessa suunniteltiin koko vuoden keskustakortteleiden aluetta.

Kunnan työllisyys on kehittynyt vahvasti. Kokonaisuutena vuosi 2022 oli erinomainen työllisyyspalvelujen osalta. Työmarkkinatuen maksuosuus painui koronaa edeltäneelle tasolle ollen vain 1 317 000 €, säästöä vuoteen 2021 jopa 315 000 €. Työttömyysprosentti sekä aikuisilla että alle 25-vuotiailla nuorilla oli 7,5. Hollola on kuntakokeilukunta, mikä on muuttanut työllisyyspalvelujen toimintamallia laaja-alaisesti. Kahdeksan omavalmentajaa on huolehtinut 720 kokeiluasiakkaan työttömyysturvasta ja työllistymisen edistämisestä kuukausittain. TE24 laki on hyväksytty eduskunnassa 1.3.2023. Se tulee siirtämään 1.1.2025 työllisyydenhoidon päävastuun kunnille. Kuntien on organisoiduttava lain edellyttämiin, vähintään 20 000 työvoima-alueiksi. Yhteistyön selvitystyö on käynnissä maakunnassa, johon hankkeeseen saatiin maakuntaliiton AKKE-rahoitus.

Kunnan asukasmäärä oli vuoden lopussa 22940, missä laskua vuoden aikana oli -150 (-0,65 %). Selkein selittävä tekijä on nuorten opiskelupaikkakunnille muutto (syyskuu netto -82 asukasta) ja syntyneet/kuolleet -68 (Tilastokeskus/ennakkotieto). Ukrainasta muuttaneiden määrä kuntaan on 70 henkilöä vuoden aikana. Muuttaneet eivät näy vuoden 2022 väestötiedoissa, koska kotikuntalaki astuu voimaan vasta huhtikuussa 2023.

Valtuusto hyväksyi kuntastrategian joulukuussa 2021, jonka visiona on: "Hirveen haluttu ja Hirveen hyvä esimerkki". Kuntastrategian toiminnallistaminen käynnistettiin heti tammikuun alkupuolella. Valtuustoryhmät sitoutettiin strategisten ohjelmien valmistelusteluun. Valmistelu jakautui konsernipalvelujen-, hyvinvointipalvelujen- ja elinvoimapalvelujen työryhmiin. Ohjausryhmä (keskeiset luottamushenkilöt ja viranhaltijat) koordinoi kokonaisuutta. Valtuusto hyväksyi kesäkuussa strategiset ohjelmat, yhteensä 28 kpl, joihin osoitettiin samalla yli 1 milj. euron rahoitus. Strategisten ohjelmien hyväksyminen viitoittaa valtuustokauden keskeiset toimenpiteet ja rahoitusraamin.

Hyvinvointialuevaalit käytiin 23.1.2022. Hyvinvointialueen valtuusto aloitti toimintansa 1.3.2022. Hyvinvointialueuudistuksen valmistelu näkyi monella tavoin vuoden aikana. Lahden kaupungin tehtyä syksyllä 2021 ratkaisun siitä, että ympäristöterveydenhuollon palvelut säilytetään kuntaorganisaatiossa, joutuivat muut Päijät-Hämeen kunnat etsimään erillisen ratkaisun. Kevään 2022 aikana selvitettiin toimintamalli ja yhteistoimintasopimus, tehtiin päätökset ja hallintosääntömuutokset siten, että Hollolan kunta otti vastuukuntamallilla vastatakseen yhdeksän kunnan ympäristöterveydenhuollon 1.1.2023 alkaen. Kuntien yhteislautakunta aloitti työskentelyn syyskuussa. Koulupsykologit ja -kuraattorit luovutettiin liikkeenluovutuksena hyvinvointialueelle. Hyvinvointialue osti tammikuussa 2023 kuntien pelastusasemat, myös Hollolan pelastusaseman ja Hämeenkosken paloaseman.

Kesäkuun valtuustossa hyväksyttiin Hollolan sote-keskuksen myyminen 17 milj euron hinnalla. Tarjouksen jättäneellä taholla oli kaksi keskeistä hyväksymisen kriteeriä, mitkä liittyivät vuokrasopimusmuutoksiin. Vuokrasopimusmuutosten neuvottelu käynnistyivät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa elokuun lopussa. Hyvinvointiyhtymän/Hyvinvointialueen haluttomuus vuokrasopimusmuutoksiin ja korkotason nopea nousu esti etenemisen kaupassa.

Vuodesta 2017 lähtien pääosin tyhjänä ja jatkuvasti myynnissä olleesta Pyhäniemen ent. vanhainkodista solmittiin kaupat elokuussa. Rakennuksen lisäksi kunta sitoutui myymään myös n. 30 ha peltoaluetta Pyhänimestä marjanviljelyn mahdollistamiseksi. Myös Hollolan Asuntotalot Oy haki ARA-rajoitteiden purkua ja sen jälkeen myi kaksi kerrostaloa (Setäläntie), yht. 48 asuntoa, tuloa n. 1 milj. euroa. Kunta on määrätietoisesti pyrkinyt vähentämään kiinteistöjen korjausvelkaa. Vuoden 2022 aikana se väheni edelleen 0,9 milj. euroa n. 6,2 milj. euroon. Ylläpidettävien kiinteistöjen pinta-ala oli vuoden lopussa 95 075 brm2.

Kunta on tehnyt laajasti ja monipuolisesti energiatehostamistyötä jo vuosia. Osana pelättyä valtakunnallista energiapulaa kunta päätti syksyllä 2022 osallistua Motivan "astetta alemmas" kampanjaan ja sitoutui osaltaan entistä laajempiin energiasäästötoimenpiteisiin. Kunnan energiasäästötyön pohjaksi Hollolan Tilapalvelu Oy valmisteli toimintasuunnitelman energiansäästötoimenpiteistä ja energiapulaan varautumisesta. Tavoitteeksi asetettiin 2400 MWh (15 %) energiansäästö seuraavan vuoden aikana. Energiansäästötoimenpiteiden tilanne 31.12.2022: sähköenergiaa on säästetty syyskuun ja joulukuun välillä 326 MWh ja lämpöä 749 MWh, yhteensä 1075 MWh, joka on 45 % tavoitteesta.

Asemakaavoja hyväksyttiin vuoden 2022 aikana kaksi. Sorvasen asemakaava on Vesikansassa lähellä Vesijärveä Ali-Tohkasentien lounaispuolella ja Ruskorinteen yksityisen maanomistajan asemakaava Vesikansassa Toisenmäentien länsipuolella liittyen Norolantien ja Perähaanpolun omakotiasutukseen. Sorvasen pientaloalueen asemakaavassa on 44 omakotitonttia ja kolme pientalojen tonttia. Alue mahdollistaa noin 70 asunnon rakentamisen, jolloin alueelle tulee noin 150-200 uutta asukasta. Kaava-alueella on lisäksi lähivirkistysaluetta.

Kunnan palvelujen kysynnän kasvua on näkynyt varhaiskasvatuksessa. Vaikka syntyneiden lasten määrä laskee, varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut erityisesti varhaiskasvatusmaksujen pienennyttyä ja kolmiportaisen tuen mallin käyttöönoton jälkeen. Veturiluokkatoimintaa on edelleen kehitetty, erityisopettajien tuntityömäärää on lisätty ja kulunkäynnin ohjaajan tunteja lisätty aamupäiviin. Valtuustoaloitteen perusteella tehtiin päätös Hollolan yläkouluikäisten maksuttomasta uimahallin- ja kuntosalin käytöstä. Valtuustoaloitteen myötä myös päätettiin ottaa määräaikaisesti käyttöön etuisuudet Hollolan muuttaville perheille sekä vastasyntyneille lapsien perheille 2023-2024. Hälvälän koulun toiminnan jatkamisesta tehtiin kuntalaisaloite, jonka valtuusto hylkäsi. Koulu päättää toimintansa kevätlukukauden 2023 jälkeen. Valtuusto linjaasi marraskuussa uimahallin peruskorjausinvestoinnin (vuosille 2024-2025) ilman laajennusosaa.

Tulevaisuus

Kuntatalouden kehitysarvio on kuluvan vuoden 2023 osalta positiivinen, sillä sitä vahvistaa noin 1,2 miljardin euron suuruiseksi arvioitu kertaluonteinen verohäntä. Se syntyy, kun osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen veroprosenttien ja jako-osuuksien mukaan. Sen jälkeen kunnan talouden ennustettavuus heikentyy huomattavasti.

Käynnissä olevien eduskuntavaalien keskeinen teema on valtion talouden tasapainotus, jota kaikki suuret puolueet pitävät tärkeänä tavoitteena. Hyvinvointialueiden vastatessa kansalaisten eniten arvostamista sote-palveluista, on riskinä, että lasten palveluista vastuussa olevien kuntien valtionosuusrahoitus on säästöjen kohteena.

Kuntataloutta haastaa paitsi nopeasti kallistuneet kustannukset myös korotason nopea nousu, mikä näkyy lainarahoituksen hinnassa ja myös elinkaarikoulujen vuokrissa. Myös Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän aikaiset palkkaharmonisoinnit ja niihin liittyvät kymmenien miljoonien jälkivastuut ovat tätä kirjoittaessa edelleen auki. Yksittäisen jälkirahoitusvastuun lisäksi ratkaisulla ja tulkinnalla on suuri vaikutus myös tuleville vuosille: jos varaus kirjataan kuntien vastuulle se vähentää kuntien ja lisää Hyvinvointialueen valtion rahoituksen määrää pysyvästi. Yhtälö toimii myös päinvastaiseen suuntaan. Edelläkävijöiden rankaisu rahoituksen kautta on kohtuuton.

Käynnissä olevat eduskuntavaalit tulevat viitoittamaan paitsi kuntien valtionosuuksien määrää myös valtionosuusjärjestelmän uudistamista ja kuntien tulevaa roolia; erotetaanko kuntien roolit kuntaryhmittäin, asetetaanko kunnille laajempia yhteistoimintavelvoitteita vai palataanko kuntaliitoskeskusteluun. Jos ratkaisuja ei löydy, jatkuu ylisääntelyn tie, mikä lopulta johtaa tvövoima- ja rahoitusongelmista kärsivissä kunnissa umpikujaan. Myös hyvinvointialueiden verotusoikeudella ja mahdollisilla lisätehtävillä on vaikutuksia kuntien tulevaan rooliin.

Laki työllisyyspalvelujen siirrosta kunnille 1.1.2025 hyväksyttiin eduskunnan viimeisellä täysistuntoviikolla. Se tulee muuttamaan kuntien toimintaa merkittävästi. Myös turvallisuusasiat nousevat uudella tavalla keskiöön ja vaativat vahvempaa ennakointia ja yhteistoimintaa. Kuntien on myös kyettävä vastaamaan työvoimapulaan edelleen kehittämällä toimintamalleja ja digitaalisia palveluja.

Hollolassa 20. maaliskuuta 2022
Päivi Rahkonen
Kunnanjohtaja

1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hollolan kunnan organisaatio 31.12.2022

Osana Päijät-Hämeen Hyvinvointialueen muodostusta, Päijät-Hämeen kunnat (pl Lahti) sopivat seudullisen ympäristöterveyshuollon järjestämisestä isäntäkuntamallin kautta, siten että Hollolan kunta toimii isäntäkuntana. Hollolan kunnanvaltuusto hyväksyi ympäristöterveyshuoltoa koskevan yhteistoimintasopimuksen 2.5.2022 ja kokouksessaan 20.6.2022 hyväksyi hallintosäännön muutokset toiminnan järjestämiseen liittyen, sekä suoritti Ympäristöterveyslautakunnan vaalin. Ympäristöterveyslautakunnan toimikausi alkoi 1.9.2022. Ympäristöterveyshuollon varsinainen palvelutoiminta alkoi 1.1.2023.

Lahden kaupungin organisaatiossa toimivat yhteislautakuntina Lahden seudun joukkoliikennelautakunta ja Lahden seudun jätelautakunta.

Valtuuston jäsenet (43), tilanne 1.1.-31.12.2022

Aakala Seija	Kesk
Aaltonen Kari	PS
Arvila Erkki	SDP
Brax Tuija 12.9.2023 asti, tilalle Jenna Parviainen Vihr	Vihr
Hakanen Heidi	SDP
Halme Minna	Kok
Heikkilä Hannu	Kesk
Hyytiä Kari	SDP
Ihalainen Tapani	KD
Jalonen Pasi	Kok
Joensuu Jyrki	PS
Joensuu Kristiina	Kok
Kauhanen Minna	Kok
Kinnari Teemu	Kok
Laine Teemu	Vihr
Lampi Pentti	Kok
Lampola Mika	Kok
Laurila Matti	Vihr
Louekoski-Huttunen Toini	SDP
Lönnqvist Miikka	SDP
Maattola Helena	Kok
Markkola Aki	PS
Marttila Sakari	PS
Mikkola Ville	PS
Niemi Jarkko	SDP
Nieminen Minna	Kok
Niipala Mikko	SDP
Palo Petri	PS
Pasanen Pasi	Kok
Peltonen Lasse	SDP
Pälsi Pasi	KD
Pölönen Kati	Kesk
Rehula Juha	Kesk
Ronkainen Jari	PS
Saarnio Kristian	Kesk
Salo Pia	PS
Segersven Satu	PS
Siljander Hannu	PS
Söyrilä Tatu	Kok
Takala Paavo	Kesk
Talvitie Jarmo	Vas
Vanhala-Selin Kristiina	Vihr
Vinnamo Harri	Kesk

Valtuuston poliittiset voimasuhteet 1.1.-31.12.2022

Kokoomus	11
Perussuomalaiset	10
Sosiaalidemokraatit	8
Keskustat	7
Vihreät	4
Kristillisdemokraatit	2
Vasemmistoliitto	1
Yhteensä	**43**

Kunnanhallituksen esittelijä: kunnanjohtaja Päivi Rahkonen

Kunnanhallituksen jäsenet (11), tilanne 1.1.-31.12.2022

Halme Minna	Kok.
Kinnari Teemu	Kok
Laine Teemu	Vihr.
Louekoski-Huttunen Toini	SDP.
Maattola Helena	Kok
Markkola Aki	PS.
Niemi Jarkko	SDP
Pölönen Kati	Kesk.
Saarnio Kristian	Kesk
Segersven Satu	PS.
Siljander Hannu	PS.

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet 1.1.-31.12.2022:

Kokoomus	3
Perussuomalaiset	3
Keskusta	2
Sosiaalidemokraatit	2
Vihreät	1
Yhteensä	**11**

1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntien talous

Kuntatalous oli vuonna 2022 juuri ja juuri tasapainossa. Noin 300 miljoonan euron alijäämään asettunut toiminnan ja investointien rahavirta ja muut kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioiden tunnusluvut vuodelta 2022 julkistettiin helmikuun alussa. Tilinpäätösarvioihin vaikuttivat kuitenkin sekä miljarditasolle nousseet omaisuuden kirjanpidolliset myyntivoitot että myös HKL:n yhtiöittäminen. Ilman näitä kertaluonteisia eriä rahoitusjäämä olisi ollut tuntuvasti alijäämäinen. Tilikauden tulos ylsi 1,3 miljardiin eroon, mutta oli negatiivinen noin 90 kunnassa. Tiedot ovat ennakollisia ja ne tarkentuvat vielä.

Jo etukäteen tiedettiin, että verokehitys oli viime vuonna niin kunnissa kuin valtiolla vahvaa. Yhteisöveron tuotto kasvoi peräti 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistöverokin yli 6 prosenttia. Jos kuntien yhteisöveron jako-osuus olisi pysynyt vuoden 2021 korotetulla tasolla niin yhteisövero olisi lisääntynyt kunnissa noin 25 prosenttia. Myös peruspalvelujen valtionosuudet kasvoivat sote-uudistuksen alla reilulla kuudella prosentilla.

Tilastotiedot kuntien vuoden 2022 kulukehityksestä ovat sen sijaan puhdasta jännitysnäytelmää paitsi kunnille niin myös vuoden 2023 alussa aloittaneille hyvinvointialueille. Kesän jälkeen lopullisesti selviävä sote-kulujen taso suhteessa ministeriön sote-siirtolaskelmiin vaikuttaa nimittäin sekä kuntien että hyvinvointialueiden rahavirtoihin tulevina vuosina. Helmikuun tilinpäätösarvioissa menokehitys raportoidaan kululajeittain. Kulujen kasvu oli ripeää. Kunnissa kulut kasvoivat vajaat 5 prosenttia ja kuntayhtymissä vajaat 2 prosenttia. Erityisesti kuntayhtymien tilastotietoihin liittyy vielä paljon epävarmuutta keskeneräisten laskutusten ja raportointien vuoksi. Kuntayhtymien menot tulevatkin kasvamaan ennakkotiedoista vielä reippaasti.

Palveluiden ostot lisääntyivät viime vuosien tapaan kuntataloudessa erittäin nopeasti: noin 12 prosenttia. Sen sijaan kuntien ja kuntayhtymien palkkakulujen kasvu oli yllättävän vaimeaa: vain noin 2 prosenttia. Palkkojen kahden prosentin nousuvauhti on vain 0,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien palkkasopimusten vuosikeskiarvon muutos viime vuonna. Niukka kuntien palkkasumman kasvu saattaa olla merkki huomattavista vaikeuksista saada avoimiin työpaikkoihin ammattitaitoista työvoimaa. Työvoimaa on liukunut myös muun muassa hyvinvointialueiden valmisteluun.

Kuntien ja kuntayhtymien energiakulut lisääntyivät edellisvuodesta noin 8 % ja aiheuttivat kuntatalouteen viime vuonna noin miljardin euron kulut. Hintatason nousu tulee välittymään ruuan, ostopalvelujen ja esimerkiksi korkojen kustannuksiin vielä pitkään. Vuonna 2022 kuntien kustannusten nousu Venäjän sotatoimien vuoksi pysyi kuitenkin melko maltillisena. Keskeisenä tekijänä olivat kuntien korkosuojaukset ja ostoihin liittyvät pitkät sopimuskaudet.

Kuntien eriytyminen kiihtyi viime vuonna. Vuosikate heikkeni kaikissa kuntakokoryhmissä, mutta pudotus oli isoissa kaupungeissa muita kuntakokoryhmiä vähäisempää. Suurin pudotus oli kuitenkin 40 000–100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Kuntien talous eriytyi myös alueellisesti. Vahvimmat tilikauden tulokset tehtiin muutamassa kaupungissa, muu kuntakenttä oli nollan tuntumassa tai miinuksella esimerkiksi Kymenlaaksossa tai Pohjois-Karjalassa.

Kuntakenttä eriytyi myös investointien ja velkaantumisen suhteen. Investointimenot kasvoivat kuntayhtymissä erittäin voimakkaasti, mutta kunnissa maltillisemmin. Suurimpien kaupunkien investoinnit ja lainakanta pysyivät lähes aikaisempien vuosien tasolla, mutta lainakanta väheni viime vuonna 188 kunnassa. Kunnat ottivat viime vuonna syömävelkaa vain noin 12 miljoonaa euroa.

Viime vuosi oli monella tapaa hyvin poikkeuksellinen, sillä sitä hämmensi niin korona, sota Ukrainassa kuin sote-valmistautuminen. Vuoden alussa asetettiin vielä lukuisia koronarajoitustoimia muun muassa ravintoloiden ja liikuntapalveluiden toiminnalle, eikä koronapandemia ole hävinnyt yhteiskunnastamme sen jälkeenkään. Kuntien sote-palvelut toimivat koronan ennaltaehkäisyssä, testaamisessa ja potilaiden hoidossa varsin ketterästi muun muassa valtion koronatuen avustamana.

Helmikuussa 2022 käynnistynyt sota Euroopassa aloitti puolestaan ennätyksellisen pakolaisaallon, varautumistoimet ja mullisti markkinahintoja sekä yritysten toimintaedellytyksiä. Kustannukset nousivat budjetoitua enemmän, mutta toistaiseksi kuntien palvelut ovat toimineet hyvin myös tässä kriisissä. Voimakkaimmin viime vuoden tilinpäätösarvioita heilauttivat kuitenkin poikkeukselliset myyntivoitot muun muassa sote-kiinteistöistä. Satunnaiserät väistyvät tulevina vuosina, mutta niiden mukana väistyvät myös kuntien, pl. Helsinki, sote-paineet. Tulevina vuosina kuntien talous ja palveluiden järjestäminen on ennustettavampaa.

Lähde: www.kunnat.net, kuntaliiton pääekonomistin palsta

Väestö

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Hollolan kunnan asukasmäärä oli 22 940 eli se laski viime vuoden aikana yhteensä 150 henkilöllä (-164 vuonna 2021). Selkein selittävä tekijä on nuorten opiskelupaikkakunnille muutto (syyskuu netto -82 asukasta) ja syntyneet/kuolleet -68 (Tilastokeskus). Vuodesta 2016 alkaen kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa. Ukrainasta muuttaneiden määrä kuntaan on 70 henkilöä vuoden aikana. Muuttaneet eivät näy vuoden 2022 väestötiedoissa, koska kotikuntalaki astuu voimaan vasta huhtikuussa 2023.

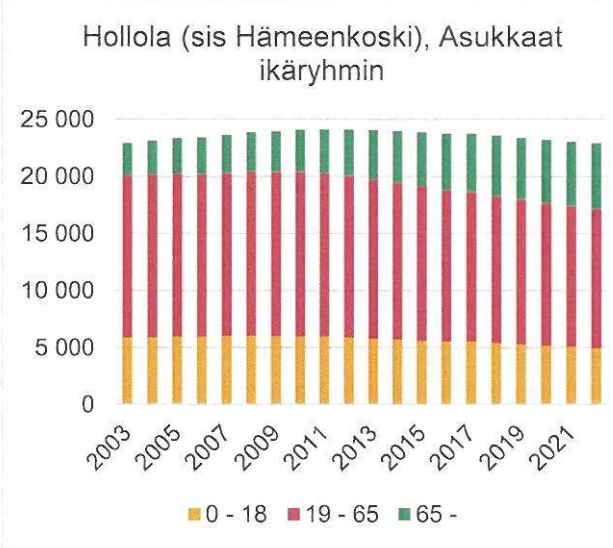
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli joulukuun 2022 lopussa 5 565 519. Maamme väkiluku kasvoi vuoden 2022 aikana 17 278 hengellä. Väestönkasvua ylläpiti muuttovoitto ulkomailta, sillä maahanmuuttoja oli 34 780 enemmän kuin maastamuuttoja. Syntyneitä oli 17 953 vähemmän kuin kuolleita. Joulukuun ennakkotilaston mukaan vuonna 2022 syntyi 44 933 lasta, mikä on 4 661 lasta vähemmän kuin vuonna 2021. Kuolleiden määrä oli 62 886, mikä on 5 227 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuonna 2022 elävänä syntyneiden määrä oli pienin yli 150 vuoteen ja kuolleiden määrä suurin sitten sotavuosien.

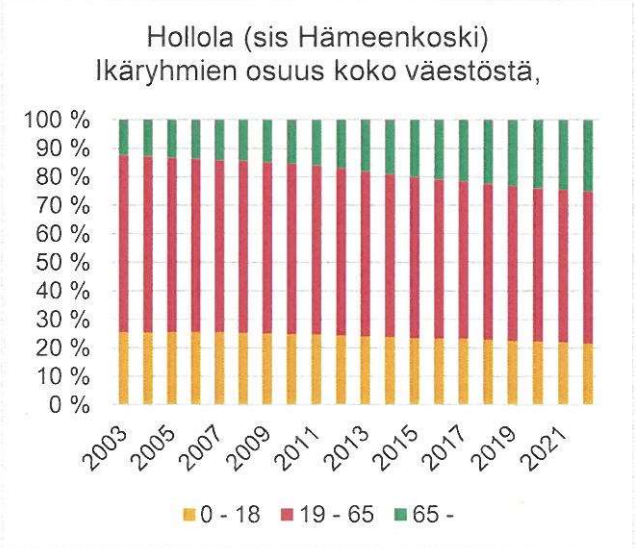
Ennakkotietojen mukaan syntyvyys laski edellisvuodesta. Ennakollinen kokonaishedelmällisyysluku oli 1,32 vuonna 2022, kun kalenterivuonna 2021 se oli 1,46. Kokonaishedelmällisyysluku on mittaushistorian alhaisin. Kokonaishedelmällisyysluku kertoo, kuinka monta lasta nainen synnyttäisi elämänsä aikana, jos syntyvyys pysyisi laskentavuoden tasolla. Ennakkotietojen mukaan vastasyntyneen elinajanodote oli pojilla 78,6 ja tytöillä 83,8 vuonna 2022. Pojilla laskua oli edellisvuoteen 0,5 ja tytöillä 0,6 vuotta. Sekä pojilla että tytöillä elinajanodote pudonnut viimeksi näin paljon vuonna 1957 (Aasialainen influenssa).

Ulkomailta muutti Suomeen vuoden 2022 aikana 48 086 henkeä ja Suomesta ulkomaille 13 306 henkeä. Maahanmuuttoja oli 11 722 enemmän ja maastamuuttoja 153 vähemmän kuin edellisvuonna. Suomen kansalaisia maahanmuuttajista oli 7 398 ja maastamuuttajista 8 741. Vuonna 2022 maahanmuuttojen määrä oli mittaushistorian korkein. Myös nettomaahanmuutto oli vuonna 2022 mittaushistorian korkein. Vuoden 2022 maahanmuuttojen lukumäärässä ei ole mukana tilapäisen suojelun nojalla Suomesta oleskeluluvan saaneita ukrainalaisia, sillä viralliseen väestöön lukeutuvat vain henkilöt, joilla on Suomessa kotikunta.

Kuntien välisiä muuttoja kertyi vuoden 2022 aikana ennakkotietojen mukaan 292 976. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 10 959 muuttoa vuoden 2022 kuntajaon mukaan.

Koko maan tilanteeseen verrattuna Hollolan tilanne ei ole mitenkään poikkeava. Hollolan väestön keski-ikä on nousussa, syntyvien määrä alhainen ja työssäkäyvän väestön osuus koko väestöstä laskussa. Kehitys on asettanut painetta palveluverkon uudelleenarvioinnille menneinä vuosina ja kehityksen jatkuminen tulee jatkamaan tätä kehitystä. Hyvinvointialueiden muodostumisen jälkeen, kuntien palveluiden uudelleenarviointi on viimeistään ajankohtainen. Varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen keskittyminen ei pitkällä aikavälillä vastaa väestön rakennemuutoksen mukanaan tuomaa palvelutarpeiden muutosta.

Työllisyys

Hämeen ELY-keskuksen alueen kunnissa oli joulukuun lopussa 18 562 työtöntä työnhakijaa, joista 1754 oli kokoaikaisesti lomautettuja. Se on 1543 vähemmän (-7,7 %) kuin vuotta aiemmin. Lasku johtui muiden työttömien määrän vähentymisestä, sillä lomautettujen määrä oli hivenen vuodentakaista korkeammalla. Marraskuuhun verrattuna työttömien määrä TE-toimistossa ja kuntakokeiluissa lisääntyi 1585:llä. Työttömyyden kasvun taustalla joulukuussa vaikuttaa ilmiö, joka johtuu eräiden ammatillisten koulujen päättymisestä, lomautusten kasvusta ja määräaikaisten työsuhteiden tavanomaisesta yleisemmästä päättymisestä joulukuun aikana. Nuoria alle 25-vuotiaita oli joulukuun lopussa työttömänä 1950, mikä on 254 vähemmän (-11,5 %) kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä eli yhdenjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 1686 vähemmän (-18,5 %) kuin vuosi sitten eli 7405.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Hämeessä joulukuun lopussa 10,8 prosenttia, mikä on 1,0 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaden työvoimasta oli 13,5 prosenttia ja ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta 29,8 prosenttia.

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT JA AVOIMET TYÖPAIKAT KUNNITTAIN 2022 JOULUKUUN LOPUSSA
ELY-KESKUS: HÄME

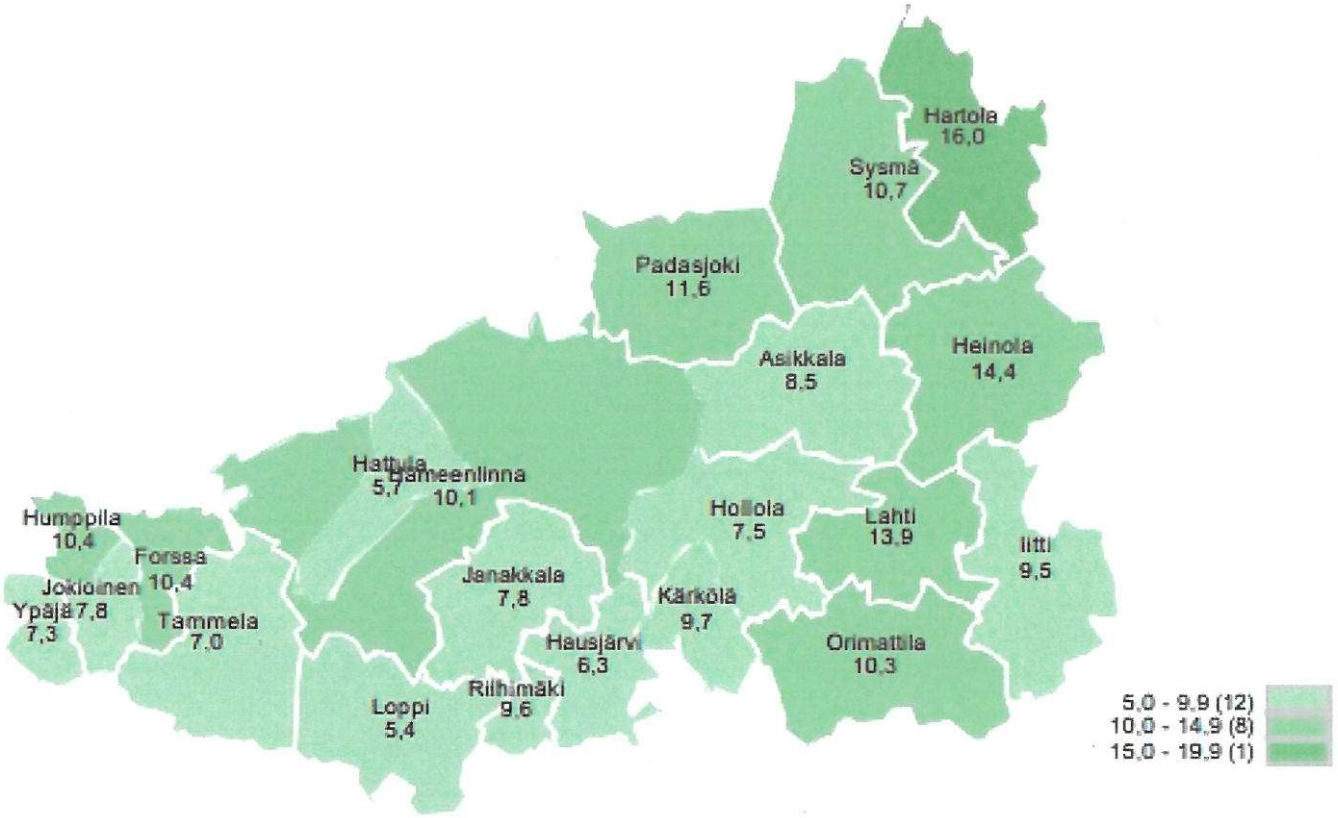
Kunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat								Vamm. ja	Avoimet
		Osuus-% työvoimasta	Yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 20-vuotiaat	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	pitkäaik. sairaat	työ-paikat
Asikkala	3 269	8,5	279	161	118	...	18	138	95	49	57
Forssa	7 069	10,4	736	426	310	18	93	285	245	90	266
Hartola	996	16,0	159	96	63	...	5	89	44	31	17
Hattula	4 406	5,7	251	145	106	...	17	113	77	43	42
Hausjärvi	3 899	6,3	246	140	106	5	23	118	89	31	38
Heinola	7 604	14,4	1 097	657	440	24	100	538	438	261	139
Hollola	10 598	7,5	791	460	331	21	57	396	268	138	57
Humppila	962	10,4	100	65	35	...	7	46	38	13	10
Hämeenlinna	31 262	10,1	3 167	1 884	1 283	67	362	1 265	1 298	594	1 034
Iitti	2 778	9,5	264	159	105	...	15	147	86	55	20
Janakkala	7 613	7,8	595	357	238	14	50	268	206	93	179
Jokioinen	2 337	7,8	182	112	70	...	18	87	56	24	...
Kärkölä	1 987	9,7	192	107	85	...	14	92	58	38	12
Lahti	55 809	13,9	7 731	4 542	3 189	164	872	2 988	3 464	1 265	1 207
Loppi	3 611	5,4	195	109	86	...	15	92	67	31	31
Orimattila	7 242	10,3	743	442	301	23	82	319	305	139	65
Padasjoki	1 073	11,6	124	80	44	...	5	82	38	25	...
Riihimäki	13 528	9,6	1 302	737	565	40	168	439	379	189	368
Sysmä	1 310	10,7	140	93	47	...	8	86	53	24	21
Tammela	2 722	7,0	190	114	76	...	14	101	65	37	18
Ypäjä	1 070	7,3	78	47	31	...	7	39	36	11	5
Yhteensä	171 145	10,8	18 562	10 933	7 629	401	1 950	7 728	7 405	3 181	3 595

Maaliskuussa 2021 alkanutta valtakunnallista kuntakokeilua jatkettiin vuoden 2024 loppuun saakka, jolloin vuoden 2025 alusta on tavoitteena käynnistää lakisääteisten työllisyyspalvelujen tuottaminen kokonaisuudessaan kunnissa. Vuoden 2022 aikana on lakiehdotuksesta annettu lausuntoja, ja se on edennyt loppuvuodesta eduskunnan eri valiokunnissa. Lahden seudun kuntakokeilussa mukana olo on mahdollistanut Hollolassa lakisääteisten työllisyyspalvelujen tuottamisen osalle työttömistä työnhakijoista jo ennen vuotta 2025, ja on hyvä pohja tulevan suunnittelulle. Vuoden lopussa saatiin yhdeksän kunnan yhteinen hankerahoitus (AKKE) Päijät-Hämeen liitolta koordinaattorin palkkakuluihin TE24 yhteistyösopimuksia suunnittelemaan ja koordinoimaan.

Työllisyyspalvelujen toiminta on hiljalleen vakiintunut uuteen toimintamalliinsa kuntakokeilun aikaan. Resurssien ja työllisyyspalveluiden organisaatiota arvioitiin kuluneena vuonna, ja arviointitarve säilyy tulevat vuodet. Vuoden 2025 alusta alkava kaikkien työllisyyspalvelujen tuottaminen omassa kunnassa vaatii myös laajaa suunnittelutyötä sitä edeltävinä vuosina. Laki hyväksyttiin eduskunnassa 1.3.2023 ja on presidentin esittelyssä maalis/huhtikuun vaihteessa.

Kokonaisuutena vuosi 2022 oli erinomainen työllisyyspalvelujen osalta Hollolassa. Työmarkkinatuen maksuosuus painettiin lähemmäs pandemiaa edeltävään aikaan ollen vain 1 317 000 €, säästöä vuoteen 2021 jopa 315 000 €. Työttömyysprosentti aikuisilla oli keskiarvoltaan 7,5 ja nuorilla alle 25-vuotiailla 7,5. Vuoden 2022 aikana Covidin hellitettyä otettaan, palattiin täysimääräisesti lähitapaamisiin. Tällä on ollut myönteinen vaikutus niin työttömien työnhakijoiden asioiden edistämiseen kuin työmarkkinatuen maksuosuuteen.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toiminta

Koronapandemian vaikutukset toimintaan ja talouteen

Vuoden 2020 alkupuolella alkanut koronapandemia jatkui myös toimintavuoden 2022. Ja alkuvuodesta oli kuitenkin nähtävissä merkkejä, että pandemian vaikutukset alkavat laimentua. Maaliskuun 14. kunnanhallitus totesi, että kunnanjohtajan 30.3.2020 alkaen voimassa olleista erityisvaltuuksista, liittyen koronapandemiaan, luovutaan 15.3.2022 alkaen. Pandemia perusteiset palveluiden häiriöt aiheuttivat jonkin verran tulonmenetyksiä. Sijaistarpeet niin perusopetuksessa kuin varhaiskasvatuksessa olivat pandemian johdosta suuremmat kuin normaalisti ja johtivat osaltaan kohonneisiin henkilöstömenoihin.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan

Helmikuussa 2014 alkoi konflikti, jonka osana Venäjä on miehittänyt Krimin niemimaan ja tukenut Donetskin ja Luhanskin separatistialueita aseellisesti Itä-Ukrainan sodassa. Konflikti muuttui avoimeksi sodaksi 24. helmikuuta 2022, Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Sodan seurauksena Suomessa varauduttiin merkittävään määrään ukrainalaisia pakolaisia, mutta pessimistisimmät tulijaodotukset eivät toteutuneet. Ukrainalaisille järjestettiin ajoitusta ja koulunkäyntimahdollisuuksia myös Hollolassa. Hollolan kunnanhallitus päättää 14.3.2022 lahjoittaa 15 000 euroa SPR:n katastrofirahastoon tukemaan Ukrainan hädänalaisia.

Sodan vaikutuksena jo nousuun kääntynyt inflaatio kasvoi ja paineet talouden taantumalle lisääntyivät. Vuoden 2022 aikana talouden paineet näyttäytyivät lievänä taantumana, mutta talouden toimeliaisuuden lasku oli ilmeinen. Tästä huolimatta työllisyys pysyi vahvana, joskin investointihalukkuus oli selkeästi alhainen.

Alueuudistus

Vuonna 2021 hyväksytyn alueuudistuksen täytäntöönpano aiheutti merkittäviä valmisteluja kunnissa. Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntainyhtymän toiminnan ja henkilöstön siirto Päijät-Hämeen Hyvinvointialueelle näyttäytyi myös Hollolassa, vaikka suurin osa valmistelusta tapahtui muissa organisaatioissa. Aloittavilla hyvinvointialueilla järjestettiin ensimmäiset aluevaalit 23.1.2022. Aluevaltuustot ja sen alaiset toimielimet aloittivat työskentelynsä vuoden 2022 aikana. Hollolan kunta osallistui aluevaalien järjestelyihin Päijät-Hämeessä.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ympäristöterveydenhuollossa mukana olevat kunnat pitivät 14.1.2022 neuvottelun, jossa ne sopivat valmistelusta siltä pohjalta, että muodostetaan yhteistoiminta-alue, jossa vastuukuntana on Hollola. Alue muodostui Päijät-Hämeen maakunnasta, pois lukien Lahden kaupunki. Hollolan kunnanvaltuusto hyväksyi ympäristöterveyshuollon yhteistoimintasopimuksen 2.5.2022. Sopimuksen mukainen jäsenkuntien edustajista koostuva Ympäristöterveyslautakunta piti ensimmäisen kokouksensa 13.9.2022. Syksyn aikana valmisteltiin lopullista toiminnan siirtoa, joka tapahtui 1.1.2023.

Osana Hyvinvointialueuudistusta, kuntien oppilashuollon toiminta ja henkilöstö siirtyivät Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Siirtoa valmisteltiin syksy 2022 ja siihen liittyne Hollolan kunnan oppilashuollon 8 työntekijää siirtyivät hyvinvointialueelle 2023 alusta.

Hyvinvointialueiden muodostamisen kautta Hollolan kunta neuvotteli perustettavan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa Hollolan sote-keskuksen, Hollolan pelastusaseman ja Hämeenkosken paloaseman myynnistä alueelle. Hollolan sote-keskuksen kauppa ei toteutunut vuoden 2022 aikana. Pelastusaseman ja paloaseman osalta päästiin ratkaisuun, jossa Hollolan kunta osti Hollolan Pelastusaseman Kuntarahoitus Oy:ltä syksyllä 2022 ja myi kyseisen kiinteistön sekä Hämeenkosken paloaseman Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle tammikuussa 2023.Pelastuaseman osto vähensi kunnan leasing-vastuita yli 5 miljoonalla eurolla.

Palveluverkko

Kunnanvaltuusto päätti helmikuussa 2020 palveluverkkoratkaisusta osana talouden tasapainottamisohjelmaa. Palveluverkkoratkaisussa oli otettu huomioon tulevien vuosien haasteet väestökehitykseen ja palvelutarpeeseen liittyen. Palveluverkkopäätöksen mukaan Hälvälän koulun toiminta päättyy elokuun alussa 2022 ja koulu yhdistetään Tiilikankaan ja Salpakankaan kouluihin. Lisäksi Tiilikankaan koulu lakkaa elokuussa 2025, jolloin se yhdistetään Salpakankaan kouluun. Talousarvion 2022 käsittelyn yhteydessä uusi vuonna 2021 valittu valtuusto kuitenkin myönsi Hälvälän koululle vuoden jatkoajan.

Valtuustossa 20.6.2022 valtuutettu Aakalan ensin allekirjoittamana jätetty aloite Hälvälän koulun toiminnan jatkamisesta sai tukea kuntalaisaloitteesta. Asiakokonaisuutena yhtenevät aloitteet käsiteltiin yhtenä kokonaisuutena. Kunnanhallitus totesi vastauksena esitettyihin valtuustoaloitteeseen (HOLDno-2022-311) ja kuntalaisaloitteeseen (HOLDno-2022-466), että kunnanvaltuusto on 17.2.2020 § 6 tehnyt palveluverkkopäätöksen ja valtuusto kokouksessaan 15.11.2021 §81 päättänyt jatkaa koulun toimintaa lukuvuoden 2022-2023 ajaksi. Selvityksen pohjalta esiin ei ole tullut sellaista uutta tai merkittävästi muuttunutta seikkaa, mikä antaisi aihetta toimenpiteisiin aloitteiden osalta. Kokouksessaan 12.12.2022 valtuusto äänestyksen jälkeen ei katsonut aiheelliseksi muuttaa hallituksen esitystä. Näin ollen Hälvälän koulun toiminta päättyy vuonna 2023, kevätlukukauden jälkeen.

Talous

Hollolan kunnan vuoden 2022 tilikauden tulos on 7,6 milj. euroa ylijäämäinen. Alkuperäinen, marraskuussa 2021 hyväksytty talousarvio laadittiin 0,6 milj. euroa ylijäämäiseksi. Verotulojen ja valtionosuuksien odotettua paremman kehityksen vuoksi valtuusto hyväksyi talousarviomuutokset, joiden jälkeen talousarvio oli n.5,3 milj. euroa ylijäämäinen. Suurimmat, taloutta vahvistavat poikkeamat talousarviosta (yht. 2,5 milj. euroa) aiheutuivat sote-menojen alituksista sekä verotulojen ja valtionosuuksien odotettua vahvemmasta kehityksestä.

Toimintakate heikkeni noin 6,8 m€ vuodesta 2021. Vuokratulojen kasvun kautta 1,2 m€ lisääntyneet toimintatuotot, eivät riittäneet kattamaan toimintamenojen 8 m€ lisäystä. Toimintamenojen kasvua selittää henkilöstömenojen sekä sote-menojen lisääntyminen vuodesta 2021.

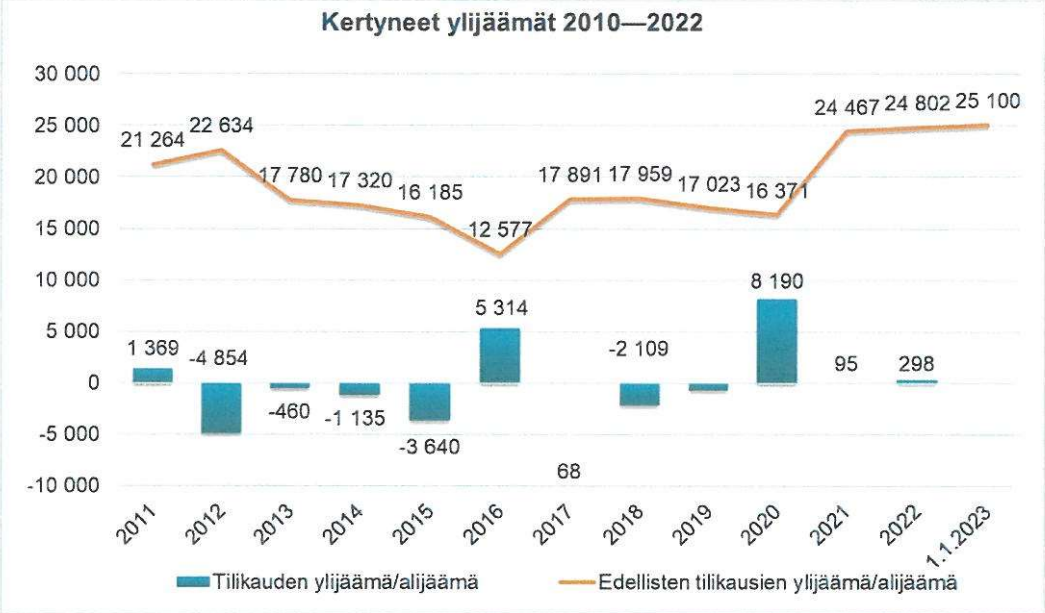
Verorahoitus lisääntyi 2,9 m€ vuodesta 2021. Verotulot ylittivät ensimmäisen kerran Hollolan historiassa 100 m€ rajan ollen 103,58 m€. Hyvinvointialueuudistukseen liittyvän veroleikkurin vuoksi, vastaavaa verotulojen tasoa ei ole näköpiirissä pitkään aikaan. Kunnallisveroja kertyi 92,0 milj. euroa eli n. 3,1 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Kiinteistöveroa kertyi 5,5 milj. euroa eli n. 0,3 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Kiinteistöverojen kertymän muutos edellisestä vuodesta aiheutui vuoden 2021 tilityksiin sisältyneistä aikaisempien vuosien verokertymistä. Yhteisöveroa kertyi 6,1 milj. euroa eli 1,0 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020. Yhteisöverokertymää nosti kuntien jako-osuuden tilapäinen korotus.

Valtionosuudet olivat 47,8 milj. euroa ja lisääntyivät 4,2 milj. euroa. Lisäys johtui laskennallisten yksikkökustannusten noususta peruspalvelujen valtionosuudessa, sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen sekä verotulomenetysten korvausten kasvusta.

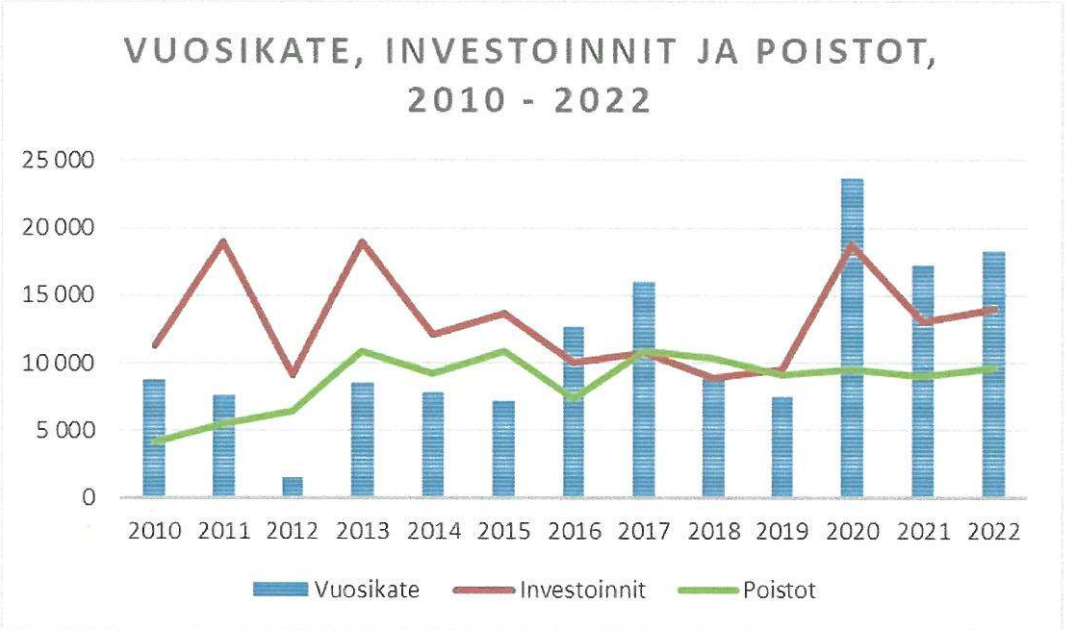
Osinkotuottojen positiivinen virta jatkui, eikä kohonnut korkotaso vielä merkittävästi nostanut kunnan korkomenoja vuonna 2022. Vahva likviditeetti on osaltaan edesauttanut lainojen nettomäärän voimakasta laskua ja tukee näin kunnan taloutta myös jatkossa.

Poistot lisääntyivät vuodesta 2021 1,7 m€. kasvu selittyy pitkälle marraskuussa 2021 käyttöön otetun sote-keskuksen koko vuoden ajalta tehdyistä poistoista. Lisäksi kunta on tehnyt alaskirjauksia Virastotalon sekä pois myytyjen pienempien kiinteistöjen osalta, sekä nopeutettuja poistoja toimintansa 2023 lopettavan Hälvälän koulun osalta. Alaskirjaukset ja nopeutetut poistot ovat noin 0,9 m€ vuodelle 2022.

Tilikauden tuloksen 7,64 m€ ja poistoeron vähennyksen (sote-keskus) 0,25 m€ jälkeen kunnan tilikauden tulos ennen varauksien muutosta oli 7,9 m€. Tilinpäätöksen tuloksesta kirjattiin investointivarausten lisäykset uimahallin, Kalliola VT4 KUHA-hankkeen, Messiälä-Pyhäniemi KUHA-hankeen, Perhoslehto-alueen, Hopeakallio-Paasilta alueen ja Salpakankaan koulun alueen kaavahankkeen investointiohjelmiin, yht.7,6 milj. euroa, minkä jälkeen tilikauden ylijäämä on 0,3 milj. euroa.

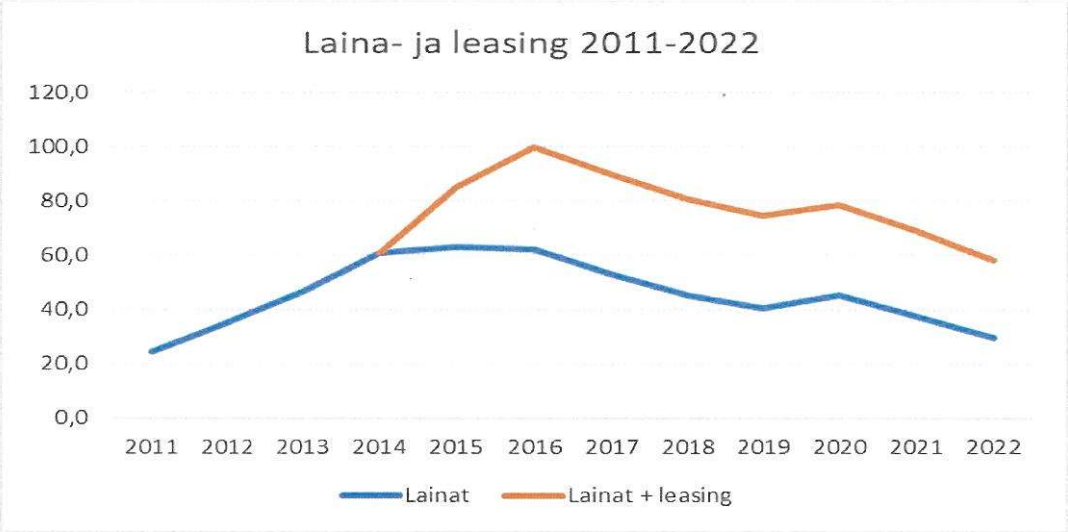
Aikaisemmalta vuosilta kertyneet ylijäämät antavat vankkaa talouden pohjaa äkillisissä muutostilanteissa. Hollolan osalta tasoa voidaan pitää erittäin hyvänä.

Vuosikatteen riittävyys poistoihin on vaihdellut vuosittain. Osittain vaihtelua selittävät verotulojen rytmihäiriöt ja kertaluonteiset kiinteistöjen alaskirjaukset, mutta viime vuosina myös pandemia ja siihen liittyvät tukitoimet. Vuonna 2022 vuosikate kattoi poistot. Kun vuosikatteen ja poistojen suhdetta tarkastellaan vuodesta 2010 kumulatiivisesti niin poistot on pystytty kattamaan vuosikatteella (129%).

Vuosikatteen ja poistojen suhteen lisäksi tulee tarkastella vuosikatteen riittävyyttä suhteessa investointeihin, jota voidaan pitää yhtenä keskeisenä talouden tasapainon mittarina. Tunnusluvun tarkastelu yksittäisen vuoden osalta ei kuitenkaan anna riittävää kuvaa, vaan tunnusluvun kehitystä tulee tarkastella pitkällä aikavälillä. Vuonna 2022 investointien tulorahoitus oli 131 % eli tulorahoitus riitti kattamaan investoinnit. Tunnusluku on ylittänyt 125% kolme perättäistä vuotta ja siten vuosikate on ollut kunnan yleistä taloudellista asemaa vahvistava, usean haastavan vuoden jälkeen.

Kokonaistalouden tasapainoa tarkasteltaessa lainamäärän kehitys ja lainamäärään suhteutettujen tunnuslukujen tarkastelu on merkityksellisessä asemassa. Asukaskohtainen lainamäärä kasvoi voimakkaasti vuodesta 2010 lähtien ja se saatiin taittumaan vuonna 2016. Vuonna 2020 lainakanta kasvoi n. 5,0 milj. euroa, mutta vuosina 2021 ja 2022 uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu. Vanhoja lainoja lyhennettiin n. 7,8 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä 31.12.2022 oli n. 1 558 €/asukas (1 617 euroa/asukas, 2021).

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tilinpäätöstä laadittaessa Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu ja siihen liittyvä henkinen sekä taloudellinen epävarmuus suomalaisessa yhteiskunnassa jatkuu. Talouden yleiset kehitysnäkymät ovat ehkä positiivisempia, kuin syksyllä 2022. Varsinaiseen nousukauteen vuonna 2023 ei ole merkkejä havaittavissa. Toisaalta korkokannan nousu ja kiihtynyt inflaatio antavat aihetta talouden suhdanteiden tavanomaista tarkempaan seurantaan.

Julkisen talouden kehitysnäkymät ovat huhtikuun 2023 eduskuntavaalien alla synkät ja eri tasoisia leikkauksia odotetaan julkiselle sektorille, myös kuntatalouteen liittyen. Synkimmissä arvioissa puhutaan 10 mrd euron ylittävistä sopeutustarpeista valtiontalouden osalta, joka toteutuessaan tulee vääjäämättä näkymään myös kuntien taloudessa.

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut alueuudistus tulee osaltaan muuttamaan julkisen sektorin rahanjakoa, kuntataloutta heikentävästi. Vuoden 2023 alussa saadut ennakkotiedot hyvinvointialueiden vuoden 2022 tuloksien kehityksestä viittaavat kuntien valtionosuuksien lisäleikkauksiin. Kuntaliitto arvioi maaliskuussa 2023, että lisäleikkaus olisi noin 100 m€. Tämä tarkoittaisi noin 20€ / asukas vähennystä myös Hollolan kunnan valtionosuustuloihin.

Pitkään jatkuneesta nollakorkojen ajasta on siirrytty 2-4 % korkovaihteluun, joka edelleen reaalikorkona on negatiivinen. Korkojen nousu tulee lisäämään kunnan korkomenoja niin lainakannan kuin leasing-rahoituskohteiden kautta merkittävästi. Menojen kasvua hillitsee suoritetut suojaustoimet.

Vuonna 2025 toteutettava työ- ja elinkeinopalveluiden siirto kuntiin tulee olemaan merkittävä niin toiminnallisesti kuin taloudellisesti. Tarkkoja kuntakohtaisia vaikutuksia ei tätä kirjoitettaessa voida arvioida.

Hyvinvointialueuudistuksen taloudellisen siirtymäkauden 2023-2027 aikana Hollolan kunnan tulee löytää ratkaisuja taloutensa järjestämisestä siten, että vähenevät valtionosuudet saadaan katettua muilla tuloilla tai kustannusten leikkaamisen kautta palveluja uudelleenjärjestämällä. Talouden näkymät eivät tue uusien investointikohteiden lisäystä, jo tällä hetkellä suunnitelmissa olevien lisäksi.

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2022 yhteensä 768 henkilöä eli 17 henkilöä enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi 22 henkilöllä vuoteen 2021 verrattuna. Henkilöstön keski-ikä vuoden 2022 lopussa oli 47 vuotta, kun se edellisenä vuonna oli 46,1 vuotta.

Henkilöstömäärä 31.12	2018	2019	2020	2021	2022
Vakinaiset	612	619	585	580	602
Määräaikaiset	108	112	122	131	125
Työllistetyt	21	25	20	40	41
Yhteensä	741	756	727	751	768

Henkilöstökulut 35,4 m€ kasvoivat 7,8 % vuoteen 2021 verrattuna. Varsinaiset palkat ja palkkiot kasvoivat 8,0 % ja henkilösivukulut 6,9 %. Henkilöstökulut ovat nousseet vuoden 2022 aikana merkittävästi, johtuen osittain henkilöstölisäyksistä ja myös sovituista palkankorotuksista. Sijaiskustannukset kasvoivat, pitkälle johtuen henkilöstön vuoden alkukuukausien suurista poissaolomääristä (koronapandemia). Pandemiasta aiheutui kuluja myös terveysturvallisuuden ylläpitämiseksi. Pandemian seurauksena yksiköissä on nähty kasvavaa tarvetta työnohjaukselle, joka nähdään johtuvan pitkään jatkuneesta psyykkisestä ja fyysisestä kuormittumisesta. Sairauspoissaolojen määrä oli korkeampi kuin 2021. Sairauspoissaolo-% vuonna 2022 oli 6,3 % (4,2 % v 2022). Henkilötyövuosilla mitattuna kasvua oli 6%, eli 39 htv. Konsernipalveluissa oli kasvua 1 htv (5 %), liittyen toisaalta tietohallinnon ja toisaalta viestinnän vahvistamiseen. Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueella kasvua oli 19 htv (+4 %), liittyen toisaalta uusiin tehtäviin ja voimakkaaseen sijaistustarpeeseen. Elinvoiman palvelualueella kasvua oli 19 htv (+16 %), josta työllisyyspalveluiden osuus on työllisyyden kuntakokeilun kautta merkittävin.

Tarkempia tietoja henkilöstöstä on vuoden 2022 henkilöstökertomuksessa

1.1.7 Ympäristöasiat

Hollolan kunnassa ympäristövalvonnan työ kohdistuu pääosin viranomaistoimintaan eikä nykyinen resursointi mahdollista laaja-alaista ja syvää erikoistumista ympäristönsuojelun eri osa-alueisiin. Ympäristövalvonnan toimintaan vaikuttivat eniten henkilövaihdokset ja niistä johtuneet sijaisuudet, mutta rekrytoinneissa onnistuttiin hyvin. Vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpanon projekti aiheutti ennakoitua suuremman määrän vapautushakemuksia. Myös yhteydenottoihin reagoimattomia kiinteistöjä on useita, mikä aiheuttaa hallintopakkomenettelyinä suurempaa työtarvetta projektia jatkettaessa. Projektia jatketaan 2023-2024 määräaikaisen ympäristötarkastajan viran työpanoksella, joka hyväksyttiin resurssilisäyksenä strategisten ohjelmien yhteydessä. Pienjärvien tarkkailuohjelman 2022-2027 toteutus alkoi uuden toimijan kanssa ja tarkkailun myötä saadaan edellistä ohjelmakautta kattavampaa tietoa vesistöjen tilasta. Vesistötyötä tehtiin Hollolan Vesistövisio 2025 –ohjelman mukaisesti eri yhteistyötahojen kanssa. Hankerahoituksella toteutettavia töitä jatkettiin elinvoiman palvelualueen laajempana yhteistyönä, ympäristövalvonnan ollessa enemmän asiantuntijaroolissa.

Hedelmätarhan lammen uimarannan ja virkistyskäytön turvaamiseksi tehtävien lammen kunnostustoimenpiteiden toteutus on edistynyt vuoden 2022 aikana. Hedelmätarhan lammen tilaa ja kuormitusta selvitetään Salpakankaan viemäriylivuotohankkeen ja Koivusillanjoen kuormitusvaikutusten tutkimusten kautta. Hankkeille haettujen avustusten myöntämisen viivästymisen myötä tutkimukset siirtyivät osin vuodelle 2023. Tämän vuoksi tutkimusten perusteella tehtävät johtopäätökset ja niiden mukaiset toimenpiteet toteutunevat vasta vuonna 2024.

Ilmastokumppanuus – kunnat ja yritykset -hanketta hallinnoi ja toteutti Päijät-Hämeen liitto yhteistyössä kuntien kanssa. Toiminnassa yritysten kanssa solmitaan kumppanuus, jolle yhdessä laaditaan tavoitteet. Pyrkimyksenä on ollut hankkia mahdollisimman monta hyvää kumppania ja

samalla innostamaan yrityksiä ilmastotekoihin. Hankkeen toteutusaika oli 1.5.2021 - 31.10.2022, mutta tavoitteena on ollut toimintatavan vakiinnuttaminen hankkeen aikana. Vuoden aikana yritykset ovat innostuneet asiasta ja Hollolassa solmittiin 2022 yhteensä 13 uutta kumppanuutta. Jatkossa toiminnan resurssointi on kunnassa mietittävä pysyvämmälle pohjalle.

Kiinteistöjen lämmityksessä siirryttiin vihreään lämpöön Lahti Energia kaukolämpöverkon osalta 1.1.2022 alkaen. Tämän seurauksen vuotuiset Co2- päästöt vähenivät 1350 tonnista 450 tonniin. Kompensoimatta on vielä Hämeenkosken ja oman lämpötuotannon osuudet.

Osana valtakunnallista Astetta alemmas-kampanjaa, Hollolan kunta asetti selkeitä energiankulutuksen säästötavoitteita. Kokouksessaan 17.10.2022 kunnanhallitus linjasi seuraavaa: Hollolan kunta osallistuu "astetta alemmas" kampanjaan, joka on voimassa käynnistyneen lämmityskauden ja jolla pyritään estämään valtakunnallinen energiapula, seuraavin toimenpitein, joiden tavoitteena on yhteensä n. 2400 MWh ja 15 % vuosisäästöt energiankäytössä:

- Kiinteistöjen sisälämpötilan lasku 20,5- asteeseen (päiväkodit säädösten puitteissa), tavoite 1500 MWh säästö/vuosi
- Uimahallin neljän saunan käyttöaikoja/lämpötiloja/toimintavolyymia supistetaan, tavoite 50 MWh säästö/vuosi
- Uimahallin käyttöaikaa supistetaan joustavasti kohdentaen talviaikaan ja hiljaisimpiin käyttöaikoihin, tavoite 50 MWh säästö/vuosi.
- Jäähallin käyttöaikaa lyhennetään päättämällä käyttökausi aikaisemmin, mikäli se sarjapelit huomioon ottaen ei aiheuta kohtuutonta ongelmaa (tavoite 200 MWh/vuosi)
- Kausivalot ja Torin, katujen ja joulukuusen jouluvalot laitetaan päälle ennen joulunavaustapahtumaa. Valot sammutetaan 10.1.2023.
- Vajaakäytöllä olevien rakennuksien ja varastotilojen toimintaa keskitetään muualle ja niiden lämpötilaa lasketaan ja ilmanvaihto minimoidaan. Purettavista rakennuksista katkaistaan lämmöt ja sähköt kokonaan.
- Saattolämmitysten toiminta tarkistetaan ja säätöarvot optimoidaan, ei käytössä klo 8-10 ja 15-18.
- Ilmanvaihdossa siirrytään jaksotukseen. Ilmanvaihdon jaksotuksessa huomioitava terveysturvallisuuteen ja rakennuksen tekniseen kuntoon vaikuttavat tekijät tarkasti.
- Lisäksi tehdään lukuisia muita toimenpiteitä säätöjen ja huoltojen osalta, eri koneiden käyttöaikojen optimoinnin, vesivirtaamien säädön, älykkään lämmityksen ja ilmanvaihdon sekä energiatehokkuushankkeiden ja hankintojen toteuttamisen osalta. Loppukäyttäjiä tiedotetaan energiansäästöä edellyttävistä toimenpiteistä ja energiansäästöön kannustetaan. Aurinko- ja maalämpöenergiaratkaisujen toteuttamisen laajentamista selvitetään ja niiden toteutuksen käynnistämisestä tehdään tarvittavia esityksiä.

Astetta alemmas toimet vähensivät energian kulutusta huomattavasti loppuvuoden osalta, mutta varsinaiset isommat säästöt saataneen vuoden 2023 aikana. Vaikka kampanjan tarkoituksena on ensisijaisesti energian käytön vähentäminen, sen ympäristövaikutukset eivät ole merkityksettömät alentuneen energiatuotantotarpeen kautta.

Sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueella on käynnistetty Monta luontoa -opinpolun suunnittelu. Suunnittelutyötä on toteutettu monialaisessa yhteistyössä ja sitä varten on perustettu erillinen työryhmä, joka raportoi kehittämistoiminnan etenemisestä hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmälle. Kyseessä on ilmastopositiivinen oppimiskokonaisuus, joka integroituu osaksi muuta kasvatusta/opetusta. Opintokokonaisuus kulkee lapsen ja nuoren matkassa varhaiskasvatuksesta perusopetuksen loppuun. Opinpolun tavoitteena on synnyttää keskustelua ja vuorovaikutusta kestävän kehityksen teemoihin liittyen, lisätä lasten ja nuorten ympäristötietoisuutta, vahvistaa omaa toimijuutta ympäristön hyväksi ja vahvistaa lasten suhdetta omaan lähiympäristöön sekä luontosuhdetta. Opinpolun vaikutus: Vastuulliset ja ilmastotietoiset lapset/nuoret ja tulevaisuuden kuntalaiset. Varsinainen toiminta suunnitteluvaiheen jälkeen on tarkoitus aloittaa 2023 aikana.

Vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan ja varautuu poikkeusoloihin, kuten ympäristöongelmiin

Hollolan vesihuoltolaitoksen tavoitteena on viemäröidä yhdyskuntakehityksen tarpeen sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta tärkeiden alueiden jätevedet. Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Kiventöyry/Tasatarhan 3-vaiheen ja Hirvimäen 1-vaiheen uusille asemakaava-alueille. Paimelanraitille ja Kirkkotielle rakennettiin vesihuollon liittymälinjoja asemakaava-alueiden ulkopuolelle. Runkovesijohtoa ja -viemäriä saneerattiin Soramäentiellä noin 260 m ja jätevesiviemäriä sujutettiin Hämeenkosken kirkonkylällä noin 1,6 km. Tikkakalliontien, Suotien ja Hämeenkosken ns. Kuustenmaan jätevesipumppaamot saneerattiin.
Vesihuoltolaitokselle on laadittu vesihuoltolain mukainen varautumissuunnitelma häiriötilanteiden varalle, minkä päivitys valmistui vuoden 2021 alussa ja on tarvittavin osin päivitetty myös vuoden 2022 aikana. Varautumissuunnitelma sisältää riskikartoitukset sekä vedenhankinnalle ja -jakelulle että jätevesien viemäröinnille ja käsittelylle (WSP ja SSP). Suunnitelmaan sisältyy toimenpideohjelma vastuutahoineen ja aikatauluineen, minkä mukaisesti havaittujen riskien hallintatoimenpiteitä toteutettiin ja varautumistilannetta parannettiin. Talousveden valvontatutkimusohjelman päivityksen yhteydessä WSP:tä täydennettiin koskettamaan myös vedenottamoiden käyttämän pohjaveden riskinarviointi vuoden 2022 aikana.

1.1.8 Muut ei taloudelliset asiat

Kunnanhallitus on 15.5.2017 hyväksynyt ohjeen kestävien toimintaperiaatteiden edistämiseksi. Ohjeessa kunta sitoutuu kestävien toimintaperiaatteiden ylläpitämiseen ja kieltää sekä suoran että epäsuoran lahjonnan kaikissa muodoissaan. Kunta edellyttää toimintaperiaatteisiin sitoumusta kaikilta työntekijöiltään ja luottamushenkilöiltä, myös tytäryhtiöidensä osalta. Ohjeessa on käyty läpi korruption ja lahjonnan tunnusmerkistöä, ohjeita yleisimpien tilanteiden tulkintoihin sekä toimintamalli mahdollisten rikkomusten osalta.

Kestävän toimintaperiaatteen edistäminen perustuu rehellisyyden, läpinäkyvyyden ja vastuullisuuden perusarvoihin. Kunta pyrkii luomaan ja ylläpitämään keskinäiseen luottamukseen perustuvaa toimintakulttuuria, jossa edistetään hyvää hallintoa, ei suvaita lahjontaa eikä väärinkäytöksiä. Kestävien toimintaperiaatteiden edistämistä koskeva ohje luo pohjaa periaatteiden ymmärtämiseen ja eri tilanteiden arviointiin, mutta samalla kunta sitoutuu edistämään hyvää hallintoa ja ehkäisemään väärinkäyttöä arvojen, menettelytapojen, toimintojen, koulutuksen ja neuvonnan kautta.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnanhallitus vastaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden pohjalta. (KuntaL 14 §, 39 §) Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Kuvaus säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisesta

Toimivalta on säädelty hallintosäännössä ja tehtäväkuvauksissa ja niitä on noudatettu. Tilikaudella alussa voimassa ollutta hallintosääntöä täsmennettiin lainsäädännön muutosten ja toiminnallisten muutosten vuoksi kolmesti toimintavuoden aikana. Ympäristöterveyshuollon toiminnan järjestämiseen liittyvät muutokset tehtiin 20.6.2022 ja samassa yhteydessä hallintosääntöön otettiin mukaan ympäristöterveyslautakunnan ja viranhaltijoiden toimivallan määritykset. Syyskuun 12. päivä luottamushenkilöiden palkkionmaksua koskevat hallintosäännön kohdat täsmennettiin. Joulukuussa valtuusto päätti Hyvinvointivaliokunnan nimen muutoksesta Sivistys- ja hyvinvointivaliokunnaksi ja samalla tehtiin viranhaltijoiden toimivaltaan liittyviä täsmennyksiä.

Kunnanhallitus vastaa hallinnon käytännön ohjeistuksesta ja tähän liittyen kunnanhallitus on tarkastellut eri kokonaisuuksia vuoden 2022 aikana. Maaliskuun 14. kokouksessaan kunnanhallitus määritteli konserniohjeen mukaisen ennakkokannan haku- ja käsittelyprosessin ohjeet. Tämän jälkeen ennakkokantaa on hallituksessa määritetty esimerkiksi 21.6., kun hallitus määritteli ennakkokantansa tytäryhtiön korkosuojauksen toteutukseen.

Lakisääteisten tehtävien tai niihin liittyen tehtävien toteuttamisessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita eikä kunnan toimintaan ole kohdistunut merkittäviä valituksia. Säännöksiä ja päätöksiä on pääosin noudatettu.

Kunnan palvelualueille ei ole kohdistunut oikeudenkäyntiprosesseja vuonna 2022 eikä tietoon ole tullut viranomaistoiminnastamme johtuvia sanktioita tai huomautuksia. Työllisyyspalveluiden toiminnasta kuntakokeilun osalta on vuonna 2021 jätetty valitus aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto ei päätöksessään 2022 nähnyt kunnan toiminnassa moitittavaa.

Elinvoiman palvelualueella käsitellään joitakin asiatyyppejä, joihin liittyy vakuusmenettelyjä. Vakuuksiin liittyviä ohjeita ja toimintotapoja kehitetään yhdessä konsernipalveluiden kanssa. Kehittämisvastuu asian osalta on konsernipalveluilla.

Hyvinvoinninpalvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä toimintaa, jota ohjataan valtion ja kunnan omin viranomaismääräyksin ja päätöksin. Merkittäviä puutteita ei ole kohdentunut hyvinvoinnin palvelualueen toimintaan vuoden 2022 aikana.

Kuvaus tavoitteiden toteutumisesta, varojen käytön valvonnasta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyydestä ja luotettavuudesta

Tavoitteiden asettamisessa tai määrärahojen budjetoinnissa ei ole tapahtunut olennaisia virheitä. Korona pandemian aallot varsinkin vuoden alkupuoliskolla asettivat haasteita talouden ennustamiseen. Pandemian vaikutuksia pystyttiin kuitenkin aikaisempaa vuotta tarkemmin kuitenkin arvioimaan. Ukrainan kriisin aiheuttamat kustannusvaikutukset tullevat realisoitumaan vuoden 2023 aikana ja niiden vaikutusten arvioiminen vuoden 2022 osalta oli haasteellista.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen menojen kehityksen arvioiminen oli vuoden aikana äärimmäisen hankalaa, erityisesti koska Hyvinvointikuntainyhtymä ei tuottanut toimintavuoden aikana kuntakohtaisia ennusteita. Talousarvioon nähden menot alittuivat yli 2,1 milj. euroa.

Osavuosikatsaus annettiin tammi-huhtikuun ja tammi-elokuun tilanteista. Osavuosikatsausten yhteydessä tunnistettiin mahdolliset poikkeamat, joista tehtiin tarvittavat muutokset talousarvioon. Kuntatieto-ohjelman mukainen viranomaisraportointi laadittiin kvartaaleittain. Palvelualueiden toteutumien seuranta ja varojen käytön valvonta toteutui ohjeiden mukaisesti. Talousarvion muutospaineita tunnistettiin vuoden aikana ja niiden osalta reagoitiin. Valtuusto päätti marraskuussa 2022 muuttaa talousarviota. Kunnallisveroja arvioitiin kertyvän 1,0 m€ arvioitua enemmän, kiinteistöveroa 0,2 m€ arvioitua enemmän ja yhteisöveroa 1,8 m€ arvioitua enemmän. Valtionosuuksia arvioitiin kertyvän 1,2m€ arvioitua enemmän. Osinkotuottoja arvioitiin kertyvän 0,5 m€ arvioitua enemmän johtuen pääosin PHP:n merkittävistä osingoista. Edellä mainittujen muutosten myötä talousarvion vuosikateen arvioitiin vahvistuvan 4,2 milj. euroa. Syyskuussa valtuusto päätti ostaa Kuntarahoitus Oy:n omistaman Hollolan Pelastusaseman, osana Päijät-Hämeen Hyvinvointialueen kiinteistöjärjestelyjä. Osto lisättiin talousarvion investointiosioon marraskuussa ja kauppa toteutui joulukuussa.

Budjetoinnissa ei ole tapahtunut virhettä tai toimivalta olisi ylitetty varojen käytössä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Merkittävimmät riskit ovat vuonna 2022 olleet kiinteistöissä, sopimusten hallinnassa, henkilöstössä, rahoituksessa ja tietojärjestelmissä sekä tietoturvassa.

Kiinteistöihin liittyviä riskejä ovat sisäilmaongelmat, ilkivalta- ja vesivahinkoriskit sekä taloudelliset riskit, jotka on arvioitu liittyvän investointihankkeiden toteutusvaiheen ongelmiin ja investointi- ja käyttötalousmäärärahojen riittävyyteen (kustannustenhallinta).

Sopimustenhallinnan osalta on edelleen olemassa riskejä. Riskeiksi on tunnistettu mm. sopimusosaamisen, tilaaja- ja hankintaosaamisen ja sopimusten laadinnan ja seurannan puutteet. Myös sopimusten puuttuminen on tunnistettu riskiksi. Sähköisillä järjestelmillä voidaan hallita riskejä osittain.

Henkilöriskien osalta kunnan avainhenkilöriskit on tunnistettu. Henkilöstöriskeihin kuuluvaksi on tunnistettu henkilöstön jaksaminen. Poikkeusolojen vuoksi henkilöriskit ovat nousseet merkittävästi. Henkilöstön jaksaminen poikkeusoloissa on korostunut. Työturvallisuuteen liittyvät riskit ovat lisääntyneet etätyön johdosta. Työturvallisuuteen liittyviin riskeihin ja niiden hallintaan on panostettu mm. työturvallisuuskoulutuksella, riskikartoituksella sekä sähköisellä ilmoitusjärjestelmällä. Työntekijöille hankitiin vuonna 2020 etätyövakuutus.

Rahoitukseen ja tietojärjestelmiin kohdistuvat riskit on tunnistettu. Tietojärjestelmäriskit kohdentuvat yksittäisten laitteistojen hajoamiseen, tietoliikenneyhteyksien katkeamiseen ja tietoturvariskeihin tai ohjelmien toimimattomuuteen tai soveltumattomuuteen, mutta myös uusien ohjelmien käytön osaamiseen. Tietojärjestelmiin, tietosuojaan ja tietoturvaan kohdistuvia riskejä on hallittu kunnassa olevilla suunnitelmilla ja tiekartalla.

Tarve rahoitusriskien hallintaa koskevien ohjeiden ja periaatteiden päivitykselle on tunnistettu, mutta ohjeita ei päivitetty vuoden 2022 aikana. Rahoitusriskien hallinnan periaatteet ja ohjeet on tarkoitus tuoda toimielinkäsittelyyn vuoden 2023 aikana. Rahoitukseen liittyvistä riskeistä korkoriski on korkotason muutoksesta aiheutuvaa epävarmuutta. Jo kolme vuotta kehittynyt inflaatiopaine, koronapandemia ja Ukrainan sota heijastuvat rahoitusmarkkinoille, kohoavina ja äkillisestikin muuttuvina korkoina. Kunnan maksuvalmiutta nostettiin vuonna 2020 pitkäaikaisin lainoin, eikä tarvetta lisälainannostolle ole sen jälkeen ollut. Lainasalkkuun liittyviä korkoriskejä hallinnoidaan suojauksilla.

Vahinkoriskeihin on varauduttu kattavalla vakuutusturvalla. Vakuutusturva kokonaistarkastelu on aloitettu 2022 ja se on tarkoitus saattaa vakuutusmuutosten osalta valmiiksi alkuvuonna 2023.

Kuvaus riskienhallinnan järjestämisestä

Hollolan kunnassa on olemassa riskienhallinnan toimintamalli ja sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on ohjeistettu mm valtuuston hyväksymällä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteasiakirjalla. Kunnalla on käytössään WPro -ohjelma työturvallisuuden parantamiseksi ja vaaratilanteiden ilmoittamista varten.

Palvelualueilla on osana talousarvion laadintaa arvioitu riskejä, jonka pohjalta on laadittu riskienhallintasuunnitelmat. Suurimpina riskeinä kunnassa on todettu mm. kiinteistöt ja rakennukset sekä toisaalta henkilöriskit (asiakkaat ja henkilöstö). Molempien em. riskikohteiden osalta riskienhallintatyö on jatkuvaa. Henkilöstö on vakuutettu lakisääteisen tapaturmavakuutusjärjestelmän kautta ja asiakkaat (lähinnä lapset ja nuoret) vapaaehtoisella ryhmätapaturmavakuutuksella. Riskienhallintasuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä.

Riskien hallintakeinojen toteutumisesta raportoidaan osana toteutumaseurantaa. Samalla arvioidaan suunniteltujen riskienhallintatoimenpiteiden ajanmukaisuus. Riskienhallintatoimet on myös vastuutettu.

Rakennuksiin liittyvien riskien hallintatoimenpiteinä ovat vakuuttaminen ja säännölliset tarkastukset. Kunnan vakuutuksien osalta käynnistettiin kokonaistarkastelu vuonna 2022 ja sen odotetaan olevan valmiina 2023.

Vesihuoltolaitokselle on laadittu vesihuoltolain mukainen suunnitelma häiriötilanteiden varalle.

Hankintatoimen riskienhallinnan työvälineenä käytetty Cloudia-järjestelmän avulla voidaan vähentää tarjouspyynnön laadinnan virheitä.

Tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvien riskien hallintaa on viime vuosina panostettu koko henkilökunnalle suunnattujen tietosuojaan liittyvien koulutusten kautta.

Vuoden 2022 aikana kunta on osallistunut valtakunnallisiin ja maakunnallisiin valmiusharjoituksiin. Havaintojen pohjalta kunnan poikkeusolojen ohjeistusta on päivitetty ja muuttuneeseen uhkakuvatilanteeseen vastaavan strategisen valmiussuunnitelman laadinta on aloitettu.

Koronapandemian aikana on toiminut poikkeusolojen johtoryhmä. Kunnanjohtajan toimivaltaa on poikkeusolojen aikana nostettu, jotta on varmistettu organisaation toimintakyky nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Kunnanhallitus totesi 14.3.2022, että kunnanjohtajan koronapandemiaan liittyvistä erityisvaltuuksista luovutaan 15.3.2022 alkaen.

Tapaturmien kehitys

Osana riskienhallintaa arvioidaan myös tapaturmien kehitystä. Työtapaturmia sattui 58 kpl, joista työmatkatapaturmia oli 9 kpl. Tapaturmien kokonaismäärä on edelliseen vuoteen verrattuna noussut.

Tapaturmat	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Työtapaturmat	39	45	32	24	42	49
Työmatkatapaturmat	10	17	11	10	11	9
Yhteensä	49	62	43	34	53	58

Kuvaus omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnasta

Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonnasta ei ole tullut erityisiä ongelmia vuoden 2022 aikana. Hankintaprosesseihin tulee edelleen ja jatkossakin kiinnittää huomiota. Tällä hetkellä kunnassa on käytössä hajautettu hankintavastuu malli, jolloin palvelualueet vastaavat itse omista hankinnoistaan. Palvelualueilla hankinnoista vastaa sellaiset toimijat, joilla ei ole riittävää hankinta-asiantuntijuutta, eikä pääasiallisten työtehtävien vuoksi myöskään kilpailutusten valmisteluun tarvittavaa aikaresurssia. Riskienhallinnan näkökulmasta tilanne on erityisen vaikea. Tilannetta osin helpottaa puitesopimukset, mutta ne eivät kuitenkaan kata läheskään kaikkia palvelualueiden hankintatarpeita.

Hankintamenettelyissä ei ole todettu olennaisia puutteita. Kunnalla on käytössään sähköinen hankintajärjestelmä hankintoja koskevien riskien pienentämiseksi. Hankintaohjeet on uusittu vuonna 2019 ja ne päivitettiin vuoden 2022 aikana.

Kuvaus sopimustoiminnasta

Sopimusten hallinnoinnin ja valvonnan osalta riskejä on edelleen olemassa. Sopimustoiminnassa haasteena on sopimusten sisällön aukottomuuden varmistaminen. Tähän käytetään tarvittaessa ulkopuolisia alan asiantuntijoita. Sopimukset pyritään laatimaan aina kunnan toimesta, jotta varmistettaisiin kunnan asema sopimusosapuolena. Cloudia-järjestelmän hyödyntäminen helpottaa myös sopimushallintaa.

Cloudia-järjestelmän lisäksi hankintojen kilpailuttamista ja hankintoihin liittyviä riskejä vähentää kunnan mukana olo mm. KL Kuntahankintojen sekä Kuntapron puitesopimuksissa. Näiden puitesopimusten hankintoja ei tarvitse kilpailuttaa. Tarvittaessa hankintaprosesseihin liittyviä riskejä pienennetään käyttämällä ulkopuolista hankinta-asiantuntijaa.

Kunnassa on käytössä sähköinen sopimustenhallintaohjelma, josta vuosittain seurataan mm. sopimusten vanhentumisaikoja. Sopimusten laadinnassa ja sopimusneuvotteluissa käytetään tarpeen mukaan ulkopuolisen asiantuntijoiden apua.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Hollolan kunnassa ei ole omaa sisäisen tarkastuksen yksikköä eikä sisäistä tarkastusta ole myöskään tähän mennessä hankittu ostopalveluna. Ostopalveluina hankitaan vain lakisääteinen ulkoinen tarkastus. Sisäisen valvonnan kehittäminen ja sisäisen tarkastuksen järjestäminen on otettu osaksi uutta strategista ohjelmaa, jonka valtuusto hyväksyi kesäkuussa 2022. Sisäisen valvonnan uudelleenjärjestäminen toteutuneen toimintavuonna 2024.

Keskeiset johtopäätökset

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen ja toteutuminen on Hollolan kunnassa hyvällä tasolla. Ohjeet ja säännökset ovat ajan tasalla, riskejä arvioidaan säännöllisesti ja niiden hallintaan on sovittu keinot, joiden toteutumista seurataan. Toimivaltaa koskeva säädökset ovat ja hallintosääntö on ajan tasalla. Hallintosäännön päivittäminen useasti saman vuoden aikana ei ole toivottavaa, mutta eri lainsäädäntökokonaisuuksien etenemisen eriaikaisuudesta johtuen välttämätöntä

Poikkeusolot koronapandemiaan liittyen jatkuivat erityisesti keväällä vuonna 2022. Poikkeusolojen johtoryhmän ripeä toiminta ja vuoropuhelu eri viranomaisiin on edesauttanut poikkeusoloista selviämistä. Organisaatiossa on pystytty reagoimaan nopeasti erilaisiin muutoksiin toimintojen osalta ja yhteensovittamaan toimia alueellisesti kuntien kesken. Ajantasaiset toimintaohjeet ja viestinnän merkitys osana riskienhallintaa on myös korostunut.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi tulee jatkossa kiinnittää huomiota viestintään ja ohjeistukseen etenkin poikkeustilanteiden osalta sekä riskien säännölliseen seuraamiseen akuuteissa tilanteissa. Valmiusharjoituksilla voidaan harjoitella poikkeustilanteita pienemmällä ryhmällä, mutta olennaista on myös koko organisaation toimintakyky poikkeustilanteissa. Akuuteissa tilanteissa riskit usein muuttuvat nopeasti ja on tärkeää tunnistaa tällaisissa tilanteissa erilaiset riskit.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

HOLLOLAN KUNTA

TULOSLASKELMA	**2022**	**2021**
	Milj.€	Milj.€
Toimintatuotot	15,47	14,25
Valmistus omaan käyttöön	0,07	0,07
Toimintakulut	-149,11	-141,07
Toimintakate	**-133,56**	**-126,75**
Verotulot	103,58	99,70
Valtionosuudet	47,78	43,57
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,73	0,99
Korkokulut	-0,26	-0,21
Muut rahoituskulut	-0,01	0,00
Vuosikate	**18,26**	**17,30**
Poistot ja arvonalentumiset	-10,62	-8,96
Satunnaiset erät	0,00	1,43
Tilikauden tulos	**7,64**	**9,77**
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	0,25	0,03
Varausten lisäys (-), vähennys (+)	-7,60	-9,70
Rahastojen lisäys (-), vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0,30**	**0,09**
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	10,4	10,1
100*Toimintatuotot/ (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	172,0	193,1
100*Vuosikate/Poistot		
Vuosikate €/asukas	796	750
Asukasmäärä	**22 940**	23 087

Tuloslaskelman **toimintakate** (=nettomenot) ilmoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta 5,4 %:ia. Toimintatuotot kasvoivat 1,2 milj. euroa. Toimintatuottojen kasvu aiheutui ensisijaisesti uuden sote-keskuksen vuokratuloista. Toimintakulut kasvoivat 8,0 milj. euroa. Menokasvussa näkyy sote-menojen kasvu, sote-keskuksen käyttökulut, sekä henkilöstömenojen kasvu.

Tilikauden tulos on 7,6 milj. euroa positiivinen. Alkuperäinen talousarvio laadittiin 5,3 milj. euroa ylijäämäiseksi. Suurimmat poikkeamat alkuperäisestä talousarviosta aiheutuivat sotemenojen alittumisesta 2,1 m€ sekä verotulojen 0,5 m€ odotettua positiivisempi kehitys.

Verorahoitus

Verotulot kasvoivat yhteensä 3,9 milj. euroa eli 4 %. Kunnallisveroja kertyi 92,0 m€ eli n. 3,2 m€ enemmän kuin edellisenä vuonna. Tuloveroprosentti pysyi ennallaan ollen 21 %. Kiinteistöveroa kertyi 5,5 m€ eli n. 0,2 m€ vähemmän kuin vuonna 2021. Kiinteistöverojen kertymän muutos edellisestä vuodesta aiheutui verotuksen joustavan valmistumisesta vuosivaihteluista. Osa vuoden 2020 kiinteistöveroista erääntyi vasta alkuvuonna 2021. Yhteisöveroa kertyi 6,1 milj. euroa eli 1,0 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Yhteisöverokertymää nosti kuntien jako-osuuden tilapäinen korottaminen osana valtion koronatukipakettia sekä varhaiskasvatusmaksulain muutoksen kompensointi kunnille.

Verotulot	2022	2021	Muutos, €	Muutos-%
Kunnan tulovero	91 985 325,83	88 832 680,45	3 152 645,38	4 %
Kiinteistövero	5 513 715,60	5 757 705,45	-243 989,85	-4 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 083 668,95	5 109 593,84	974 075,11	19 %
Verotulot yhteensä	103 582 710,38	99 699 979,74	3 882 730,64	4 %

Kiinteistöveroprosentit	2022	2021
Vakinaiset asuinrakennukset	0,55	0,55
Muut kiinteistöt ja maapohja	1,15	1,15
Loma-asunnot	1,10	1,10

Valtionosuudet

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta myönnetään kunnille palvelujen järjestämiseen. Valtionosuuden laskennallinen peruste muodostuu ikärakenteen, sairastavuuden ja muiden laskennallisten kustannusten määräytymistekijöiden perusteella. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät myös lisäosat, valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset, verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus sekä vuonna 2020 omaksi eräksi eriytetty verotulomenetysten kompensaatio.

Valtionosuudet olivat 47,8 milj. euroa ja lisääntyivät 4,2 milj. euroa. Lisäys johtui laskennallisten tehtävälaajennuksista ja yksikkökustannusten noususta peruspalvelujen valtionosuudessa, sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen sekä verotulomenetysten korvausten kasvusta. Kilpailukykysopimuksen yhteydessä sovitut määräaikaiset säästöt ovat poistuneet, mutta sopimukseen liitetty valtionosuusleikkaus on jäänyt pysyväksi. Vuosi on historiallinen, sillä valtionosuuksissa on viimeisen kerran huomioitu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittaminen kuntien kautta.

Valtionosuudet	2021	2022	Muutos	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	32 607 495	34 458 341	1 850 846	5,7 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 395 234	-4 601 470	-206 236	4,7 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5 523 864	6 339 330	815 466	14,8 %
Verotulomenetysten kompensaatiot	9 836 472	11 584 569	1 748 097	17,8 %
Yhteensä	43 572 597	47 780 770	4 208 173	9,7 %

Rahoituserät

Rahoituskulujen osalta merkittävin erä on lainojen korot n. 0,3 milj. euroa. Lainojen korot kasvoivat korkotason nousun kautta. Rahoitustuottojen osalta merkittävimmät tuotot ovat osinkotuotot, joita saatiin poikkeuksellisen paljon PHP:n ylimääräisen osingonjaon takia. Muut rahoitustuotot (sis osinkotuotot) kertyi yhteensä 0,7 milj. euroa. Rahoituserät yhteensä olivat 2022 0,3 m€ vuotta 2021 heikommat, ensisijaisesti siis osinkotuottojen alhaisemman tuloutuksen kautta.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Vuosikate parani edelliseen vuoteen nähden 5,5 % (0,96 milj. euroa) ollen 18,3 milj. euroa. Vuosikate/poistot –tunnusluvun arvo on 172,0 % (v. 2021 193,1 %). Asukaskohtainen vuosikate oli 796 euroa/asukas.

Poistot ja arvonalennukset

Poistoja ja arvonalennuksia kirjattiin n. 10,6 m€, kun vuonna 2021 poistot ja arvonalennukset olivat yhteensä n. 9,0 m€. Vuoden 2022 aikana tehdyn tarkastelun pohjalta alaskirjattiin kertaluonteisesti vanhaa omaisuutta noin 0,9 m€ edestä. Tähän vaikutti keskeisesti Hälvälän koulun nopeutettu poisto, sekä kunnanviraston arvon alaskirjaus. Vuosikate riitti kattamaan poistoista 172,0 %.

Tilikauden ylijäämä

Vuosi 2022 toteutui tilikauden tuloksen osalta arvioitua vahvempana. Tilikauden tuloksesta 7,6 m€ tehtiin 7,6 m€ investointivaraukset uimahallin peruskorjausinvestoinnille, Vt24 & Messilä-Pyhäniemi KUHA-hankkeille, Perhoslehdon ja Hopeakallio-Paassilta elinkeinohankkeelle, sekä Salpakankaan koulun ympäristön kaavahankkeelle. Investointivarausten, sekä Sote-keskukseen liittyvän +0,25 m€ poistoeron vähennyksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,298 m€, mikä vahvistaa taseen edellisten tilikauden ylijäämää.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

HOLLOLAN KUNTA

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	TP 2022 Milj. €	TP 2021 Milj. €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	18,26	17,30
Satunnaiset erät	0,00	1,43
Tulorahoituksen korjauserät	-0,38	-1,58
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-14,27	-13,02
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,29	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,51	1,72
Toiminnan ja investointien rahavirta	**4,41**	**5,85**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	**0,07**	**0,13**
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,07	0,13
Lainakannan muutokset	**-7,78**	**-8,09**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7,78	-8,09
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	**2,41**	**-0,26**
Rahoituksen rahavirta	**-5,30**	**-8,22**
Rahavarojen muutos	**-0,89**	**-2,37**
Rahavarat 31.12.	14,78	15,67
Rahavarat 01.01.	15,67	18,04

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä		
5 vuodelta, milj. eur	20,77	22,98
Investointien tulorahoitus, %	130,65	132,96
Laskennallinen lainanhoitokate	5,01	3,75
Lainanhoitokate	2,3	2,11
Kassan riittävyys pv	42,3	35,21
Asukasmäärä	22 940	23 087

Kunnan toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelmalla ja siitä laskettavilla tunnusluvuilla. Tuloslaskelmaan verrattuna rahoituslaskelmassa käsitellään kunnan varsinaisen toiminnan lisäksi myös investoinnit ja rahoitustoiminta. Keskeinen talouden tasapainon mittari on vuosikatteen riittävyys investointien rahoittamiseen, jota seurataan investointien tulorahoitusprosentin avulla. Investointien tulorahoitusprosentti -tunnusluvun arvo oli 131 % (v. 2021 133 %).

Investoinnit

Investointien bruttomenot olivat n. 14,3 milj. euroa (v. 2021 bruttoinvestoinnit 13 milj. eur) ja siitä vesihuoltolaitoksen osuus oli 2,7 m€. Isoimpana investointina oli Hollolan pelastusaseman osto n. 5,1 m€. Osto liittyy alueuudistukseen kytkeytyviin omistusjärjestelyihin, siten että ko kiinteistö on myyty tammikuussa 2023 Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle. Investointimenoista talonrakennushankkeiden osuus (ml Pelastusaseman osto) oli 6,6 milj. euroa. Katurakentamisen 3,7 me nettoinvestoinneista keskeisiä olivat Hirvimäen alue, Kiventöyryntien alue, siltojen peruskorjaukset, Rantatien kevyen liikenteen väyläinvestointi, sekä katuvalaistuksen uusiminen. Käyttöomaisuuden osalta on huomioitava myös se, että Pyhäniemen vanhainkodin kiinteistö on myyty 2022, eikä se näin olen aiheuta kustannuksia tulevina vuosina. Vesihuoltolaitoksen 2,7 m€ investointikustannuksen keskeisiä kohteita olivat Hirvimäen alue, Kiventöyryn asemakaava, sekä useiden saneerauskohteiden kuntoon saattaminen.

Lainat

Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan tilikautena. Vanhoja lainoja lyhennettiin 7,8 m€. Lainanhoitokykyä kuvaavan tunnusluvun arvo parani aikaisemman vuoden tasolla ollen 2,3. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

HOLLOLAN KUNTA

VASTAAVAA	2022 Milj. €	2021 Milj. €
PYSYVÄT VASTAAVAT	**152,78**	**149,61**
Aineettomat hyödykkeet	**8,07**	**7,49**
Aineettomat oikeudet	0,01	0,02
Muut pitkävaikutteiset menot	8,07	7,46
Aineelliset hyödykkeet	**129,48**	**126,84**
Maa- ja vesialueet	25,97	25,39
Rakennukset	56,72	55,13
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43,71	42,38
Koneet ja kalusto	0,38	0,97
Muut aineelliset hyödykkeet	0,03	0,03
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2,67	2,94
Sijoitukset	**15,19**	**15,26**
Osakkeet ja osuudet	13,18	13,18
Muut lainasaamiset	1,56	1,63
Muut saamiset	0,45	0,45
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**0,03**	**0,03**
Lahjoitusrahastojen varat	0,03	0,03
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**19,42**	**21,03**
Saamiset	**4,64**	**5,36**
Lyhytaikaiset saamiset	4,64	5,36
Myyntisaamiset	1,43	0,95
Muut saamiset	1,15	1,18
Siirtosaamiset	2,06	3,23
Rahat ja pankkisaamiset	**14,78**	**15,67**
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**172,20**	**170,65**

VASTATTAVAA	2022 Milj. €	2021 Milj. €
OMA PÄÄOMA	**90,98**	**90,44**
Peruspääoma	65,88	65,88
Edellisten tilikausien ylijäämä	24,80	24,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,30	0,09
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	**28,03**	**20,68**
Poistoero	4,73	4,98
Vapaaehtoiset varaukset	23,30	15,70
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**0,19**	**0,19**
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,19	0,19
VIERAS PÄÄOMA	**53,00**	**59,33**
Pitkäaikainen	36,32	41,71
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23,87	29,56
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	11,24	11,24
Siirtovelat	1,21	0,91
Lyhytaikainen	16,69	17,62
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5,69	7,78
Saadut ennakot	0,01	0,13
Ostovelat	6,09	4,90
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	0,59	0,58
Siirtovelat	4,30	4,24
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**172,20**	**170,65**

TASEEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Omavaraisuusaste, %	69,12	65,17
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	31,76	37,58
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 eur	25 099,80	24 561,86
Kertynyt yli/alijäämä, eur/asukas	1 094,15	1 063,88
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 288,54	1 617,22
Lainakanta 31.12. 1000 €	29 559,21	37 336,76
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	53 203,03	57 933,36
Lainat ja vuokravastuut/asukas	2 319,23	2 509,35
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	1 558,18	1 631,06
Asukasmäärä	22 940	23 087
Velat ja vastuut % käyttötuloista	33,12	38,77

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Omavaraisuusastetta 69,12 % (65,17 %, 2021) kuvaava tunnusluku parantui edelliseen vuoteen nähden, lähentyen yleistä tavoitetasoa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Alle 50 %:n omavaisuusaste merkitsee kuntataloudessa suurta velkarasitetta.

Suhteellista velkaantuneisuus -tunnusluku 31,76 % (37,58 %, 2021) on parantunut. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainakanta oli vuoden lopussa yhteensä 29,6 m€ (37,3 m€ 2021), eli vähennystä n. 7,8 milj. euroa. Lainakannan kokonaismäärään on merkittävästi vaikuttanut leasingrahoituksella toteutetut kiinteistöinvestoinnit.

Asukaskohtainen lainamäärä supistui 1 289 euroon (vuonna 2021 lainamäärä/asukas 1 617 euroa).

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelma kuvaa kunnan rahan lähteet ja käytön. Siihen on koottu yhteen kaikki tulot ja menot tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Kokonaistulojen ja -menojen erotus −3,3 miljoonaa euroa on sama kuin rahavarojen ja muiden maksuvalmiuden muutosten erotus.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT 2022

TULOT	**Milj. €**	
Toiminta		
Toimintatuotot	15,47	9,2 %
Verotulot	103,58	61,6 %
Valtionosuudet	47,78	28,4 %
Korkotuotot	0,00	0,0 %
Muut rahoitustuotot	0,73	0,4 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyöd. luovutusvoitot	-0,38	-0,2 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,29	0,2 %
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0,51	0,3 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennys	0,07	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,0 %
Kokonaistulot yhteensä	**168,05**	**100,0 %**

MENOT	**Milj. €**	
Toiminta		
Toimintakulut	149,11	87,0 %
- Valmistus omaan käyttöön	-0,07	0,0 %
Korkokulut	0,26	0,2 %
Muut rahoituskulut	0,01	0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyöd. tappiot	0,00	0,0 %
Investoinnit		
Investointimenot	14,27	8,3 %
Rahoitustoiminta		
Antolainauksen lisäykset	0,00	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	7,78	4,5 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,0 %
Kokonaismenot yhteensä	**171,35**	**100,0 %**

1.4 Konsernin toiminta ja talous

1.4.1 Hollolan kuntakonserni ja konserniyhteisöjen toiminnan ohjaus

Hollolan kunnan kuntakonserniin kuuluivat vuonna 2022 seuraavat kunnan määräysvallassa olevat tytäryhteisöt:

- Hollolan Asuntotalot Oy (100 %)
- Hollolan Tilapalvelu Oy (100 %)
- Asunto Oy Tervasmiilu (88,08 %)

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä
- Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä
- Päijät-Hämeen liitto
- Hollolan-Lahden vesilaitoskuntayhtymä
- Eteva kuntayhtymä

Hollolan kunnan konserniyhteisöjä ohjeistetaan konserniohjeilla, talousarviolla sekä johtosäännöillä. Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Yhtiökokousedustajille ja kuntaa eri yhteisöjen hallituksissa edustaville henkilöille on annettu kunnanhallituksessa ohjeistus vuosittain. Hallintosääntö antaa kunnanhallitukselle mahdollisuuden muodostaa konserniohjaukseen erikoistuvan konsernijaoksen, mutta vuonna 2022 tätä mahdollisuutta ei toteutettu.

Konserniohjeilla varmistetaan Hollolan kunnan hyväksymän omistajapolitiikan ja asetettujen tavoitteiden toteutus sekä yhtenäistetään konsernin toimintakulttuuria ja käytäntöjä. Konserniohjeistus sisältää ohjeet mm. tytäryhteisöjen tiedonantovelvollisuutta koskien. Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan ja kuntakonsernin kokonaisetu huomioon ottaen.

Vuonna 2022 Konserniohjeen ja hallintosäännön mukaan kunnassa voi olla konsernijaosto, jonka toimivalta on hallintosäännössä määritetty. Erillistä konsernijaostoa ei 2021 kunnallisvaalien jälkeen enää perustettu, vaan tehtävistä on vastannut kunnanhallitus.

1.4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Eduskunta hyväksyi sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait kesäkuussa 2021. Lait tulevat voimaan porrastetusti. Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.7.2021. Aluevaalit järjestettiin alkuvuodesta 2022. Osa säännöksistä astui voimaan 1.3.2022 uusien aluevaltuustojen aloittaessa toimintansa. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Sote-uudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Muutoksella on suuret vaikutukset konsernin toimintaan ja talouteen. Hyvinvointikuntayhtymän toiminta ja vastuut siirtyy ympäristöterveyden huoltoa lukuun ottamatta hyvinvointialueelle. Kunnasta hyvinvointialueelle siirtyy oppilashuollon toiminnot 1.1.2023 alkaen. Kunnan verorahoituksesta leikkaantuu alueuudistuksen yhteydessä pois noin puolet ja valtionosuuksista yli puolet. Alueuudistusta on kunnassa valmisteltu toiminnallisuuksien ja talousvaikutusten näkökulmasta vuoden 2022 ajan.

Kunta on jäsenenä myös Eteva kuntayhtymässä, jonka osalta palveluiden järjestämisvastuu siirtyy uusille hyvinvointialueille 1.1.2023.

Päijät-Hämeen liiton kuntayhtymä on tuottanut alueellisesti palo- ja pelastustoimen palvelut, joiden järjestäminen siirtyy myös uudelle hyvinvointialueelle 1.1.2023 ja liikelaitos tullaan liiton toimesta purkamaan vuonna 2023.

Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä on Päijät-Hämeen kuntien kesken (pl. Lahti) sovittu toiminnan järjestämisestä alueellisesti isäntäkuntamallilla. Hollola on ottamassa alueellisen toiminnan vastuulleen 1.1.2023 ja siirtymisen valmistelut on aloitettu.

1.4.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniyhteisöjen toimintaa ohjataan konserniohjeistuksella, joiden mukaan tytäryhtiöiden on raportoitava toiminnastaan ja taloudestaan säännöllisesti. Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Kunta asettaa tavoitteita talousarviossaan myös tytäryhteisöille. Tavoitteita on asetettu vuotta 2022 koskien Hollolan Tilapalvelu Oy:lle, Hollolan Asuntotalot Oy:lle sekä As Oy Tervasmiilulle.

Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan konserniohjeiden mukaisesti säännöllisesti kunnalle ja näin on toimittu myös vuonna 2022. Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu kirjallisena laaditussa osavuosikatsauksessa sekä tilinpäätöksessä. Kunnanhallitus on myös kuullut kokouksissaan tytäryhtiöiden toimitusjohtajia sekä myös muiden yhtiöiden edustajia.

Konsernivalvonnassa ei ole todettu olennaisia puutteita. Kuntakonsernin tytäryhteisöraportoinnissa mukana olevien yhteisöjen tulee toimittaa emolle/kunnalle tarvittavat tiedot annettujen ohjeiden ja aikataulujen mukaisesti. Konserniohjeen liitteenä on ohjeistettu raportoinnin sisältöä.

Konserniohjetta täsmennettiin mm. ennakkokantaa vaativien asioiden prosessin osalta vuoden 2022 aikana.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaa varten kunnalle tammi-huhtikuun, tammi elokuun ja tilinpäätöksen yhteydessä raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohdolle. Tytäryhteisöjen on lisäksi raportoitava erikseen, mikäli sen toiminta ei vastaa oletettua kehitystä.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tai sille kirjanpitopalveluita tuottavalle palvelukeskukselle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta. tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisesta.

Tytäryhteisöjen tulee esittää konsernijohdolle hallitusten kokousten esityslistat sekä pöytäkirjat ja kunnanjohtajalla sekä hallinto- ja talousjohtajalla on mahdollisuus omistajan edustajana osallistua tytäryhtiöiden hallitusten kokouksiin.

Konsernivalvontaa ja -ohjausta on terävöitetty sillä, että konserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoa hankittava konsernijohdon ennakkokäsitys strategisesta tai merkittävästi yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen liittyvästä asiasta. Tällaisia asioita ovat esim. toimintaan nähden merkittävät investoinnit.

Tarkastuslautakunta arvioi osana arviointityötään myös konserniyhteisöjen toimintaa. Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten.

1.4.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma

1000 euroa	01.01.-31.12.2022	01.01.-31.12.2021
Toimintatuotot	**111 705,24**	**107 133,12**
Toimintakulut	**-247 635,06**	**-234 279,39**
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	**-57,53**	**36,68**
TOIMINTAKATE	**-135 987,35**	**-127 109,59**
Verotulot	**103 272,32**	**99 393,42**
Valtionosuudet	**53 511,80**	**49 575,01**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	**14,81**	**54,77**
Muut rahoitustuotot	**1 155,27**	**1 357,93**
Korkokulut	**-374,80**	**-338,82**
Muut rahoituskulut	**-58,19**	**-17,81**
Rahoitustuotot ja -kulut	**737,08**	**1 056,08**
VUOSIKATE	**21 533,85**	**22 914,92**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	**-12 264,66**	**-11 222,93**
Arvonalentumiset	**-946,52**	**-101,97**
Poistot ja arvonalentumiset	**-13 211,18**	**-11 324,90**
Satunnaiset erät	**-33,03**	**0,00**
TILIKAUDEN TULOS	**8 289,64**	**11 590,02**
Tilinpäätössiirrot	**-1,25**	**1,06**
Tilikauden verot	**-2,85**	**-601,09**
Laskennalliset verot	**-98,50**	**19,02**
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	**0,55**	**-760,64**
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**8 187,59**	**10 248,37**

Konsernitase

1 000 €	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	120,02	57,16
Muut pitkävaikutteiset menot	8 080,58	7 475,07
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	63,75	3,27
Aineettomat hyödykkeet	**8 264,35**	**7 535,51**
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	27 482,58	26 935,71
Rakennukset	86 085,58	76 545,60
Kiinteät rakenteet ja laitteet	44 444,49	43 165,75
Koneet ja kalusto	4 367,38	3 200,60
Muut aineelliset hyödykkeet	41,62	35,49
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 408,55	11 488,13
Aineelliset hyödykkeet	**165 830,20**	**161 371,28**
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	64,18	122,07
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	2 673,51	2 123,57
Muut lainasaamiset	1 447,86	1 501,40
Muut saamiset	498,68	494,59
Sijoitukset	**4 684,23**	**4 241,64**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**178 778,78**	**173 148,42**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	373,28	274,18
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	31,47	31,47
Muut toimeksiantojen varat	12,60	4,98
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**417,35**	**310,62**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	920,31	1 082,10
Keskeneräiset tuotteet	86,23	78,68
Valmiit tuotteet	5,59	5,25
Vaihto-omaisuus	**1 012,13**	**1 166,03**
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	486,12	788,71
Pitkäaikaiset saamiset	**486,12**	**788,71**
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 134,86	2 864,69
Muut saamiset	2 401,72	3 564,67
Siirtosaamiset	6 312,88	5 061,79
Lyhytaikaiset saamiset	**14 849,46**	**11 491,15**
Saamiset	**15 335,58**	**12 279,86**
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 941,33	8 616,88
Joukkovelkakirjalainasaamiset	7,15	12,83
Muut arvopaperit	0,00	113,49
Rahoitusarvopaperit	**1 948,48**	**8 743,20**
Rahat ja pankkisaamiset	**24 712,42**	**19 799,56**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**43 008,61**	**41 988,65**
VASTAAVAA	**222 204,74**	**215 447,70**

Konsernitase

1 000 €	31.12.2022	31.12.2021
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	65 882,50	65 882,50
Arvonkorotusrahasto	60,55	98,59
Muut omat rahastot	71,96	71,96
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	48 418,73	37 880,99
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 187,63	10 248,37
OMA PÄÄOMA	**122 621,37**	**114 182,40**
VÄHEMMISTÖOSUUDET	**99,03**	**99,12**
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	3 790,89	1 335,14
PAKOLLISET VARAUKSET	**3 790,89**	**1 335,14**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	574,43	407,55
Lahjoitusrahastojen pääomat	187,16	187,40
Muut toimeksiantojen pääomat	153,34	177,64
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**914,93**	**772,60**
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	48 182,71	50 260,67
Lainat julkisyhteisöiltä	12,25	12,25
Liittymismaksut ja muut velat	11 141,44	11 142,34
Siirtovelat	1 074,35	809,00
Laskennalliset verovelat	710,21	611,75
Pitkäaikainen vieras pääoma	**61 120,96**	**62 836,02**
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 386,60	9 167,53
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,60
Saadut ennakot	44,87	160,34
Ostovelat	11 964,29	11 661,27
Liittymismaksut ja muut velat	2 523,43	3 217,94
Siirtovelat	11 738,37	12 014,72
Lyhytaikainen vieras pääoma	**33 657,56**	**36 222,41**
VIERAS PÄÄOMA	**94 778,52**	**99 058,43**
VASTATTAVAA	**222 204,74**	**215 447,70**

Konsernin rahoituslaskelma

1 000 €	01.01.-31.12.2022	01.01.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	21 533,84	22 914,92
Satunnaiset erät	-33,03	0,00
Tilikauden verot	-2,85	-601,09
Tulorahoituksen korjauserät	1 544,51	14,54
	23 042,5	**22 328,363**
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-19 985,07	-18 514,15
Rahoitusosuudet investointimenoihin	305,86	13,44
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 662,56	1 068,87
	-18 016,65	**-17 431,84**
Toiminnan ja investointien rahavirta	**5 025,82**	**4 896,52**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4,10	-2,57
Antolainasaamisten vähennykset	53,54	85,37
	49,44	**82,80**
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 930,02	7 944,32
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 505,60	-10 777,19
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 283,90	-2 305,76
	-3 859,48	**-5 138,63**
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	47,77	935,17
Muutokset vähemmistön osuudessa	0,00	-934,68
	47,77	0,49
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35,61	-10,80
Vaihto-omaisuuden muutos	153,91	51,45
Saamisten muutos	-3 055,72	-3 201,03
Korottomien velkojen muutos	-279,21	2 474,78
	-3 145,41	**-685,60**
Rahoituksen rahavirta	**-6 907,68**	**-5 740,95**
Rahavarojen muutos	**-1 881,86**	**-844,42**
Rahavarat 31.12.	**26 660,90**	**28 542,76**
Rahavarat 1.1	**28 542,76**	**29 387,18**
Rahavarojen muutos	**-1 881,86**	**-844,42**

Konsernin tunnusluvut

	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,1 %	45,7 %
Vuosikate/Poistot, %	163,0 %	202,3 %
Vuosikate, €/asukas	939	993
Asukasmäärä	22 940	23 087
Investointien tulorahoitus, %	109,4 %	123,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,50	3,00
Kassan riittävyys, pv	35,2	39,4
Omavaraisuusaste, %	55,2 %	53,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	35,3 %	38,6 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	44,2 %	40,7 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	56 606 365	48 129 358
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 468	2 085
Lainat ja vuokravastuut	79 421 839	115 355 929
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	3 462	4 997
Lainasaamiset	1 447 863	1 501 400
Henkilöstön lukumäärä	1 682	1 621
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	20 694	19 197
Lainakanta	55 569,32	59 441,05
Lainat €/asukas	2 422	2 575

1.5 Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Hyväksyttäväksi esitetyssä tilinpäätöksessä **tilikauden tulos on 7 643 623,54 euroa ylijäämäinen**

Tilikauden tulos jakautuu tilinpäätöksessä 2022 seuraavasti:

- Kunta (peruskunta) tilikauden tulos 7 703 832,76 euroa ylijäämäinen
- Vesihuoltolaitos, taseyksikkö, tilikauden tulos -60 209,22 euroa alijäämäinen

Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

- Kirjataan investointeihin liittyvää poistoeron vähennystä 254 631,03 euroa
- Kirjataan uimahallin osalta investointivaraus 4 000 000 euroa
- Kirjataan Kalliola Vt 24 KUHA-hankkeen osalta investointivaraus 800 000 euroa
- Kirjataan Messilä-Pyhäniemi Kuha-hankkeen osalta investointivarausta 1 000 000 euroa
- Kirjataan Hopeakallio-Paassilta osalta investointivaraus 500 000 euroa
- Kirjataan Salpakankaan koulun ympäristön kaavahankkeen osalta investointivaraus 1 000 000 euroa

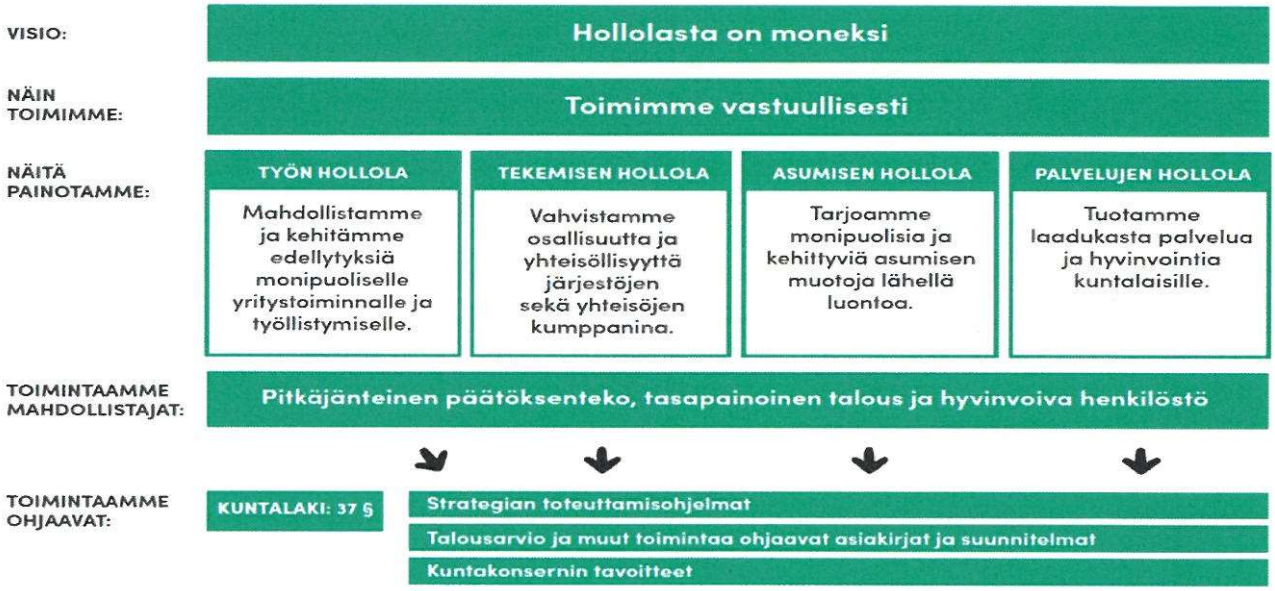
- Hollolan kunnan tilikauden ylijäämäksi vuodelta 2022 jää **298 254,57 euroa**, joka siirretään edellisten tilikausien yli/-alijäämätilille.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1 Strategian toteutuminen

Hollolan valtuusto hyväksyi syyskuussa 2020 kuntastrategian päivityksen. Strategian mukaan kunnan visio
"Hollolasta on moneksi" on olla paras kunta yrittäjälle, kumppani tekijälle, paras palveluiltaan ja asumisen kuntana. Kunnan arvopohja nojaa vahvasti vastuulliseen toimintaan ja keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen. Syyskuussa 2020 hyväksytyistä strategian tavoitteista on johdettu toimenpiteet vuoden 2022 talousarvioon. Tavoitteiden toimenpiteistä on raportoitu ao. palvelualueen kohdalla toiminnallisten tavoitteiden kohdalla.

Kehitämme kuntalaisen hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa näillä tavoitteilla:

Me toimimme vastuullisesti.

Kunnan valtuusto on hyväksynyt uuden kuntastrategian 13. joulukuuta 2021 ja sen tarkempi toimintaa ja tavoitteita esittelevä strategisten ohjelmien kokonaisuus hyväksyttiin kesäkuussa 2022. Uuden strategian ja sen ohjelmien mukainen tavoitteisto on otettu huomioon vuoden 2023 talousarviossa, eivätkä kyseiset dokumentit ole siis olleet osa vuoden 2022 talousarvion tavoitteita.

Toimintamme kohti strategisia päämääriä mahdollistavat hyvinvoiva, osaava ja työstään innostunut henkilöstö sekä tasapainoinen talous.

Hyvinvoiva, osaava ja työstään innostunut henkilöstö

Jatkuva arviointi ja kehittäminen

- Mittari: Kehityskeskustelut 100%, CAF arviointi osa-alueittain vuosittain.
- Toteuma Vuoden 2022 aikana CAF keskittyi uuden kuntasrtategian arvojen pohdintaan. Prosessin aikana tuli selväksi, että CAF-prosessi tulee täsmentää ja uudistaa. Tämä työ on aloitettu ja uuden CAF-prosessin käyttöönotto tapahtunee 2023 syksyllä.

Työhyvinvointikysely

- Mittari: työhyvinvointikyselyn keskiarvo >4,75
- Toteuma 31.12.2022: Kevään työhyvinvointikyselyn ka 4,96 ja syksyn kyselyn ka 4,81. Kysely toteutetaan kaksi kertaa vuodessa ja niissä kysytään eri asioita.

Sairauspoissaolot

- Mittari: Sairauspoissaolot <11 tpv
- Toteuma 31.12.2022: 14,3 työpäivää, joka sisältää myös työtapaturmat. Vuoden 2021 vastaava lukema oli 11,4. Kasvu selittyy pitkälle korona-pandemian vaikutuksesta. Tarkemmin poissaoloja kuvataan kunnan henkilöstökertomuksessa 2022.

Lähtövaihtuvuus

- Mittari: Lähtövaihtuvuus <5,1%
- Toteuma 31.12.2022: 4,5 %

Tasapainoinen talous

Kohtuullinen verorasitus

- Mittari: Kunnallisvero-%
- Toteuma 31.12.2022: Kunnallisveroaste säilynyt ed. vuoden tasossa eli 21%:ssa.

Lainamäärä ja sen kehitys

- Mittari: Asukaskohtainen lainamäärä.
- Toteuma 31.12.2022: Asukaskohtainen lainamäärä supistui ollen 1 289 euroa per asukas. (1 617 €/as v. 2021)
- Mittari: Velat ja vastuut käyttötuloista.
- Toteuma 31.12.2022: 33,12 % (38,77 % v. 2020).

Kohtuullinen ja kesätävä investointitaso

- Mittari: Investointien tulorahoitus.
- Toteuma 31.12.2022: Investointien tulorahoitus vuonna 2022 oli 130,65% (132,96% v. 2021)
- Mittari: Korjausvelan kehitys
- Toteuma 31.12.2022: Korjausvelka vuonna 2022 oli 6,2 milj. euroa, kun se vuonna 2021 7,1 milj. euroa eli korjausvelka väheni 0,9 milj. euroa vuoden aikana.

Kestävä ja tehokas omistaja-politiikka

- Mittari: Konserniyhteisöjen tavoitteet.
- Toteuma 31.12.2022: Konserniyhteisöille on asetettu tavoitteet vuoden 2022 talousarviossa ja niiden toteutumista seurattu vuoden aikana.
- Mittari: Omistusten luokittelu.
- Toteuma 31.12.2022: Omistuksen ohjaus perustunut omistajaohjauksen periaatteisiin (ml luokitus), jotka hyväksytty kunnanhallituksessa 23.8.2021.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

Sitovuustasot valtuustoon nähden on esitetty alla olevassa taulukossa.

KÄYTTÖTALOUSOSA	SITOVATASO
Konsernipalvelut	toimintakate
Sosiaali- ja terveyspalvelut	toimintakate
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	ei sitova taso
Hyvinvoinnin palvelualue	toimintakate
Elinvoiman palvelualue, pl. vesihuolto	toimintakate
Vesihuoltolaitos	tilikauden ylijäämä (alijäämä)
TULOSLASKELMAOSA	**SITOVATASO**
Korkotulot ja menot	nettoarvio
Muut rahoitustulot ja menot	nettoarvio
Verotulot	arvio
Valtionosuudet	arvio
RAHOITUSOSA	**SITOVATASO**
Antolainat	nettoarvio
Lainanotto ja lyhennykset	nettoarvio
INVESTOINTIOSA	**SITOVATASO**
Valtuustoon nähden sitovat tasot	
Maa-alueet, hankinnat	Investointisuunnitelman loppusumma
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	Investointisuunnitelman loppusumma
Eteläinen kehätie	Investointisuunnitelman loppusumma
Vesihuoltolaitos	Investointisuunnitelman loppusumma
Talonrakennus, perusparannukset	Investointisuunnitelman loppusumma
Talonrakennus, korvaus- ja uusinvestoinnit	Investointisuunnitelman loppusumma
Arvopaperit ja osuudet	Investointisuunnitelman loppusumma
Irtain omaisuus	Investointisuunnitelman loppusumma

Käyttötalouden osalta sitovuustasoksi on kaikkien palvelualueiden osalta määritelty nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus (=nettomeno). Investointien osalta on käytössä myös nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

KUNNANHALLITUS

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan vuonna 2022 kuuluivat konsernipalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset, strategian toteuttamiseen varattu erillismääräraha sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot, jotka on esitetty omana vastuualueenaan.

KONSERNIPALVELUT

Vastuuhenkilö: Turkka Rantanen, Hallinto- ja talousjohtaja, palvelualuejohtaja

Toiminnan kuvaus

Konsernipalveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, kehittämispalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallintopalveluiden sekä hallinto- ja viestintäpalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille palvelualueille. Lisäksi konsernipalveluiden palvelualueen tehtäviin kuuluu tukea, ohjata, koordinoida ja seurata kunnan taloutta, hallintoa, henkilöstöpalveluita ja tietohallintoa keskitetysti.

Konsernipalvelut huolehtii myös tietyistä koko kuntaa koskevista asiantuntijatehtävistä (kuten vaalit, luottamushenkilöhallinto, kunnan talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, laadunhallinta ja kehittäminen, markkinointi jne.)

Konsernipalveluiden palvelualue sisältää seuraavat vastuualueet: hallinto- ja viestintäpalvelut, talouspalvelut, kehittämispalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyvät myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Palvelualuetta johtaa hallinto- ja talousjohtaja.

Palvelualuejohtajan katsaus vuoteen 2022

Toimintavuoden 2022 alussa katsoimme maailmaa kovin erilaisin silmin, kuin vuoden päätyttyä. Se, minkä oletimme olevan koronapandemian jälkiaaltojen vaikutuksia, muodostuikin turvallisuusympäristön muutosten kautta epäuskoksi siihen, mitä nyt tapahtuu. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa vaikutti niin henkiseen ilmapiiriin, kuin talouden epävarmuuteen ja kriisinkestokyvyn uudelleen arviointiin Hollolan kunnassa. Synkkien pilvien alla kunnan tulee luoda ihmisille turvallisuutta. Turvallisuuden yksi kulmakivi on luottamus siihen, että usein kuivakka arki on vakaata ja toimii. Tämän vakauden ja henkisen kestävyyden turvaamiseksi kunnan palvelut pyrittiin järjestämään niin, että kuntalaiset voivat luottaa niiden toimivuuteen. Tässä olemme onnistuneet ja jopa edistämään niiden kehittymistä.

Vuoden 2022 aikana konsernipalvelut oli keskeisessä roolissa hyvinvointialueuudistukseen liittyvien hyvinvointialuevaalien järjestämisessä. Koronapandemian ollessa vielä akuutissa vaiheessa, pystyttiin vaalit järjestämään terveysturvallisesti ja ilman asiakkaille näkyviä ongelmia. Iso kiitos kaikille vaalityöhön osallistuneille kunnan organisaation henkilöille ja kuntalaisille.

Toimintavuoden aikana konsernipalvelut järjesti kuusi valtuuston kokousta, valtuuston seminaareja ja valtuustoinfoja. Kunnanhallituksen kokouksia järjestettiin 19. Näiden kokousten lisäksi konsernipalvelut olivat mukana järjestämässä myös muiden toimielimien kokouksia. Kevään valtuustotyöskentely keskittyi pitkälle joulukuussa 2021 hyväksytyn kuntastrategian edistämiseen. Aktiivisen osallistavan työskentelyn pohjalta valtuusto hyväksyi kesäkuussa 2022 Hollolan kuntastrategiaa tukevan strategisten ohjelmien -kokonaisuuden. Syksyn päätöksentekoa toimielimissä ja virkamiesvalmistelussa leimasi vuoden 2023 Hollolan kunnan järjestysvastuulle tulleen Päijät-Hämeen (pl. Lahti) ympäristöterveyshuollon suunnittelu, päätöksenteko ja täytäntöönpano. Toimintojen vastaanoton valmistelu kohdistui kaikkiin konsernipalveluiden toimintoihin.
Vaalityön, kokousjärjestelyjen ja ympäristöterveyshuollon hallintojärjestelyjen osalta merkittävän vastuun kantoi hallintopalvelut, joka hoiti samanaikaisesti hallinnollisen arjen tehtäviä ja kehitti toimintaa.

Henkilöstöpalvelut toteuttivat toimintavuoden aikana työyhteisötaitojen valmennuksen, joka kosketti kattavasti koko henkilöstöä sekä hybridityöhön liittyvää koulutusta. Henkilöstön tukeminen etätyössä ja vaihtelevien koronarajoitusten alaisena kuormitti yksikköä merkittävästi. Yksikön henkilöstövaje oli syksyllä ilmeinen. Paineesta huolimatta henkilöstöpalvelut onnistuivat tehtävässään hyvin.

Talouspalvelut tuottivat vuoden aikana tilinpäätöksen, kaksi osavuosikatsausta sekä talousarvion. Samanaikaisesti jatkokehitettiin uutta järjestelmää kuntatilastojen toimittamiseksi valtiolle. Toiminnassaan talouspalvelut pystyivät tuottamaan laadukasta palvelua ja kehittämään samalla omaa toimintaansa.

Tietohallinnon palvelun taso oli hyvää ja kehitystyöt etenivät merkittävästi. Tietohallinnon pitkän ajan kehitystä määrittävää tiekarttaa edistettiin koko vuoden ajan. Samalla huolehdittiin merkittävästi laajentuneesta laitekannasta ja tietoturvan edistämisestä.

Kehittämispalveluissa tuotettiin kunnan kehitysprojekteja. Tiedottajan ja viestinnän asiantuntijan nimeämisen jälkeen kuntatason viestintää edistettiin merkittävästi. Pitkään valmisteltu kotisivu-uudistus sai uuden vaihteen ja valmista odotetaan syksyksi 2023.

Epävarmuuden leimaamassa työympäristössä palvelutoiminnan laatu ja kehittäminen on pystytty turvaamaan. Tämä ei olisi ollut mahdollista ilman osaavaa ja asialleen omistautunutta henkilöstöä. Haluankin lausua ison kiitoksen henkilöstölle, jonka työn kautta toteutuu meille kaikille turvallinen arki.

Konsernipalvelut
Tuloarviot ja määrärahat
Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma-%	Poikkeama
Toimintatuotot	1 423 407	2 517 200	0	2 517 200	2 469 334	98,10 %	47 855
Toimintakulut	-5 263 393	-5 771 200	0	-5 771 200	-5 316 912	92,13 %	-454 288
TOIMINTAKATE	**-3 839 986**	**-3 254 000**	**0**	**-3 254 000**	**-2 847 577**	**87,51 %**	**-406 423**

Talouden toteuma

Palvelualueella oli toimintavuotena lukuisia henkilövaihdoksia, jotka osaltaan vaikuttivat toiminnan edistämiseen ja muutosprosessien toteutumiseen. Osin tästä johtuen, palvelualueen talousarvio on toteutunut odotettua pienemmin kustannuksin. "Aineet, tarvikkeet ja tavarat" -kulurivillä kustannusylitys selittyy kunnan henkilöstölle osoitettavasta kannustinpalkkiosta (Smartum-etu). Palvelujen ostojen alitus perustuu pitkälle hallinnollisten kustannusten alittumiseen. Muut toimintakulut kohdan alitus johtuu taas kesällä tapahtuneesta muutosta pienempiin toimitiloihin.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Joustavan työn tekemisen mallien edistäminen	Hybridityöllä hyvinvointia-hankkeen toteuttaminen	Henkilöstöpäällikkö	Vuoden 2022 suunnitellut toimet suoritettu. Matka- ja muiden yleiskulujen säästöt mahdollistavat laajennetun sisällöntuotannon. Hankeen toteutukseen haettu ja saatu jatkoaikaa toukokuulle 2023.

Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Kunnan tunnettavuuden edistäminen	Kunnan tunnettavuutta edistetään yhdellä laajalla ja kahdella pienemmällä kampanjalla vuoden 2022 aikana	Hallinto- ja talousjohtaja	Vuoden 2022 aikana kunnan viestinnän sisältöä on lisätty ja kunnan näkyvyys on lähtenyt nousuun. Laaja kampanja jäi toteutumatta ja sen toteutus siirtyi vuodelle 2023.

Strategian tavoite	Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Osallisuusohjelman jalkauttaminen	Lokakuussa 2021 laaditun suunnitelman mukaiset toimenpiteet on tehty.	Hallinto- ja talousjohtaja	Toimenpiteitä ei saatu toteutettua vuoden 2022 aikana. Vuonna 2022 osallisuusohjelma siirretiin osaksi kuntastrategiaa ja sen pohjalle laadittuja hankkeita. Osallisuus-kokonaisuus tulee näin kokonaisvaltaisemmin osaksi toimintaa.

Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Sähköisen laskutuksen ja sähköisen maksamisen edistäminen	Myyntilaskuissa sähköisten laskujen osuuden nosto aikaisemmasta vuodesta. (Nykytila 35,0%)	Talouspäällikkö	Sähköisten myyntilaskujen osuus tammi-joulukuussa 2022 oli 37 %.
Sähköisen arkistoinnin projektin jatkaminen	Yksi integraatio tai migraatio sähköiseen arkistoon (Visma) tehty sekä aineistojen digitointia jatketaan	Hallintopäällikkö ja tietohallintopäällikkö	Rakennusvalvonnan ostopalveluna digitoituja aineistoja on siirretty migraatiolla sähköiseen arkistoon X-Archiveen. Rakennusvalvonnan aineistoja on myös digitoitu omana työnä ja viety X-Archiveen. Digitointityö jatkuu. Trimblen integraatio X-Archiveen on kesken järjestelmätoimittajasta johtuvista syistä.
Tiedonhallinnan kehittäminen	Tiedonhallintamalli on valmis	Hallintopäällikkö	Tiedonhallintamalli ei valmistunut vuonna 2022 henkilöresurssien vähyyden vuoksi. Tavoitteena on että tiedonhallintamalli valmistuu v. 2023.
Verkkosivujen uudistus	Verkkosivujen uudistuksen toteutus.	Viestinnän asiantuntija ja tietohallintopäällikkö	Kilpailutusdokumenttien valmistelu viivästyi, eikä kilpailutusta päästy aloittamaan vuoden 2022 loppupuolella. Kilpailutus aloitettiin tammikuussa 2023.
Työyhteisötaitojen kehittäminen	Koko henkilöstöä koskevan työyhteisötaidot-valmennuksen toteuttaminen Hybridityön mallin luominen (rakenteet, yhteiset pelisäännöt ja johtaminen)	Henkilöstöpäällikkö	Työyhteisötaidot-valmennus koko henkilöstön osalta on pidetty suunnitellusti. Hybridityön mallia edistettiin suunnitellusti Hybridityöllä hyvinvointia-hankkeen puitteissa. Hankkeen pohjalta havaitut lisätarpeet katetaan hankeajan jatkamisella toukokuulle 2023.
Strategian tavoite	**Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa**		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Laadimme markkinointikampanjoita kunnan tonttimyynnin tueksi.	Vuonna 2022 tullaan toteuttamaan neljä tai viisi kampanjaa tonttikaupan tueksi.	Hallinto- ja talousjohtaja	Henkilöstömuutosten vuoksi 2022 pääpaino markkinoinnin uudelleenjärjestelyissä.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Vastuuhenkilöt: Päivi Rahkonen

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat myös Hollolan kunnan sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannukset, jotka on esitetty omana vastuualueenaan. Palvelut ostetaan kokonaisuutena Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä eli kuntayhtymä tuottaa kuntalaisille sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut, sekä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon päivystyksen ja ensihoidon palvelut.

Kunnanhallituksen alaisiin sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuksiin sisältyvät maksuosuudet myös aikaisempina vuosina syntyneistä Hollolan ja Hämeenkosken kunnille siirtyneistä eläkevastuista.

Sosiaali- ja terveyspalvelut
Tuloarviot ja määrärahat
Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muu-tokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma-%	Poikkeama
Toimintatuotot	395 267	0	0	0	155 281	0,0 %	-155 281
Toimintakulut	-74 864 387	-82 150 000	0	-82 150 000	-80 242 840	97,68 %	-1 907 160
TOIMINTAKATE	-74 469 120	-82 150 000	0	-82 150 000	-80 087 559	97,49 %	-2 062 441

Hollolan sosiaali- ja terveyspalvelujen talouden toteuma

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vuoden 2022 toiminnalle leimallista olivat koronapandemian jatkuminen sekä aikaisempien vuosien hoitovelan osittainen purkautuminen. Toiminnalliset kustannukset kasvoivat 7% edellisvuodesta, mutta kehitys talousarvioon verrattuna oli odotettua parempi. Lopulta toiminnalliset kustannukset alittivat talousarvion 2,1 m€. Ympäristöterveyshuollon perustamiskustannukset näkyvät lievänä ylityksenä kunnan muissa maksamissa menoissa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden menojen kehitys 2022, 1000 euroa	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Toteuma-% 2022 vs TA	Poikkeama, TA - tot 2022	Muutos-% 2022 vs 2021
Hyvinvointikuntainyhtymän menot						
Peruspalvelut	44 339	48 800	46 786	96 %	2 014	106 %
Akuutti 24	3 416	3 900	3 894	100 %	6	114 %
Ensihoito	1 112	1 250	1 120	90 %	130	101 %
Erikoissairaanhoito	24 776	27 000	27 054	100 %	-54	109 %
Ympäristöterveyshuolto	303	300	292	97 %	8	96 %
PHHYKY TOIMINTA	73 946	81 250	79 145	97 %	2 105	107 %
Kunnan maksamat muut menot mm. eläkevastuita, hallintokuluja, ympäristöterveyshuollon perustamiskuluja	907	900	942	105 %	-42	104 %
Sosiaali- ja terveyspalveluiden nettomenot yhteensä	74 852	82 150	80 088	97 %	2 062	107 %

Kuntayhtymän talouden toteutuma

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY) on tilinpäätöksessään tehnyt 20 milj. euron pakollisen varauksen liittyen mahdolliseen takautuvaan palkkaharmonisaatioratkaisuun. PHHYKY on ilmoittanut Hollolan kunnan laskennalliseksi osuudeksi 2,2 m€.

Lain sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta mukaan PHHYKY:n henkilöstö on siirretty liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle, 1.1.2023 alkaen. Työsopimuslain ja lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta mukaan luovuttaja on luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Muuta ei ole sovittu kuntayhtymän ja kunnan tai hyvinvointialueen välillä.

Palkkasaatavaa ei ole erääntynyt ennen 1.1.2023. Henkilöstöä edustava keskusjärjestö käy neuvotteluja mahdollisesta ratkaisusta työnantajaa edustavan järjestön kanssa. Mahdollisen ratkaisuesityksen hyväksymisestä päättää hyvinvointialue 1.1.2023 tapahtuneen liikkeenluovutuksen jälkeen. Kunnan tulkinnan mukaan palkkasaatava tulee erääntymään vasta päätöksen ja maksusuunnitelman jälkeen. Näin ollen kunnan tulkinnan mukaan PHHYKY ei ole vastuussa takautuvasta palkkaharmonisaatiosta edellä mainitun lainsäädännön perusteella. Tällöin ei ole myöskään muodostu katettavaa alijäämää, josta omistajakunnat olisivat vastuussa. Kunta ei tällä perusteella ole sisällyttänyt PHHYKY:n esittämää osuutta pakollisesta varauksesta tilinpäätöslaskelmiinsa

Alla oleva taulukko kuvaa Hollolan kunnan osuutta palveluiden käytöstä 2022, vertailuvuotena 2021.

Palvelu	Ed. vastaava	Kausi	Muutos (€)
Ensihoitokeskus	**1 112 114**	**1 119 899**	**7 785**
Erikoissairaanhoito	**24 775 677**	**27 053 712**	**2 278 035**
Päivystyskeskus	**3 416 156**	**3 894 046**	**477 890**
Peruspalvelut yhteensä	**44 338 461**	**46 785 983**	**2 447 523**
Avosairaanhoito	5 559 740	6 087 776	528 036
Hoito- ja hoivapalvelut	17 829 103	19 448 622	1 619 518
Lääkinnällinen kuntoutus	1 697 617	1 815 153	117 535
Lapsiperhepalvelut	7 046 661	6 763 777	-282 884
Psykososiaaliset palvelut	1 904 548	1 812 626	-91 922
Suun terveydenhuolto	2 265 323	2 723 482	458 159
Työikäisten palvelut	1 133 076	1 134 445	1 369
Vammaispalvelut	6 902 393	7 000 104	97 710
Ympäristöterveyskeskus	**303 081**	**291 872**	**-11 208**
Yhteensä	**73 945 488**	**79 145 512**	**5 200 024**

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Vastuuhenkilö: Päivi Rahkonen

Toiminnan kuvaus
Vastuualueelle on budjetoitu strategian toteuttamiseen varattu määräraha.

Strategian toteuttaminen

Tuloarviot ja määrärahat
Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma-%	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0 %	0
Toimintakulut	0	- 500 000	0	-500 000	-63 611	12,72 %	-436 389
TOIMINTAKATE	**0**	**-500 000**	**0**	**-500 000**	**-63 611**	**12,72 %**	**-436 389**

Talouden toteuma

Strategisten hankkeiden määrärahaa jäi käyttämättä noin 0,4 m€, hankkeiden aloituksen oletettua myöhäisemmän ajankohdan takia. Aloitusajankohta siirtyi loppuvuodelle, hankkeiden täsmennyksistä johtuen. Aloituksen siirto ei johda sisällöllisiin muutoksiin itse hankkeissa.

KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTIVOITOT JA - TAPPIOT

Vastuuhenkilö: Turkka Rantanen

Toiminnan kuvaus
Vastuualueelle on budjetoitu pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynneistä ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot vaihtelevat vuosittain suuresti, minkä johdosta on perusteltua esittää ne omana ei valtuustoon nähden sitovana määräraha- ja tuloarviovarauksena talousarviossa.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot
Tuloarviot ja määrärahat
Ei sitova

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma-%	Poikkeama
Toimintatuotot	165 250	300 000	0	300 000	384 820	128,27 %	-84 820
Toimintakulut	-11 161	0	0	0	-12 000	0,00 %	12 000
TOIMINTAKATE	154 099	300 000	0	300 000	372 820	124,27 %	-72 820

Talouden toteuma

Käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja -tappioita syntyy vuoden aikana epäsäännöllisesti. Myyntivoitot ovat ylittyneet kuluvan vuoden osalta nettomäärisesti 72,8 t€ talousarviossa arvioidun kertymän.

HYVINVOINNIN PALVELUALUE

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Kim Strömmer

Toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin palveluilla tuetaan ja annetaan laaja-alaista ja monipuolista kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille sekä vapaa-aikapalveluilla kohdistetaan ja tuetaan kaikkien kuntalaisten edellytyksiä osallistua ja kehittää omaa hyvinvointiaan sekä luoda edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteisölliselle toiminnalle lisäten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Hyvinvoinnin palvelualue huolehtii laadukkaasti varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatus- ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla sekä edellytyksien mukaan mahdollistamalla kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia. Hyvinvoinnin toimialan tavoitteet pohjautuvat kuntastrategian mukaisiin tavoitteisiin: tasapainoinen talous, hyvinvoiva kuntalainen ja toimivat peruspalvelut, vetovoimainen ja aktivoiva kunta sekä hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö.

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan katsaus vuoteen 2022

Vuosi 2022 oli siirtymää pandemia ajasta, jossa palvelut palautuivat uuteen normaaliin, mutta palvelualueen kannalta henkilöstön sijaisia tarvittiin ja sijaisten saatavuudessa oli ongelmia. Kokonaisuudessa hyvinvointipalveluiden (TA 48 525 900) budjetti ylittyi vain 131 979 eroa (48 657 879).
Vuoden lopussa myös hyvinvointivaliokunnan nimenmuutos eteni valtuuston kautta ja uudeksi nimeksi tuli "Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta". Hyvinvointivaliokunta teki päätöksiä vuoden 2022 aikana esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuvapautusten periaatteista sekä toimintasuunnitelmasta. Valtuustoaloitteen perusteella tehtiin päätös Hollolan yläkouluikäisten maksuttomasta uimahallin- ja kuntosalin käytöstä. Valtuustoaloitteen myötä myös päätettiin ottaa määräaikaisesti vuosille 2023-2024 käyttöön etuisuudet Hollolaan muuttavien perheiden alaikäisille sekä vastasyntyneille lapsien perheille. Hyvinvointipalveluiden avustustoiminnan kehittämistä jatkettiin ja viimeiset tuotantotuet jaettiin valiokunnassa vuoden 2022 lopussa.

Henkilökuljetusten kilpailutukset päätettiin lukuvuodelle 2022-2023 (8.8.22-31.7.23) optioineen vuosille 2023-2032. Varhaiskasvatussuunnitelma sekä palvelusetelin sääntökirja päivitettiin. Ikääntyvän väestön toimintakyvyn tukemisen suunnitelma hyväksyttiin sekä annettiin lausunnot uimahalli -rakentamiseen sekä Hälvälän koulun jatkon valtuustoaloitteeseen.

Perusopetuksen osalta toteutimme lukuvuoden 2021-2022 tuntikehystä, jonka vaikutus oli elokuuhun asti. Lukuvuoden 2022-2023 tuntikehykseen on korona-ajan jälkeisen tuen takia lisätty laaja-alaisten erityisopettajien sekä tukeen koulunkäynninohjaajien tunteja. Lukuvuoden 2022-2023 opetustunnit on jaettu ja yksiköt ovat tehneet lukujärjestykset 1.5.2022 mennessä. Hankerahaa saimme seuraavalle lukuvuodelle vähemmän, mutta esimerkiksi veturi –luokkia jatketaan luokkien hyvien oppilastulosten johdosta. Laaja-alaisten erityisopettajien tunteja on lisätty niin, että jokaisella erityisopettajalla olisi yksi tunti viikossa lisää ja koulunkäynninohjaajien tunteja jäänyt enemmin aamupäiviin. Kyseiset muutokset pystyttään kattamaan palvelun sisältä.
Nuorten työpaja Osuma tekee työtä vapaa-aikapalveluiden asiakaspalvelurajapinnalla ja on merkittävä toimija työllisyyden hoidon saralla kunnassa. Saatujen hankerahojen osalta Osuman toimintaa joudutaan tämän vuoden osalta jo karsimaan. Lähtökohtana kuitenkin on ollut, että nykyinen toiminta pystyttään turvaamaan. Osuman työpajaohjaajan palkkausta on jatkettu vuoden 2022 aikana.

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli vuoden aikana nousujohteinen. Syksyllä 1.8.2022 voimaan astuva lakimuutos kolmiportaisesta tuesta aiheutti muutoksia ryhmärakenteisiin. Kolmiportaisen tuen myötä lapsen tuki järjestetään osana varhaiskasvatuksen päivittäistä toimintaa. Tuki annetaan ensisijaisesti lapsen omassa päiväkoti- tai perhepäivähoitoryhmässä. Tuen tarpeidensa mukaisesti lapsella tulee olla oikeus myös saada varhaiskasvatusta ja tukea pienryhmässä tai erityisryhmässä. Varhaiskasvatuksen esimiestyötä ja työparitoimintaa on vahvistettu syksyn aikana ja samoin resurssihenkilöitä on palkattu vastaamaan tuentarpeeseen lakimuutoksen johdosta. Kuntakeskuksen alueelle päätettiin perustaa uusi määräaikainen yksikkö aloittamaan keväällä 2023.

Koulukuljetusohjeistukset hyväksyttiin syksyllä 2021 (HYVA 13.10.2021) ja ne tulivat voimaan 1.8.22. Kuljetusavustus harrastustoimintaa varten on ollut voimassa lukuvuoden 21-22 ja ne päätettiin uusia myös lukuvuodelle 2022-2023. Koulukuljetusten osalta oli joukkoliikenteessä nousua kustannuksen osalta, joka lopulta vaikutti palvelualueen tuloksen ylitykseen.

Kunnan oppilashuollosta kuraattorit ja psykologit siirtyivät hyvinvointialueen palvelukseen vuoden 2022 lopussa eli yhteensä kahdeksan henkilöä. Kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa jäi kunnan palvelukseen.

Talouden toteutuma

Talousarviomuutoksia ei tehty vuoden 2022 aikana. Tulojen osalta asiakasmaksut vapaa-aikapalveluiden sekä varhaiskasvatuksen osalta näyttäytyivät elokuussa ennakoitua pienemmiltä. Vapaa-aikapalveluiden osalta ennakoitu vähennys uimahallin osalta oli noin 150 000 euroa ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksut oli laskelman perusteella 150 000 euroa ennakoitua pienemmät. Lisäksi varhaiskasvatuksen palvelusetelin osalta poikkeamaa arvioitiin olevan 100 000 euron verran. Kokonaisuudessa hyvinvointipalveluiden (TA 48 525 900) budjetti ylittyi vain 131 979 eroa (48 657 879). Suurin osa ylityksestä johtui joukkoliikenteen kustannuksien kasvusta.

Hyvinvoinnin palvelualue
Tuloarviot ja määrärahat
Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muu-tokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poik-keama
Toimintatuotot	4 183 339	4 191 000	0	4 191 000	4 648 451	110,9 %	457 451
Toimintakulut	-50 570 791	-52 716 900	0	-52 716 900	-53 306 330	101,1 %	-589 430
TOIMINTAKATE	-46 387 452	-48 525 900	0	-48 525 900	-48 657 879	100,3%	-131 979

Hallintopäällikön katsaus vuoteen 2022

Vastuuhenkilö: Hallintopäällikkö Minna Säkkinen-Salminen

Hyvinvoinnin palvelualueen hallinnon tehtävänä on toimia palvelualueen yleisenä suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelimenä; Hallinnon tehtävänä, mukaan lukien toimistopalvelut, on luoda palvelualueelle tehokkaat ja taloudelliset toiminnan edellytykset tuottamalla tarpeenmukaiset tukipalvelut.
Hallinto- ja toimistopalveluiden tehtäviin kuuluvat palvelualueen muun muassa johtaminen ja kehittäminen, valiokuntatyöskentely, sidosryhmäyhteistyö, sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu, LAPE-toiminta ja perhekeskuskehittäminen sekä erilaiset yleis- ja oppilashallinnon prosessit.
Vuonna 2022 hyvinvoinnin palvelualueella ja hallintopalveluilla on ollut keskeinen rooli hyvinvointialueuudistuksessa. Uudistus toi muutoksia palvelualueen palvelutuotantoon ja siten sillä on vaikutuksia myös henkilöstöön ja sopimuksiin. Hyvinvoinnin palvelualueella valmisteltiin muun muassa oppilashuoltohenkilöstön luovuttamista hyvinvointialueelle 1.1.2023. Lisäksi palvelualueella valmisteltiin toimistopalvelutiimissä toimivan asiantuntijan tehtävän siirtämistä osaksi tietohallintoa 1.1.2023.
Lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuus on suuressa muutoksessa hyvinvointialueuudistuksen myötä, jolloin syntyy uusia yhdyspintoja johdettavaksi. Tätä kehittämistyötä on toteutettu muun muassa alueellisen Perhekeskusjohtotiimin, alueellisen LAPE-yhteistyöryhmän, paikallisen LAPE-kehittämisryhmän ja seudullisen sivistystoimen verkoston työskentelyn kautta.
Palvelualue on osallistunut aktiivisesti tiedolla johtamisen välineiden kehittämiseen. Olemme osallistuneet lasten ja perheiden palveluiden vertaiskehittämiseen (LAPE BM), joka tarjoaa välineitä toiminnan suunnitteluun sekä operatiiviseen ja strategiseen ohjaamiseen. Vertaiskehittämisen verkkoraportti tuo yhteen sivistystoimen, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimijat ja siilojen sijaan pystytään tarkastelemaan lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuutta poikkisektorisesti.

Vuoden 2022 aikana on tehty satsauksia arkistoinnin ts. asiakirjojen säilyttämiseen; palvelualueen hankkiman, tuottaman, käyttämän ja säilyttämän tiedon hallintaan. Palvelualueen paperiarkistoja on seulottu ja järjestelty sekä arkistointiohjeita on päivitetty yhdessä konsernipalveluiden kanssa. Lisäksi palvelualueella on varauduttu arkistoinnin sähköistämiseen (digitointi).
Toimintaympäristön muuttuessa palvelualueen tiedonohjaussuunnitelmaa (TOS) on päivitetty vastaamaan lakimuutoksia, joita on ollut erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen vastuualueilla. Lisäksi on kehitetty muita operatiivisia järjestelmiä, kuten oppilashallinnon ohjelmat, vastaamaan toimintaympäristössä tapahtuneita muutoksia.
Yleisesti ottaen palvelualueen toiminta elää vahvaa muutoksen aikaa ja muutoksilla on laajakantoiset vaikutukset. Sen vuoksi toimintaa ja järjestelmiä on uudistettu toimijoiden tiiviissä yhteistyössä ja muutoksiin on etsitty ratkaisuja luovin ratkaisuin.

Talouden toteutuma

Talouden toteuma oli toimintakatteen osalta 99,6 %.

Varhaiskasvatuspäällikön katsaus vuoteen 2022

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Sanja Pokki

Hyvinvoinnin palvelualueella varhaiskasvatuksen tehtävä on järjestää varhaiskasvatusta, joka edistää lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.
Lähiesihenkilöt vastaavat kentällä varhaiskasvatus- ja esiopetusyksiköiden sekä perhepäivähoidon toiminnasta. Varhaiskasvatuksen hallinto toimii tukipalveluna kentälle, vastaa sisäisestä ja ulkoisesta asiakaspalvelusta, asiakasmaksujen toteutumisesta, palveluseteliprosessista, yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta (VARDA).

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja on päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus. Esiopetus toteutetaan alkuluokkatoimintana kouluilla perusopetuksen 1-2 vuosiluokkien kanssa. Avointa varhaiskasvatustoimintaa tarjottiin perheille vuonna 2022 arkipäivisin kolmessa eri toimipisteessä kunnan kirjastoissa, mikä on osa lapsi- ja perhepalveluiden kohtaamispaikkatoimintaa. Varhaiskasvatuksen avoin toiminta on ollut tervetullutta ja saanut hyvää palautetta. Perhepäivähoitajia on eläköitynyt viime vuosina, ja tilalle toivotaan uusia, koska palvelumuoto on ollut toivottu ja haluttu asiakkaiden suunnalta. Luontohankkeen kautta alkanutta luontoryhmän toimintaa Soramäen päiväkodin yhteydessä on kehitetty vuoden 2022 aikana ja mallia kehitetään edelleen. Vuonna 2023 huoltajilla on mahdollisuus hakea lapsensa paikkaa luontoryhmään.

Noin 290 lasta hoidettiin kotona kotihoidon tuella. Varhaiskasvatusikäisistä lapsista yli 80% on varhaiskasvatuksen piirissä. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on ollut nousujohteinen. Keskimäärin 70 lasta hoidettiin yksityisenhoidon tuella, noin 100 lasta palvelusetelillä hyväksytyissä yksityisissä päiväkodeissa ja loput kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Palvelusetelin osuus on kasvanut maltillisesti ja ollut tarvittava varaventtiili tuoden lisäpaikkoja osallistumisasteen noustessa. Palvelusetelipäiväkodit lähikunnissa palvelevat mm. muissa kunnissa työskenteleviä perheitä, jolloin hoitopaikka voidaan tarjota työmatkan varrelta.

Laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (1183/2021) tuli voimaan 1.8.2022. Muutokset liittyivät lapsen oikeuteen saada yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää tukea osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa. Muutos kolmitasoisesta tuesta on tuonut päätösvalmistelun vaateita varhaiskasvatuksen hallintoon. Prosessien jalostaminen ja tietoisuuden lisääminen on vaatinut varhaiskasvatuspalveluilta riittävää tiedon tuottamista ja lisännyt niin kunnallisella kuin yksityisellä puolella konsultointipyyntöjä. Tuen lakimuutokseen vastaaminen on tullut myös osaksi yksityisen valvontaa. Tuen lakisääteisen toteutumisen seurauksena ryhmärakenteita on tarkasteltu joustavammin ja resurssilastenhoitajien määrää on lisätty vastaamaan tuen tarvetta.

Hollolan varhaiskasvatuksessa on ollut tarve perustaa uusi varhaiskasvatusyksikkö vuoden 2023 alussa. Yksikkö tuottaa lisää varhaiskasvatuspaikkoja kuntakeskuksen alueelle. Käyttöönotettavan tilan suunnittelu alkoi loppuvuodesta 2022 ja tilaan on suunniteltu n. 27 paikkaa lisää. Muutokseen johtavia tekijöitä on mm. osallistumisasteen kasvu ja varhaiskasvatuksen tukeen liittyvä lainmuutos. Syntyneiden lasten määrä on yleisesti ollut valtakunnallisesti laskeva, mutta varhaiskasvatuksen osallistumisaste on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Osallistumisasteen nousuun on mahdollisesti vaikuttanut myös varhaiskasvatusmaksujen pienentyminen. Lisäksi elokuussa 2022 voimaan tullut tuen lakimuutos edellyttää varautumaan erilaisilla rakenteellisilla ratkaisuilla lasten tuen tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksen esimiestyötä ja työparitoimintaa on vahvistettu syksyn aikana palkkaamalla varhaiskasvatukseen kymmenes lähiesimies. Yhden henkilön lisääminen mahdollisti työmäärän jakautumisen tasaisemmin esimiesten kesken. Tämä mahdollistaa myös, että laadullisten pedagogisten kehittämistehtävien, henkilöstön kohtaamiseen ja ohjaamiseen jää riittävästi aikaa. Perhepäivähoitajien tiimeille ja ohjaajille pystytään antamaan paremmin tukea ja ohjausta pedagogiikan toteuttamiseen ja kehittämiseen.
Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty vuonna 2022 vastaamaan valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita mm. tuen lakimuutoksen osalta.

Alkuvuosi 2022 oli vielä koronapandemia aikaa, jolloin vaikutukset näkyivät vielä varhaiskasvatuksen järjestämisessä mm. lasten ja henkilöstön poissaoloina. Sijaiskulujen lisäksi pandemiasta aiheutui kuluja terveysturvallisuuden ylläpitämiseksi. Alkuvuodesta alkanut kriisitilanne Ukrainassa toi keväällä 2022 paineita varhaiskasvatukseen tarvittavien lasten varhaiskasvatuspaikkojen järjestämiseksi. Inflaation ja taloudellisten kulujen noustessa loppuvuotta kohden, tuli varhaiskasvatuksessa varautua myös sähkön riittämättömyyteen ja mahdollisiin sähkökatkoihin. Tämän vuoksi varhaiskasvatusyksiköihin tehtiin hankintoja, joilla voitaisiin turvata varhaiskasvatuksen järjestäminen myös varautumistilanteessa.

Talouden toteutuma

Vuoden 2022 osalta arvioidut varhaiskasvatuksen maksutuotot jäivät ennakoitua alhaisemmiksi osittain johtuen 1.8.2022 indeksitarkastuksen myötä muuttuneista asiakasmaksujen tulorajoista. Maksutuottojen nähtiin jo loppuvuodesta jäävän talousarvion ennakoituja maksutuottoja pienemmiksi, mutta osavuosikatsauksen yhteydessä ei nähty tarpeelliseksi tehdä muutosta talousarvioon 2022 maksutuottojen osalta.
Palvelusetelikuluja nostivat mm 1.8.2022 alkaen voimaan tullut indeksitarkastus, joka muutti tulorajoja sekä palvelusetelin perushintaa. Lisäksi tuen lakimuutoksen johdosta otettiin käyttöön palvelusetelin erityiskerroin tehostetun tuen osalta. Palvelusetelikulujen kasvu oli nähtävissä jo osavuosikatsauksessa, mutta talousarviomuutosta ei kuitenkaan nähty tarpeelliseksi tehdä.
Henkilöstökulut ovat nousseet vuoden 2022 aikana merkittävästi, johtuen henkilöstölisäyksistä mukaan lukien esihenkilö, resurssilastenhoitajat sekä alueellinen varahenkilö. Lisäksi sijaiskustannuksista kasvoivat johtuen henkilöstön suurista poissaolomääristä. Sijaiskulut johtuivat osittain myös pandemiasta. Pandemiasta aiheutui kuluja myös terveysturvallisuuden ylläpitämiseksi. Pandemian seurauksena yksiköissä on nähty kasvavaa tarvetta työnohjaukselle, joka nähdään johtuvan pitkään jatkuneesta psyykkisestä ja fyysisestä kuormittumisesta.
Tuen lakiuudistuksen myötä on seurattu OKM:n / OPH:n rahoittamia hankkeita. Tällaisella rahoituksella on voitu mm. kohdentaa paremmin tukea palkkaamalla ryhmäkohtaisia covid-avustajia. Hankkeita on kohdistettu myös toiminnan kehittämiseen nykytrendien mukaisesti, kuten digiosaamiseen ja luontotoimintaan.
Toimintaa on kehitetty myös kehittämisryhmien ja lakisääteisten täydennyskoulutusten kautta. Kasvattajien poissaoloista huolimatta kasvattajat ovat pystyneet hyödyntämään koulutusmahdollisuuksia sekä kehittämään toimintaa varhaiskasvatuksen eri osa-alueilla. Koulutuksissa ja kokouskäytännöissä on pystytty hyödyntämään digialustoja tehokkaasti. Tämä on tehostanut ajankäyttöä ja vähentänyt matkakuluja. Myös esimiestoiminnan kehittämiseen on panostettu koulutus- ja kehittämispäivillä.

Rehtoreiden katsaus vuoteen 2022

Vastuuhenkilöt: Rehtorit Sanna Plit-Rehula, Hanna Rapatti, Anssi Vidman

Esi-ja perusopetuksen maakunnallinen arviointi-kysely toteutettiin 24.1. – 7.2.2022. Vastaajaryhminä olivat esioppilaat, vuosiluokkien1-2 oppilaat, vuosiluokkien 3-10 oppilaat, huoltajat ja esi- ja perusopetuksen henkilökunta. Perinteisellä kouluarvosanalla mitattuna eri vastaajaryhmät antoivat Hollolan koulujen toiminnalle arvosanaksi 9- ja Hollolan esiopetuksen arvosanaksi 9+. Hollolassa arviointikyselyyn vastasi 2 968 henkilöä, joista 213 oli opetushenkilöstöä, 513 huoltajaa ja 2 242 oppilasta.

Seudullisesti kyselyn vastausten perusteella uudeksi parantamisalueeksi valittiin oppilaiden tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus sekä siihen liittyvä yhteisten pelisääntöjen noudattaminen. Kuntakohtaisessa tarkastelussa yksiköiden vastausten perusteella yhteiseksi kehittämiskohteeksi valikoitui lisäksi oppilaiden ja huoltajien osallisuuden lisääminen.

Talouden toteutuma

Palveluverkon muutos 1.8.2022 Hälvälän koulun osalta siirrettiin vuodella eteenpäin. Koulun toiminta lakkaa 1.8.2023, jolloin Hälvälän alueen oppilaat siirtyvät Tiilikankaan kouluun. Jatkossa perusopetusta järjestetään yhdeksässä yleisopetuksen yksikössä ja Kankaan erityiskoulussa.

Perusopetuksen henkilöstökuluihin on edelleen v. 2022 jatkunut sairauspoissaoloihin liittynyt suurempi sijaisten tarve. Kouluissa uutena ilmiönä näkyvät kouluun kiinnittymisen ongelmana ja lisääntyneinä koulupoissaoloina. Covid19 –hankerahoituksella vuodesta toimineet Veturi-ryhmät ovat vastanneet syrjäytymisen haasteeseen, joka näyttää jäävän pysyväksi ilmiöksi.

Perusopetus seuraa aktiivisesti OKM:n, OPH:n ja AVI:n avustuksia ja erityisavustuksia opetustoiminnan kehittämiseksi. Oman harkinnan mukaan osallistutaan toiminnan kehittämisen kannalta tärkeisiin ja olennaisiin hankkeisiin.

Laajasta palveluverkosta ja oppilasmäärien vähentymisestä johtuen etenkin pienillä kouluilla ryhmäkoko jää alle valiokunnan tekemän linjauksen joidenkin opetusryhmien osalta.

Uudet koulukuljetusohjeistukset tulivat voimaan 1.8.2022. Valiokunta päätti myös jatkaa harrastustoiminnan tukemiseen määräaikaista kuljetusavustusta, joka on voimassa lukuvuoden 2022 - 2023.

Vapaa-aikapäällikön katsaus vuoteen 2022

Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapäällikkö Lassi Puodinketo

Vapaa-aikapalveluiden ytimessä on laaja kirjo erilaisia lakisääteisiä kuntalaisten hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseen tähtääviä palveluita. Hollolan kunnan vapaa-aikapalvelut tuottavat kootusti kunnan nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut, kirjastotoimen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, maahanmuuttopalvelut sekä kunnan palvelupiste Piipahluksen palvelukokonaisuudet.

Vapaa-aikapalveluiden vuosi 2022 oli vielä alkuvuodesta koronapandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi rikkonainen. Suurin toimintaan ja sitä kautta talouteen vaikuttava asia oli uimahallin käyttäjämääriin vaikuttaneet rajoitukset. Koronarajoitusten poistuttua kesti pitkään, ennen kuin tilanteen voidaan sanoa normalisoituneen.

Toiminta- ja henkilöstömenojen suhteen ei vuoden aikana tapahtunut suurta heilahtelua. Henkilöstön eläköitymisestä, työvapaista ja pitkistä sairaspoissaoloista johtuen voidaan todeta, että etenkin nuoriso- ja kulttuuripalveluilla kärsittiin välillä henkilöstövajeesta rekrytointiprosessien pitkittyessä.

Talouden toteutuma

Kokonaisuutena voidaan todeta, että vapaa-aikapalveluiden talous on toteutunut odotetulla tavalla. Uimahallin maksutuottojen pieneminen huomioitiin tilikauden aikana. Kulutoteuman jäädessä noin neljä prosenttiyksikköä alle sadan johtuu ensisijaisesti siitä, että nuorisopalveluiden ja kulttuuripalveluiden hankerahoitettujen tehtävien palkkakulut oli kokonaisuudessaan varattu vapaa-aikapalveluille. Nuorisopalvelut saavat vuosittain aluehallintovirastolta rahoitusta etsivään nuorisotyöhön (v. 2022, 90 000 €) ja nuorten työpajatoimintaan (v. 2022, 40 000 €)

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Työn Hollola

Strategian tavoite **Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle.**

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Palvelusetelin käytön kehittäminen osana kunnan varhaiskasvatuspalveluita.	Käytettyjen palvelusetelien lukumäärä > 80. Tavoitetaso: > 80 Lähtötaso: 72	Varhaiskasvatuspäällikkö	98 kpl
Työpaja Osuman toiminnan kehittäminen	Asiakkaita aktiivitoimenpiteessä Lähtötaso: 69 Tavoitetaso: 75	Vapaa-aikapäällikkö	Asiakkaita aktiivitoimenpiteessä: 61 (alle 29-v.) 13 (>30-v.)

Tekemisen Hollola

Strategian tavoite **Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina**

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Jatketaan lasten ja nuorten harrastamistakuun kehittämistyötä ja toteuttamista - harrastamisen Suomen mallin mukainen toiminta yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Harrastustoiminta toteutuu kaikilla kouluilla. Yhteistyösopimusten määrä. Tavoitetaso: 20 Lähtötaso: 17	Vapaa-aikapäällikkö	Yhteistyösopimusten määrä: 14
Mahdollistamme ja tuemme tapahtumia ja omaehtoisen toiminnan muotoja.	Vastikkeellisena jaettavien toiminta- ja tapahtumaavustusten määrä hollolalaisille yhteisöille. Tavoitetaso: >119 000 euroa. Lähtötaso: 119 000 Eri käyttäjien varaamien vuorojen määrä. Tavoitetaso: >12 500 kertaa/vuosi Lähtötaso 12 500 kertaa/vuosi	Vapaa-aikapäällikkö	Avustuksia jaettu: 116 250 €, Varattujen vuorojen määrä: 10 280
Jatkamme yhteistyötä ja alueellisen hyvinvointityön kehittämistä olemassa olevissa yhteistyörakenteissa, (Seudullisen sivistyspalveluiden kehittämisverkosto, LAPE-yhteistyöryhmä, perhekeskusjohtotiimi ym.) - kilpailuasetelman vahvistaminen suhteessa muihin alueisiin.	Hollola on edustettuna kaikissa eri yhteistyöryhmissä. Tavoitetaso: toteutuu Lähtötaso: toteutuu	HYVA- johtoryhmä	Toteutunut suunnitelman mukaisesti. Tarvittavia henkilöstövaihdoksia ryhmissä tehty.

Palvelujen Hollola

Strategian tavoite **Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille**

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho	Toteuma 31.12.2022
Hyvinvointiyhteistyön kehittäminen hyvinvointikuntayhtymän kanssa. Perhekeskus osana sotekeskusta. Palvelumuotoja kehitetään vastaamaan paremmin asiakkaan palvelutarpeita.	Hollolan perhekeskusoppaan luominen. Tavoitetaso: Hollolan perhekeskusoppaan luominen. Lähtötaso: Hollolan perhekeskusopasta ei ole.	HYVA- johtoryhmä	Palvelukartta ja perhekeskusopas valmistunut ja lanseeraus kuntatoimijoille toteutettu.
Yhteisöllisen kirjaston toiminnan vakiinnuttaminen osaksi palvelurakennetta/palvelumuotoa	Yhteisöllisen kirjaston käyntimäärät. (Toiminta alkanut 18.6.2020) Tavoitetaso: 215 000 Lähtötaso: kirjaston kokonaiskävijämäärä 189 217 (v.2019)	Vapaa-aikapäällikkö	Kirjasto kokonaan: 162 505 kirjastokahvila: 42 735 kirjaston palvelupisteet:15 435 Piipahlus: 9 576 Tapahtumatori: 10 054
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta tukien.	Asiakasfoorumien järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitetaso: >5/vuosi Lähtötaso: 4/v	HYVA-johtoryhmä	Muistamo-hankkeen foorumit: 2 kpl (yhteistyö Lahden aluemuseon kanssa) 2 kpl HSM-seurayhteistyöiltaa 1 kpl liikuntaseuroille kohdennettu yhdistysilta
Tarjoamme lasten ja nuorten kehitystä tukevat oikea-aikaiset palvelut.	Prosessit kuvattu ja toimintamallit päivitetty. Tavoitetaso: Kaikki toimintamallit on kuvattu ja kirjattu. Lähtötaso: Osa toimintamalleista on kirjattu.	HYVA - johtoryhmä	Prosessien kuvaus ja toimintamallien päivitys käynnissä perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. 60% valmiina.

TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT TP 2022

VARHAISKASVATUSPALVELUT	Toteuma 2021	Ennuste 2022	Toteuma 2022
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	1 431	1 497	1 430
joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	588	540	561
joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	40	44	27
joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoidossa	163	170	166
- palvelusetelillä	89	90	98
- yksityisen hoidon tuella	74	80	68
joista esiopetuksessa,	267	245	244
joista esiopetuksen lisäksi päivähoidossa	210	190	196
Kotihoidon tuki			
Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	207	203	235
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	271	273	290
Kotihoidon tuki / tuensaaja / vuosi	3 726	4 800	3 817
YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS	**Toteuma 2021**	**Ennuste 2022**	**Toteuma 2022**
Perusopetus			
Lapsia perusopetuksessa	2 516	2 550	2 492
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	206	200	191
MUUT KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT	**Toteuma 2021**	**Ennuste 2022**	**Toteuma 2022**
Wellamo-opisto, opetustunteja	9 139	10 498	10 114
VAPAA-AIKAPALVELUT	**Toteuma 2021**	**Ennuste 2022**	**Toteuma 2022**
Kirjastopalvelut			
Lainausten määrä	279 977	255 000	281 469
Kävijöiden määrä	199 061	215 000	162 505
Kirjastojen aukioloaika eriteltynä 2021 alkaen:			
- omatoimiaika (tuntia/vko)	132	132	132
- kirjastoauto (tuntia/v/keskimäärin), 60 pysäkkiä	906	850	909
- palveluaika (tuntia/vko)	76	76	76
Nuorisopalvelut			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-28 vuotiaat)/lkm	6 550	6 410	ei julkastu
Liikuntapalvelut			
Uimahallin kävijämäärä (käyntikertojen lukumäärä)	38 000	140 000	61 500
Uimakoulutoimintaan osallistuvien lukumäärä	150	200	185

ELINVOIMAN PALVELUALUE

Vastuuhenkilö: Heli Randell

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toimintaedellytysten kehittämisestä. Palvelualue tuottaa elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kuntatekniikan palvelut, huolehtii osaltaan joukkoliikenteen suunnittelusta ja asuntotoimen viranomaistehtäväjärjestelyistä ja vastaa rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen palveluiden järjestämisestä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Palvelualue toimii elinvoimavaliokunnan ohjauksessa tuottaen tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä palveluita pääasiassa kuntalaisille. Palvelualue koostuu viidestä vastuualueesta: kehitys- ja kaavoituspalvelut (kaavoitus, maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto), kuntatekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Suoraa elinvoimajohtajan alaisuudessa sijaitsee asiantuntijaorganisaatio, joka koostuu elinkeino-, työllisyys- ja joukkoliikennepalveluista. Lisäksi vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pl investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Elinvoimajohtajan katsaus vuoteen 2022

Yleistä elinvoiman palvelualueen toiminnasta 2022

Palvelualueen toiminta oli työntäyteistä ja kiireistä vuonna 2022. Heti vuoden alussa käynnistettiin strategisten ohjelmien hankevalmistelu. Valmistelutyö sitoi useita asiantuntijoita ja elinvoimavaliokunnan työryhmää. Kunnan strategiset hankkeet hyväksyttiin kesäkuussa valtuustossa resurssisilsäyksineen. Itse hanketyö käynnistyi pikkuhiljaa loppuvuodesta, ja työ jatkuu koko valtuustokauden.

Yksi kunnan tärkeimmistä strategisista hankkeista on keskustakortteleiden suunnittelu ja toteuttaminen. Kehitysvaiheen suunnittelu käynnistyi aktiivisesti kesälomien jälkeen. Suunnittelua on viety eteenpäin ja kevään 2023 aikana valmistaudutaan seuraavaan suunnitteluvaiheeseen siirtymistä.

Ilahduttavaa oli viime vuonna, että yhteistyö yritysten ja kunnan välillä koettiin tärkeäksi ja Hollola nousi yrittäjien kuntabarometrissa Päijät-Hämeen ykkössijalle.
Talouden hoito onnistui suunnitellusti, vaikka eri vastuualueilla tulot ja menot toteutuivat ennakoidusta poiketen. Talouden toteutumasta kerrotaan katsauksen loppuosassa. Kokonaisuudessaan toteutumaan voi olla tyytyväinen.

Taajama- ja talousmetsien metsäsuunnitelmat saatiin hyväksytyiksi. Vuoden aikana käynnistettiin metsäsuunnitelmien mukaiset toimenpiteet. Metsäsiin liittyvät työt työllistävät oletettua enemmän. Jatkossa arvioidaan, miten metsäomaisuuden hoito on tarkoituksenmukaista järjestää kunnassa.

Kiinteistömyynti onnistui hyvin. Hollolan vanhainkoti myytiin uudelle omistajalle elokuussa. Hollolan pelastusasema ja Hämeenkosken paloasema myytiin vuoden lopussa Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.

Syksyn aikana valmistauduttiin ympäristöterveydenhuollon vastaanottamiseen Hollolan kunnan organisaatioon 1.1.2023 alkaen. Toimintansa aloitti 9 kunnan yhteinen ympäristöterveyslautakunta.

Vastuualueiden toiminta 2022

Kehitys- ja kaavoituspalvelut

Koko kuntaa koskeva Strategisen yleiskaavan päivitys, Strateginen yleiskaava 2020, hyväksyttiin 10.5.2021 mutta päätöksestä tehdystä valituksesta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen ei tullut päätöstä v. 2022.

Asemakaavoja hyväksyttiin vuoden 2022 aikana kaksi. Sorvasen asemakaava on Vesikansassa lähellä Vesijärveä Ali-Tohkasentien lounaispuolella ja Ruskorinteen asemakaava Vesikansassa Toisenmäentien länsipuolella liittyen Norolantien ja Perähaanpolun omakotiasutukseen. Sorvasen pientaloalueen asemakaavassa on 44 omakotitonttia ja kolme pientalojen tonttia. Alue mahdollistaa noin 70 asunnon rakentamisen, jolloin alueelle tulee noin 150-200 uutta asukasta. Kaava-alueella on lisäksi lähivirkistysaluetta.

Ruskorinteen yksityisen aloitteesta laadittu palveluasumisen asemakaava on hyväksytty toukokuussa 2022, mutta kaava ei ole valituksen johdosta lainvoimainen. Asemakaavan tavoitteena on mahdollistaa alueelle toteutettava palveluasumisen kokonaisuus. Kaavassa osoitettava rakennusoikeus yhteensä 3 200 k-m². Kunnan ja maanomistajan kesken on tehty maankäyttö- ja rakennuslain 91 b §:n mukainen maankäyttösopimus.

Raakamaata ostettiin Vesikansasta Sorvasen viereiseltä alueelta ja Paassillan lounaispuolelta yhteensä noin 19,8 ha. Lisäksi raakamaahankintaneuvotteluita käytiin Salpakankaan asuinalueiden laajennussuunnalla, Nostavalla ja Vesikansassa, neuvottelut eivät johtaneet kauppoihin vuonna 2022. Omakotitontteja oli haettavana Vesikansan Tasatarhankaaren ja Salpakankaan Perhoslehto III alueilta.

Omakotitontteja luovutettiin seitsemän kappaletta. Kahdesta kerrostalotontista tehtiin suunnittelu- ja ennakkomarkkinointivaraus. Maanhankinnassa oli selvityksessä kunnassa olevien asemakaavoitettujen katualueiden haltuunottosopimukset ja katualueiden haltuunottojen lohkomisten valmistelu.

Keskuskortteleiden kehittämistyö keskustan vetovoimaisuuden ja palvelujen parantamiseksi aloitettiin laaditun investorikilpailutuksen pohjalta kumppanuussopimuksella Wasa Groupin kanssa.

Salpakankaan keskusta-alueen kehittämisprojektissa koottiin ehdotus tehtävistä toteuttamistoimenpiteistä ja niiden vastuutahoista v. 2023 päätöksentekoa varten. Keskustan kehittäminen sekä keskustakortteleiden että sisäisen keskustan kehittämissuunnitelman osalta ovat strategisia hankkeita.

Elinkeinopalvelut

Covid pandemia hellitti otettaan mutta niin yritysten kehittyminen kuin myös yritystonttimyynti kohtasi uusia haasteita. Ukrainan sota vaikutti välillisesti todella paljon materiaalien ja raaka-aineiden hintoihin sekä saatavuuteen. Energianhintojen nousu toi valtavia haasteita ja jopa yritystoiminnasta luopumisia/ konkursseja, mutta toisaalta lisäsi yritysten kiinnostusta uusiutuvaan energiaan ja siihen siirtymiseen. Aurinkosähköä käsittelevä tilaisuus oli suosittu ja erittäin hyviä kehityshankkeita lähti liikkeelle pitkin vuotta.

Vuoden aikana toteutui yhden tontin myynti Kukonkoivusta ja eteni kunnanhallituksen hyväksyttäväksi tontin vuokraus Soramäestä. Tonttimyynnissä on paljon haasteita Hollolassa. Niihin on tartuttu elinvoiman palvelualueen asiantuntijaorganisaatiossa strategisen hankkeen kautta, haasteet eivät ratkea nopeasti ja niiden edistäminen vaatii sekä taloudellisia että henkilöresursseja.

Yrittäjäjärjestön kanssa on jatkettu dialogista yhteistyötä, ja haastattelututkimuksella on saatu paljon hyödyllistä tietoa edelleen hyödynnettäväksi mm. kehittämispalveluille, oppilaitoksille ja työllisyyspalveluille. Verkostoituminen, dialogi ja vuorovaikutus on kantanut hedelmää, sillä Hollola nousi yrittäjien kuntabarometrissa Päijät-Hämeen ykkössijalle. Tiedottaminen ja tiedon perille saaminen on kehityskohteena.

Ladec ja Lahti Region ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita ja rooli korostuu entisestään nyt, kun Lahden seudulle on sijoittumis- ja kehittymisvetoa. Hollolalla on mahdollisuus olla tässä alueellisessa kehityksessä mukana työpanoksellaan ja aktiivisuudellaan.

Yritykset ja kunta –ilmastokumppanuuksia solmittiin Hollolassa 2022 ennätysmäärä eli 13 yrityksen kanssa ja työ jatkuu.

Työllisyyspalvelut

Maaliskuussa 2021 alkanutta valtakunnallista kuntakokeilua jatkettiin vuoden 2024 loppuun saakka, jolloin vuoden 2025 alusta on tavoitteena käynnistää lakisääteisten työllisyyspalvelujen tuottaminen kokonaisuudessaan kunnissa. Vuoden 2022 aikana on lakiehdotuksesta annettu lausuntoja, ja se on edennyt loppuvuodesta eduskunnan eri valiokunnissa. Lahden seudun kuntakokeilussa mukana olo on mahdollistanut Hollolassa lakisääteisten työllisyyspalvelujen tuottamisen osalle työttömistä työnhakijoista jo ennen vuotta 2025, ja on hyvä pohja tulevan suunnittelulle. Vuoden lopussa saatiin yhdeksän kunnan yhteinen hankerahoitus (AKKE) Päijät-Hämeen liitolta koordinaattorin palkkakuluihin TE24 yhteistyösopimuksia suunnittelemaan ja koordinoimaan.

Kuluneen vuoden aikana on Hollolassa ollut kuntakokeilun asiakkaita noin 720 kuukaudessa. Heidän työttömyysturvastaan ja työllistymisen edistämisestä on huolehtinut vuoden aikana kahdeksan omavalmentajaa, joista neljä on TE-toimiston myöntämää henkilöresurssia. Kuntakokeiluun on osoitettu myös työllisyyspäällikön resurssia 50 %, samoin vastuuvalmentajan 50 %. Asiakasmäärät ovat olleet maltilliset noin 80-90 asiakasta/omavalmentaja. Kunnan puolella työllisyyspalvelujen tiimiin kuuluu lisäksi työllisyyssihteeri, kaksi työvalmentajaa ja Kunnontiimin työllisyyskoordinaattori, vastuuvalmentaja ja kaksi määräaikaista työvalmentajaa.

Kunnontiimin toiminta vakinaistui vuoden 2022 aikana. Valmennuksessa oli keskimäärin noin 20 asiakasta/ viikko. Erilaiset vaihtelevat työtehtävät niin rakentamisen, korjausrakentamisen, kiinteistöhuollon avustavien tehtävien, luontoreittien huoltoon ja rakentamiseen liittyvien tehtävien, ja muiden satunnaisten tehtävien lisäksi kuuluvat asiakkaiden tehtävänkuvaan. Tämä antaa hyvän mahdollisuuden työkokeilun ja palkkatuetun työn aikana selvittää asiakkaiden jäljellä olevaa työ- ja toimintakykyä, selvittää mahdollisia osaamisen puutteita, ja tukea ja kannustaa työllistymisessä monin eri tavoin.

Suurin osa kuntakokeilun asiakkaista on pitkään työttömänä olleita työnhakijoita, joiden työ- ja toimintakyky saattaa olla rajoittunut tai epäselvä. Tämän selvittämistä on jatkettu vuoden aikana edellisenä vuonna käynnistyneen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän Työkyky-hankkeen kanssa. Tämän lisäksi Hollolassa on laadittu työkyvyn selvittämiseen oma asiakaspalveluprosessi, josta vastaa yksi omavalmentajista. Haasteena on edelleen riittämättömät terveydenhuollon palvelut, joista on käyty keskustelua hyvinvointiyhtymän kanssa. Yhteisen tavoitteen saavuttamista hidasti hyvinvointialueen suunnittelutyö.

Työllisyyspalvelujen toiminta on hiljalleen vakiintunut uuteen toimintamalliinsa kuntakokeilun aikaan. Resurssien ja työllisyyspalveluiden organisaatiota arvioitiin kuluneena vuonna, ja arviointitarve säilyy tulevat vuodet. Vuoden 2025 alusta alkava kaikkien työllisyyspalvelujen tuottaminen omassa kunnassa vaatii myös laajaa suunnittelutyötä sitä edeltävinä vuosina. Laki hyväksyttiin eduskunnassa 1.3.2023 ja on presidentin esittelyssä maalis/huhtikuun vaihteessa.

Työllisyyspalvelut tarjoavat asiakkailleen kokonaisvaltaista ja laajaa palvelua; cv-pajat, yleishyödylliset, työnhaunvalmennukset, kunnan nuorten työkokeiluhankkeen Osuman tarjoamat työkokeilu- ja palkkatukipaikat, työkokeilut ruokapalveluissa: Yhteistyötä on tehty elinkeinopalvelujen kanssa, jossa tehdyn yrityskartoituksen pohjalta on saatu rekrytointitoiveisiin liittyviä yhteydenottoja.

Valmennuspalveluja ostettiin kaksivuotisen sopimuksen mukaisesti myös vuonna 2022 Hämeen Harjulan Setlementiltä. Valmennettavat sijoittuivat Kierrätyskeskus Patinaan. Yhteistyötä tehtiin myös Hollolan 4H-yhdistyksen kanssa, jotka koordinoivat kesätyöseteitä oman toimintansa ohella myös muihin yhdistyksiin. Erityinen ilonaihe on kunnan tukemat 4H-yrittäjät, jotka huolehtivat mm. Vähä-Tiilijärven rannalla olevasta kesäkahvilasta. Kunta tarjosi omassa toiminnassaan nuorille 50 kesätyöpaikkaa ja kesätyöseteleitä jaettiin yrityksille 75 kpl.

Kokonaisuutena vuosi 2022 oli erinomainen työllisyyspalvelujen osalta. Työmarkkinatuen maksuosuus painettiin lähemmäs pandemiaa edeltävään aikaan ollen vain 1 317 000 €, säästöä vuoteen 2021 jopa 315 000 €. Työttömyysprosentti aikuisilla oli keskiarvoltaan 7,5 ja nuorilla alle 25-vuotiailla 7,5. Vuoden 2022 aikana Covidin hellitettyä otettaan, palattiin täysimääräisesti lähitapaamisiin. Tällä on ollut myönteinen vaikutus niin työttömien työnhakijoiden asioiden edistämiseen kuin työmarkkinatuen maksuosuuteen.

Liikennepalvelut

Korona matkustuskäyttäytymisen muutoksineen on edelleen näkynyt liikennepalvelujen arjessa jonkin verran, vaikka käänne parempaan on tapahtunutkin. Lahden seudun linjaliikenteessä kumulatiivinen matkamäärä vuonna 2022 oli –14,2 % verrokkivuoteen 2019 verrattuna. Lipputulot vuonna 2022 olivat noin –3,1 % vuoteen 2019 verrattuna. Hollolan osalta lipputulot jopa kasvoivat edellisestä vuodesta hieman yli 100 000 euroa.

LSL-liikenteen runkolinjastouudistus tuli täydessä laajuudessaan voimaan 1.7.2022 alkaen. Samassa yhteydessä Hollolan entiset päärunkolinjat (4 ja 8) yhdistettiin uudeksi runkolinjaksi 4 ja sen entiset "linjapäät" Lahdessa suunnattiin Ahtialan suuntaan, jolloin suorat matkakeskusyhteydet menetettiin. Hollolan päässä reittimuutoksia ei tehty. Tilalle saatiin tiheämpi vuorotarjonta suoraan kauppatorille, mutta palautetta tuli, puuttuvista ja/tai vähäisistä, suorista matkakeskusyhteyksistä, joita varten käynnistettiin elokuulla uusi linja 24 Salpakankaalta matkakeskukselle. Sen kysyntä jäi syksyn aikana kuitenkin melko vähäiseksi.

LSL:n toimesta on otettu käyttöön uutta, reaaliaikaista, matkustajainformaatiota jo edellisen vuoden aikana ja matkustustyytyväisyyttä linjoilla mitataan säännöllisesti. Lisäksi autoissa otettiin käyttöön lähimaksuominaisuus. Waltti-vyöhykejakouudistusta on valmisteltu käyttöönotettavaksi 1.3.2023. Käyttövoimaratkaisuihin ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi otetaan kantaa kulloisenkin hankintakohteen kilpailutuksen yhteydessä. Seudulliset matkustajamäärät raportoidaan vuosittain.

Hollolan kunnan järjestämässä palveluliikenteessä toteutui keväällä 1156 tehtyä matkaa (ed. kevät 1048) ja syksyllä 1255 matkaa (ed. syksy 1196) eli yhteensä 2411 matkaa, lisäys 7,4 %, (ed. vuosi 2244 matkaa). Matkustajamäärän kehitystä seurataan ja palvelu- ja asiointiliikenteen markkinointia kehitetään. Selvitystä palveluliikenteen seudullisesta kehittämisestä ei ole vielä käsitelty Lahden seudun joukkoliikennelautakunnassa.

Hollolan koululaiskuljetuksien tilausajojen asteittaista avaamista ja markkinointia kaikille avoimena asiointiliikenteenä on jatkettu vuoden 2022 aikana autokapasiteetin, autokiertojen ja aikataulujen sallimissa rajoissa. Yhteydet toimivat joka suunnalta. Tällä mahdollistetaan myös muiden asiakasryhmien kulkumahdollisuudet koululaisten mukana oman alueensa sisällä ja/tai kuntakeskukseen koulupäivinä.

Kuntatekniikka

Vuonna 2022 valmistuivat seuraavat kohteet: Perhoslehto III, Kiventöyry 3. rakennusvaihe, Keskuskadun sillankorjausurakka sekä Hirvimäen 1 rakennusvaihe. Hirvimäen osalta keväälle 2023 jäi viimeistelytöitä. Elohopealampuista luopumista toteutettiin Tiilikankaantiellä sekä Tiilijärventiellä.

Norolantien katusaneeraus siirtyi vuodelle 2023 vesihuollon saneeraustarpeen myötä.

Peikopuiston ja Okeroisten leikkipaikat perusparannettiin. Salpakankaan koulun kuntopolku perusparannettiin. Uudet uimakopit rakennettiin Kirkonrantaan sekä Iso-Tiilijärvelle.

Uusi alueurakoitsija, Terranor Oy, aloitti työt 1.10.2022. Alueurakoitsijan työn aloitukseen panostettiin ja työtä seurataan säännöllisesti hyödyntäen myös urakoitsijan selainpohjaista toiminnanohjausjärjestelmää.

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakentamisen lupa-asiat keskittyivät lähinnä kunnan uusien tonttialueiden pientalorakentamiseen sekä yleisesti korjaus- ja muutoshankkeisiin. Erityisesti energiaan liittyvien muutostöiden määrä kasvoi vuoden kuluessa, mikä paikkasi lupamäärissä vähentynyttä uudisrakentamista. Vuonna 2022 ei saapunut lupahakemuksia suurempiin asuntokohteisiin, eikä yritystonttien uudisrakentamiseen, ja myös pientalojen rakentaminen väheni loppuvuotta kohti. Tämä näkyy tilastoissa asuntomäärän ja laajuustietojen alenemana edellisiin vuosiin nähden sekä lupamaksutuloissa talousarvion alittumisena. Lupa-asioiden kokonaismäärä laski noin 20 % edellisen vuoden tasosta. Lupien käsittelyajat lyhenivät hieman entisestään, rakennuslupien keskimääräisen käsittelyajan ollessa edelleen alle kaksi viikkoa.

Rakennusvalvonnan lupamaksujen tulot jäivät noin 40 % (100 000 €) talousarvion tulotavoitteesta. Vuoden kuluessa tulojen alenemaa pystyttiin kompensoimaan noin 60 000 euron verran menosäästöillä. Palvelujen ostoissa saavutettiin säästöjä ympäristönsuojelun edistämistehtävien määrärahoista sekä rakennusvalvonnassa digitointipalvelun korvautumisesta kunnan sisäisellä työpanoksella. Syksyn osavuosikatsauksessa ennustettiin, että tulojen alenema kompensoituisi em. menosäästöillä, mutta loppuvuoden lupatilanne ja tulokehitys oli edellisiä vuosia heikompaa ja lopulta toimintakate alittui noin 40 000 € talousarvioon nähden.

Rakennusvalvonnan paperiarkistojen digitoinnissa Sarastian toteuttaman kilpailutuksen viivästyminen ja siinä valitun digitointitoimijan kapasiteettihaasteet viivästyttivät digitointipalvelun alkamista. Em. viivästyksiä kompensoitiin jatkamalla digitointia kunnan sisäisellä työpanoksella. Samoin sovellustoimittaja Trimblen viivästysten takia sähköisen arkiston integraation käyttöönotto siirtyy vuodelle 2023. Rakennustietojen kiinteistöveroselvitys jatkui palveluhankinnan sopimuksen mukaisesti. Selvitykseen liittyvät kyselyt toteutettiin keväällä ja mittauskäynnit alkoivat syksyllä. Selvitettyjen rakennustietojen rekistereihin tallentamista toteutetaan hyödyntämällä myös sovellustoimittajan tiedonsiirtoratkaisuja. Loppuvuonna avoinna olleessa rakennustarkastajan rekrytoinnissa ei saatu virkaa täytettyä, vaan rekrytointi avataan uudelleen 2023.

Ympäristövalvonnan toimintaan vaikuttivat eniten henkilövaihdokset ja niistä johtuneet sijaisuudet, mutta rekrytoinneissa onnistuttiin hyvin. Vesihuollon liittymisvelvollisuuden toimeenpanon projekti aiheutti ennakoitua suuremman määrän vapautushakemuksia. Myös yhteydenottoihin reagoimattomia kiinteistöjä on useita, mikä aiheuttaa hallintopakkomenettelyinä suurempaa työtarvetta projektia jatkettaessa. Projektia jatketaan 2023-2024 määräaikaisen ympäristötarkastajan viran työpanoksella, joka hyväksyttiin resurssilisäyksenä strategisten ohjelmien yhteydessä. Pienjärvien tarkkailuohjelman 2022-2027 toteutus alkoi uuden toimijan kanssa ja tarkkailun myötä saadaan edellistä ohjelmakautta kattavampaa tietoa vesistöjen tilasta. Vesistötyötä tehtiin Hollolan Vesistövisio 2025 –ohjelman mukaisesti eri yhteistyötahojen kanssa. Hankerahoituksella toteutettavia töitä jatkettiin elinvoiman palvelualueen laajempana yhteistyönä, ympäristövalvonnan ollessa enemmän asiantuntijaroolissa.

Ympäristövalvonnan lupa-asioissa työmäärää lisäsi poikkeuksellisen suuri määrä uusia maa-ainesten ottoon liittyviä yhteislupakohteita. Energiahankkeisiin ja kiertotalouden liiketoimintaan liittyvät asiakaskysymykset lisääntyivät ja naapurikuntien alueella käynnistyneet suuret rakennushankkeet vaikuttivat mm. erilaisten maa-aineksiin liittyvien toimintojen sijoittumiseen tai kysyntään myös Hollolan alueelle. Ympäristövalvonnan asiakaspalvelulla pystyttiin ennaltaehkäisemään asiakkailta saapuvien uusien kirjallisten vireillepanojen tai haittailmoitusten määrää.

Perustehtäviensä ohella rakennus- ja ympäristövalvonta pyrki osallistumaan aktiivisesti kunnan sisäiseen yhteistyöhön strategisten hankkeiden valmistelussa, sekä tukemaan elinkeinopalvelujen työtä yritystoimintojen sijoittumiseen liittyvissä kyselyissä.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Sisäinen asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin helmikuussa 2022 hyvin tuloksin. Tulosten perusteella ruokalistaa muokattiin asiakastoiveiden mukaisesti.

Ruokapalveluun rekrytoitiin vakituiseen työsuhteeseen kolme uutta työntekijää. Yksi työntekijä siirtyi toisen työnantajan palvelukseen ja kaksi jäi eläkkeelle vuosien 2021–2022 aikana.

Siivouspalveluissa oli rekrytointihaasteita. Paikkoja ei saatu täytettyä syksyllä 2022 toivotulla tavalla. Kaksi henkilöä siirtyi toisen työnantajan palvelukseen ja yksi henkilö jäi eläkkeelle. Yksi tehtävä täytettiin ja kaksi tehtävää järjestettiin sisäisillä toiminnallisilla muutoksilla. Henkilöstövajetta paikattiin myös ostopalveluna. Vuoden 2023 alusta aloittaneeseen hyvinvointialueeseen siirtynyt Hollolan pelastuslaitos siivotaan kunnan siivouspalvelujen toimesta vielä vuonna 2023, tähän ei ollut suunniteltu resurssivarausta saatujen ennakkotietojen pohjalta. Lisäksi ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstöä kuormittivat lyhyt- ja pitkäkestoiset poissaolot.

Salpakankaan koululla sijaitsevan Koulurinteen aluekeittiön lattia pinnoitettiin vuoden 2022 kesä- ja heinäkuun aikana. Samassa yhteydessä keittiön laitteistoa uusittiin kahdella yhdistelmäuunilla ja yhdellä patapesukoneella. Laitteiden kustannukset 40,5 t€ alv 0 % katettiin käyttötalouden investointiosasta. Lattiaremontin ajaksi viime kesän toiminta siirrettiin Tiilikankaan keittiölle. Koulurinteen aluekeittiö on päivystävä keittiö, joka on auki vuoden kaikkina arkipäivinä.

Ylijäämäruoan jakaminen aloitettiin yhteistyönä seurakunnan kanssa. Seurakunta toimittaa valmiiksi pakatut ruoat eteenpäin ruokaa tarvitseville kuntalaisille.

Pölyn ja puhtaudenhallinnan ylläpidon *toimenpideohjelman suunnitelma* toteutettiin Rambollin toimesta, toimeksiantajina olivat Hollolan tilapalvelut Oy ja siivouspalvelut. Toimenpideohjelman tarkoitus on avata ja tukea käyttäjien ja palveluntuottajien vastuita koulujen ja päiväkotien tilojen pölyn ja puhtauden hallinnassa. Tilojen olosuhdekatselmus tehtiin kuudessa (6) kohteessa. Rambollin toimesta henkilöstöä haastateltiin tilojen käyttäjien, kunnossapidon ja siivouspalveluiden osalta. Pölyn ja puhtaudenhallinnan ylläpidon toimenpideohjelman suunnitelma esiteltiin esihenkilöstölle ja sen jalkauttaminen käyttäjille ja palveluntuottajille aloitettiin.

Ruoka- ja siivouspalveluiden henkilöstön työhyvinvointi parani vuosien 2020–2021 tasosta. Mittarina oli syksyn 2022 työhyvinvointikyselyn tulokset, jotka olivat kokonaisuudessaan hyvällä tasolla. Tulosten perusteella voi todeta, että esihenkilötyöhön panostaminen kannattaa.

Ruoka- ja siivouspalveluissa pandemian vaikutus näkyi vielä vuoden 2022 kevätkaudella ylimääräisinä ruoanjakopisteinä, joilla oli suora vaikutus lisääntyneisiin elintarvikekustannuksiin. Ruokailijamäärien päivittäinen vaihtelu oli huomattavaa. Tilanne normalisoitui syyslukukauden 2022 alusta.

Kiinteistöpalvelut

Hollolan Tilapalvelu Oy toteutti vuoden aikana pääosin rakentamisohjelman 2022 investoinnit ja PTS-hankkeet suunnitelman mukaisesti, sekä tarvittavat kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoimenpiteet. Merkittävimmät investointihankkeet kohdistuivat Salpakankaan kouluun, Sote-keskukseen, Viirikukkoon, Herralan kouluun, Uimahalliin ja Kalliolan päiväkotiin. Merkittävimmät PTS- korjaukset kohdistuivat Salpakankaan kouluun, Heinsuon kouluun, Hollolan pelastusasemaan, Kalliolan kouluun, Desico- päivitykseen ja Varman kiinteistön purkuun.

Hollolan Sote-keskus aloitti toimintansa 1.1.2022. Lopullista vuokrasopimusta valmisteltiin taloustietojen valmistumisen jälkeen yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa.

Uimahallin korjattavuuden ja mahdollisen uudisrakennuksen osalta toteutettiin elinkaaritarkastelu Sweco Rakennustekniikka Oy:n toimesta. Tarkastelussa arvioitiin elinkaaren (50 vuotta) hiilijalanjälkeä ja elinkaarikustannuksia. Valtuusto päätti 14.11.2022 kokouksessa, että uimahalli peruskorjataan ilman laajennusta.

Kunnanviraston osalta aloitettiin huhtikuussa ulkoseinärakenteiden kuntotutkimus Polygon Oy:n toimesta ja hanke valmistuu toukokuun lopussa. Muuten keskustakorttelit -hanketta on viety eteenpäin kunnan toimesta.

Salpakankaankoulun C-osan julkisivun seinälevyt uusittiin tammikuussa ja Viirikukon toiminnalliset muutokset valmistuivat kesäkuussa. Kiinteistö otettiin kunnanvirastolta siirtyvän henkilöstön käyttöön elokuun alussa. Hämeenkosken koulun energiatehokkuushankkeelle saatiin Business Finlandin energiatukea 22 380 euroa ja hanke valmistui elokuussa. Työllisyyspalveluille tehtiin toimitilat Hollolan Asuntotalot Oy:n Tiilijärventie 5D kerrostaloon.

Sopimukset ja kehittäminen

Hollolan Tilapalvelu Oy kilpailutti rakennustekniset puitesopimukset vuoden vaihteessa tulevalle 4 vuoden ajalle. Kunnan ja Hollolan Tilapalvelu Oy:n välinen vuoden 2022 palvelusopimus valmisteltiin helmikuussa. Kiinteistöjen ulkoalueiden kunnossapitopalvelut kilpailutettiin Hilmassa ja uudeksi ulkoalueurakoitsijaksi valittiin Viherpalvelu Hyvönen Oy vuosille 1.10.2022 - 30.9.2027.

Maakuntien Tilakeskuksen ja kunnan johtoryhmän kanssa valmisteltiin Hollolan kunnan toimitilajohtamisen kehittämisohjelmaa yhteisissä työpajoissa. Hollolan Tilapalvelu Oy on osallistunut esimerkillisesti kunnan ilmastotyöhön ja energiatehokkuustoimenpiteisiin mm. Ilmastotyöryhmätyöskentelyllä ja energiansäästötoimenpiteiden valmistelulla.

Kiinteistöjen korjausvelka oli vuoden 2022 alussa noin 7,1 M€ ja vuoden lopussa noin 6,2 M€. Luvuissa ei ole mukana kehitettäviä ja myytäviä kiinteistöjä. Kiinteistöjen bruttoneliömäärä on vuoden lopussa 95 075 brm2.

Energiat, energiansäästö ja ympäristövaikutukset
Kiinteistöjen lämmityksessä siirryttiin vihreään lämpöön Lahti Energian kaukolämpöverkon osalta 1.1.2022 lähtien. Tämän seurauksen vuotuiset Co2- päästöt vähenivät 1350 tonnista 450 tonniin. Kompensoimatta on vielä Hämeenkosken ja oman lämpötuotannon osuudet.

Kuntien energiatehokkuussopimuksen raportointi toteutettiin maaliskuussa koko kuntakonsernin osalta. Energiakulutus on vähentynyt vuodesta 2019 alkaen noin 14,5 %. Sähkön kulutus on laskenut vastaavasti 23 % Led- valaistuksen lisääntymisen vuoksi. Hollolan kunta liittyi "astetta alemmas"-kampanjaan 9.9.2022.
Kunnan energiasäästötyön pohjaksi Hollolan Tilapalvelu Oy valmisteli toimintasuunnitelman energian-säästötoimenpiteistä ja energiapulaan varautumisesta. Kunnanhallitus hyväksyi toimenpiteet 17.10.2022 kokouksessaan. Tavoitteena on säästää energiaa 2400 MWh (15 %) seuraavan vuoden aikana. Energiansäästötoimenpiteiden tilanne 31.12.20022: sähköenergiaa on säästetty syyskuun ja joulukuun välillä 326 MWh ja lämpöä 749 MWh, yhteensä 1075 MWh, joka on 45 % tavoitteesta.

Vesihuoltolaitos

Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Kiventöyry/Tasatarhan 3-vaiheen ja Hirvimäen 1-vaiheen uusille asemakaava-alueille. Paimelanraitille ja Kirkkotielle rakennettiin vesihuollon liittymälinjoja asemakaava-alueiden ulkopuolelle. Runkovesijohtoa ja -viemäriä saneerattiin Soramäentiellä noin 260 m ja jätevesiviemäriä sujutettiin Hämeenkosken kirkonkylällä noin 1,6 km. Tikkakalliontien, Suotien ja Hämeenkosken ns. Kuustenmaan jätevesipumppaamot saneerattiin. Hämeenkoskelle rakennettiin Ojastenmäen talousveden paineasema.

Vuodelle 2021 budjetoiduista investoinneista Pihkatien alapuolisen, Soramäentie-Kuntoilijankujan välisen vesihuollon saneerauksen ja Perhoslehdon asemakaava-alueen 3-vaiheen vesihuollon rakentamiskustannuksia siirtyi vuodelle 2022 yhteensä noin 85 000 euroa. Toisaalta vuodelle 2022 budjetoiduista kohteista Norolantien hulevesiviemärin rakentaminen siirtyy vuoteen 2023, koska tarve laajeni vesihuollon haastavaan saneeraukseen. Myös Kukonkoivun sekä Kärkölä-Herrala välin vesihuoltohankkeet jäävät Hollolan vesihuoltolaitoksesta riippumattomista syistä toteutumatta vuonna 2022. Lisäksi Laitialan jätevesien pienpuhdistamon saneeraus ja Salpa-Mattilan vedenottamon saneeraus siirtyvät vähintään osin ennakoimatonten haasteitten takia myöhemmäksi.

Investointeja tehtiin vuoden aikana 2,75 miljoonan euron edestä, joista 60 % oli uusinvestointeja ja 40 % saneerausinvestointeja. Investointien suhde liikevaihdosta oli 59,4 %, kun suositeltu taso on luokkaa 40-50 %. Investointibudjetista jäi toteutumatta noin 0,75 miljoonaa euroa.

Lahti Aqua Oy on hoitanut Hollolan vesihuollon asiakas- ja operatiiviset palvelut konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat palvelumaksut laskivat noin 100 000 € johtuen Kariniemeen johdettavien jätevesiosuuksien laskusta sekä pääsääntöisesti vain vuodelle 2021 kohdistuneista ICT-investoinneista.

Vedenkulutus laski 2,2 % ja laskutettu jätevesimäärä 3,1 % edellisestä vuodesta. Vesimäärien lasku johtuu pääosin energiakriisistä, minkä vuoksi etenkin asutus on vähentänyt vedenkulutustaan. Myös koronaepidemian hiipuminen on vähentänyt vedenkäyttöä.

Vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksutulot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna vedenkulutuksen vähentymisen myötä. Kokonaisuutena tilinpäätös oli 55 578,18 € alijäämäinen. Lainakanta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta oli vuoden lopussa 2 475 000 €.

Vesihuollon materiaali- ja rakentamiskustannukset ovat nousseet viime vuosina merkittävästi, kuten myös energia- ja muut käyttökustannukset vallitsevan maailmantilanteen takia. Hollolan vesihuoltolaitoksen hinnastoa muutettiin vuoden 2022 aikana niin, että perusmaksut nousivat 10 % 1.1.2023 alkaen. Nosto oli tarpeen, jotta laitoksen toimintakustannukset voidaan kattaa ja varautua tuleviin menoihin. Samalla kohtuullistettiin suurimpien kiinteistöjen liittymismaksuja niin, että jatkossa on aiemman kolmen sijasta neljä erilaista kiinteistötyyppiä, joilla on ns. aiheuttamisperiaatteen mukainen maksukerroin.

Hollolan vesihuoltopalveluista on tehty kahdet eri kyselytutkimukset, Yhdyskuntatekniset palvelut 2022 (FCG) ja Lahti Aqua Oy:n tilaama asiakastutkimus (Innolink). Molemmissa kyselyissä asukkaat ovat antaneet pääosin hyvät tai erinomaiset tulokset vesihuoltopalveluille. Parhaat pisteet Hollola on saanut talousveden laadusta sekä jätevedenpuhdistamojen toiminnasta.

Hollolan vesihuoltolaitos tiedotti vuoden 2022 aikana erilaisista vesihuoltoon liittyvistä asioista ja uutisista kunnan kotisivuilla ja somekanavilla sekä osin myös paikallislehdissä. Lisäksi tiedotettiin kirjeitse kaikkia asiakkaita hinnaston muutoksesta sekä vesihuollon häiriötilanteisiin varautumisesta.

Talousveden valvontatutkimusohjelman päivitettiin, jonka yhteydessä WSP:tä täydennettiin koskettamaan myös vedenottamoiden käyttämän pohjaveden riskinarviointi. Vesihuollon varautumisesta järjestettiin keväällä sidosryhmäpalaveri ja varavoimakoneiden käytöstä harjoitus elokuussa. Vuonna 2022 jatkettiin ympäristönsuojelun kanssa toiminta-alueella sijaitsevien, mutta vesihuoltoverkostoon liittymättömien kiinteistöjen velvoittamisprojektia. Vesihuoltolaitos osallistui tiiviisti kunnan ensimmäiseen hulevesien hallintasuunnitelman laadintaan, joka valmistui vuoden 2022 alussa. Työtä jatkettiin laatimalla konkreettisempi ja viranhaltijakäyttöön tarkoitettu hulevesiohjelma, jossa toimenpiteille on kirjattu tavoitteelliset aikataulut ja vastuutahot.

Käyttötalouden toteutuminen

Elinvoiman palvelualueen (pois lukien vesihuoltolaitos) talousarvion käyttötalouteen varatut määrärahat toimintakulujen osalta olivat 24,3 M€. Toimintakulujen toteuma-% oli 99,7 %. Tuotot toteutuivat yli budjetin ollen 19,8 M€, toteuma-% oli 102,5 %. Toimintakate oli 561 t€ parempi kuin talousarvio.

Kuntatekniikan toimintatuotot toteutuivat budjetoitua paremmin 48 t€, valmistus omaan käyttöön toteutui 23 t€ suurempana. Kuntatekniikan toimintakulut kokonaisuudessaan alittuivat 13 t€, kuntatekniikan nettoalituksen ollessa yhteensä oli 84 t€. Katujen ja yleisten alueiden nettoalitus oli 78 t€. Liikuntapaikkojen nettoalitus oli 11 t€ ja varikon nettoylitys oli 5 t€.

Liikennepalveluiden talousarvio toteutui seuraavasti: Tulot ylittyivät 135 t€ (13,5 %), joka johtui lisääntyneistä valtionavustuksista (mm. koronatuki). Lipputulot jäivät alle arvion 68 t€, vaikka lisääntyivätkin edellisestä vuodesta hieman yli 100 000 euroa.

Kulut ylittyivät 531 t€ (28,9 %) ja nettokulut 396 t€. Vuoden 2022 talousarvio oli jo lähtökohdiltaan alijäämäinen vuoden 2021 toteutumien perusteella. Ylitystä lisäsi voimakas kuljetuskustannusten nousu sekä seudullisen runkolinjastouudistuksen vaikutukset Hollolaan. Palveluliikenteen kasvu selittyy kuljetuskustannusten yleisellä nousulla. Muut yhteistoimintaosuudet (LSL-organisaation kustannukset) johtuvat henkilöstökulujen kasvusta ja osin kertaluontoisten palveluhankintojen kustannuksista.

Työllisyyspalveluiden toimintakate alittui 120 t€. Työllisyyspalveluissa työmarkkinatukimenot alittuivat 203 t€. Palkkatukityöllistäminen toteutui budjetoitua 249 t€ suurempana, jolloin palkkatukituloakin saatiin 199 t€ enemmän. Kuntalisä ja kesätyöseteleiden määrärahoista jäi käyttämättä 64 t€.

Kehitys ja kaavoituspalveluiden toimintatuotot toteutuivat 155 t€ suurempina ja menot alittuivat 12 t€, nettoalituksen ollessa 176 t€. Puunmyyntituotot olivat 112 t€ suuremmat kuin talousarviossa.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan nettoylitys oli 41 t€. Rakennuslupamaksutulot alittuivat 96 t€. Kulut alittuivat 60 t€. Säästöjä saavutettiin mm. palveluiden ostoissa.

Ruoka- ja siivouspalvelujen toimintakulut alittuivat 205 t€, ja toimintatuotot alittuivat 178 t€, nettoylityksen ollessa 28 t€. Tuottojen alitus johtui ruokapalvelun tuottojen jäätyä 93,5 prosenttiin tavoitteesta. Vastaavasti kulujen alitukseen merkittävimmin vaikutti arvioitua pienemmät henkilöstökulut 129 t€ ja 37 t€ pienemmät kuljetuspalvelun kulut. Henkilöstöpalvelujen ostoon käytettiin 23 t€ arvioitua vähemmän.

Kiinteistöpalveluissa PTS-korjausbudjetti 908 t€ alittui 194 t€. Hollolan Tilapalvelu Oy:n palvelumaksun säästö kunnalle oli 292 t€.

Investointien toteutuminen

Toteutuneiden investointikustannusten loppusumma elinvoiman palvelualueen osalta oli 13,7 M€ ja siitä vesihuoltolaitoksen osuus 2,7 M€. Investointikustannuksista talonrakennuksen osuus oli 6,6 M€, kuntatekniikan osuus 3,7 M€. Maa-alueiden hankintaa käytettiin 589 t€. Irtaimen osuuden kustannus oli 61 t€. Toteutuma-aste oli yhteensä 65 %.

Maa-alueiden hankintaa varatusta 2 M€ määrärahasta käytettiin 589 t€.

Talonrakennuksen investoinnit alittuivat 1,2 M€, koska mm. arkiston rakentamista ei toteutettu.

Kuntatekniikan investoinneissa kustannukset alittuivat 655 t€, johtuen Norolantien saneerauksen siirtymisestä vuodelle 2023 ja lisäksi saatiin Hirvimäen alueen toteuttamiseen 290 t€ ARA-avusta.

Elinkeinopoliittisiin investointeihin varattua 3 M€ määrärahaa ei käytetty (Nostavan logistiikka-alue).

Vesihuoltolaitoksen investoinneissa kustannukset alittuivat 751 t€ johtuen mm. Hirvimäen alueen kustannusten alituksesta, Herralan runkovesijohdon sekä Kukkilan alueen hulevesiviemäröinnin investointien siirtymisestä seuraavalle vuodelle. Muilta osin poikkeamat talousarviossa esitettyihin määrärahoihin ovat pienempiä ja kohdistuvat useammalle eri hankkeelle.

Henkilöstö

Palvelualueella rekrytoitiin useita henkilöitä. Osa rekrytoinneista liittyi strategisiin hankkeisiin kuten Monta luontoa, monta mahdollisuutta –hankkeen projektiasiantuntija, kaavasuunnittelija, määräaikainen ympäristötarkastaja. Hankkeisiin liittyviä rekrytointeja jatketaan vuonna 2023. Osa rekrytoinneista liittyy perustoimintojen varmistamiseen kuten kaavoitusarkkitehti, maankäyttöinsinöörit, työllisyyspalveluiden omavalmentajat ja ruoka- ja siivouspalveluiden ammattilaiset. Edellisten vuosien perusteella tiedettiin, että osa rekrytoinneista on haastavia, toisiin tehtäviin saadaan hyvin hakijoita. Ruoka- ja siivouspalveluissa rekrytointi on jatkuvaa ja osoittautunut työlääksi.

Edellisessä tilinpäätöksessä uskottiin, että strategisten hankkeiden resurssilisäys tuo helpotusta jatkuvaan kiireeseen ja resurssipulaan. Helmikuussa 2023 täytyy vielä jaksaa uskoa, että uudet resurssit helpottavat paineita.

Alkuvuonna korona vaikutti osaltaan työntekoon mm. Ruokapalveluissa ja talouteen joukkoliikenteen käyttömäärissä. Etätyö on vakiintunut yhtenä normaalina työntekomuotona palvelualueen asiantuntijoiden joukossa. Kunnan hybridityöhankkeesta on saatu apua toimintamallien hiomiseen.

Elinvoiman palvelualue pl. vesihuoltolaitos
Tuloarviot ja määrärahat
Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Toimintatuotot	18 695 743	19 318 200	0	19 318 200	19 809 372	102,5 %	-491 172
Toimintakulut	-23 183 266	-24 332 300	0	-24 332 300	-24 262 441	9970 %	-69 859
TOIMINTAKATE	-4 418 281	-5 014 100	0	-5 014 100	-4 453 069	88,8 %	-561 031

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma **Työn Hollola**

Strategian tavoite	Hyödynnämme kehätien uusien yritysten sijoittumispaikkana.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Hyödynnämme vahvasti Hollolan logistisesti erinomaista sijaintia ja VT12 eteläisen kehätien sujuvaa yhteyttä vetovoimatekijänä markkinoinnissa.	Yritystonteille varauksia/tavoitteellisia neuvotteluja käynnissä >5 -> 2-3 yritystontin myynti/vuokraus / vuosi. Mittari: CRM-raportti	Elinkeino-päällikkö	Kohdetarjouksia/neuvotteluja 31 kpl - tarjonta ja tarve kohtaavat huonosti. Kaukokiidon tonttikauppa tehty 25.5. Kukonkoivun pullottamojen varaukset eivät enää voimassa. Tuetun asumisen palvelutoimijoilta paljon kyselyjä -> 2 tonttivarausta. Yksi vuokraus eteni. Würth haki jatkoajan Hopeakallion varaukselle. Tekova ei jatkanut. Ukrainan sota, korkojen, energian ja hintojen nousut vaikeuttavat tilannetta.
	Markkinavuoropuheluja ja yhteistyöneuvotteluja/-sopimuksia rakentajien, investorien kanssa 1-2. Osallistumisia tai itse järjestettyjä tapahtumia 1-2 - tavoitteena sijoittumishankkeiden edistäminen.	Elinkeinopäällikkö	Wasa Group - markkinointisopimus päättyi. Liideja 300 sta 201 kpl. Ei jatkoja. WG jatkoi varausta. Suurista tonteista alueellista keskustelua. Hollolassa ei nopeasti tarjottavaa. Biokaasulaitoksen kartoitusta tehty - haaste: veturiyritys, syöte, sitoutuminen. Aurinkovoimatilaisuus -> kehityshankkeita.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma	**Työn Hollola**

Strategian tavoite	Uudistamme toimintatavat, joilla edistämme monipuolista yritystoimintaa ja työpaikkojen kasvua		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Pidämme yllä ja kehitämme toimintatapoja: Yritysten kasvu-/kehittämisapu (Ladec / Lahti Region + elinkeinopalvelut), monitahoinen yhteistyö työvoiman saatavuuden parantamiseksi ja Hollolan kiinnostavuuden lisääminen työssäkäyntikuntana	Ladec ja Lahti Region-yhteistyö, perustamis- ja kehittämispalvelut, yritys-, oppilaitos-, ym. sidosryhmä ja hankeyhteistyö. Elinvoimakahvit ja teematilaisuudet >4. Oppilaitosyhteistyö >2 ja hankeosallistumisia >2 . Tavoitteena työpaikkojen lisäys ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen.	Elinkeinopäällikkö	Hollola nousi Päijät-Hämeen 1:ksi Yrittäjien kuntabarometri kyselyssä - vastajia hyvin, 72 kpl ja tulos 3,12. Elinvoimakahveja ja vastaavia 6 kpl. Yrittäjätiimin tapaamisia 8 kpl. Mukana 3 hankkeen ohryssä ja useassa hyödyntäjänä. Hollolan yrityskenttähaastatteluja tehty yli 100 -> tietoa työllisyyspalveluille, kehittämispalveluille sekä eväitä yritysten oppilaitosyhteistyöhön.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma	**Työn Hollola**

Strategian tavoite	Uudistamme toimintatavat, joilla edistämme monipuolista yritystoimintaa ja työpaikkojen kasvua		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Panostamme yritysyhteistyöhön tiiviillä työllisyys- ja elinkeinopalvelujen yhteistyöllä. Tavoitteena mm. yritysten tukeminen osaavan henkilöstön löytämiseksi (esimerkiksi rekrykoulutus, kuntalisä)	Työttömyysaste alle 5% vuonna 2023 (taustatietoa: vuodelle 2021 tavoite 6,5%, toteuma-arvio 11,5%. Tavoite 2022 aikuiset 8% ja nuoret 10% Tavoite 2022 uravalmennus 5 kpl & rekrykoulutus 2 kpl.	Työllisyysvastaava	Kaikki tavoitteessa. Työttömyysaste: aikuiset 2022 ka 7,48% ja nuoret ka 7,5%. Uravalmennus 27 hlöä ja rekrykoulutuksia 2

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma	**Asumisen Hollola**
Strategian tavoite	Kehitämme kuntakeskusta palvelujen turvaamiseksi ja lisäämiseksi

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Laadimme keskustan kehittämisohjelman, missä painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen monipuolistamisessa sekä viihtyvyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä.	**Keskustan kehittämisohjelman pohjalta valittu jatkosuunnitelman I osa valmisteluun 10/2022.**	**Kehitys- ja kaavoituspäällikkö**	**Jatkosuunnitelmaksi laadittiin Kuntakeskuksen kehittämisen toteuttamistoimenpiteistä ja niiden vastuutahoista raportti joka on valmiina seuraavalle kaudelle elvaan päätöksentekoon.**

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma	**Asumisen Hollola**
Strategian tavoite	Kehitämme paikallisen ja seudullisen joukkoliikenteen sujuvuutta.

Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Seudullisen joukkoliikenteen kehittäminen yhteistyössä LSL:n ja palvelualueiden sekä seudun muiden toimijoiden kanssa.	Matkustajamääräseurantaa ja/tai asiakastyytyväisyyskyselyjä tehdään vuosittain. Matkustusmääräseuranta, tavoite matkustajamäärien palauttaminen koronaa edeltävälle tasolle. Matkustajamääräksi arvioitu Hollolan linjoilla 300.000 matkustajaa/vuosi sisältäen koululaiset.	Kuljetuskoordinaattori/ LSL	Lahden seudun linjaliikenteessä kumulatiivinen matkamäärä vuonna 2022 oli –14,2 % verrokkivuoteen 2019 verrattuna. Lipputulot vuonna 2022 olivat noin –3,1 % vuoteen 2019 verrattuna. Seudullinen matkustustyytyväisyys hieman yli 4 (1-5 -asteikolla). Omassa palveluliikenteessä toteutui 2411 matkaa ja kasvua edellisestä vuodesta 7,4 %.

Palvelualue Elinvoimanpalvelualue
Strategian näkökulma **Asumisen Hollola**

Strategian tavoite	Tarjoamme luonnonläheisen viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön, joka edistää arjen sujuvuutta.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Maanhankinta tulevia asuntoalueita, katuverkkoa ja palvelualueita varten Kukkilassa ja Nostavassa.	Kukkilasta asuinalueen laajennuksen keskeisiltä osa-alueilta tehty ostotarjoukset ja käyty neuvottelut 11/2022.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Lisäresursseja saatu tarkastelukautena. Keskusteluja käyty maanomistajien kanssa ja osalla kohteista edetty jatkoneuvotteluihin. Neuvotteluja jatketaan.
	Maanhankinnan laajennusalueiden toteuttamisesta päätös Vesikansan osa-alueilta valtuustossa 10/2022.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Vesikansasta alkuvuodesta yhden osa-alueen hankinta tehty. Muiltaosin jatkuu.
	Nostavan tulevaisuuden asuin- ja keskustan laajentamisen osa-alueilta neuvottelut jatkuvat ja maanhankinnan etenemisestä linjaus valtuustossa.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Nostavan alueelle lähetetty neuvottelupyynnöt keskeisten alueiden omistajille. Keskustelut aloitettu ja osalla kohteista jatkuvat. Neuvottelut seuraavilla tarkastelujaksoilla.
	Kehätien varren osa-alueilta maanhankintaneuvottelut jatkuvat. Linjaus maanhankinnasta valtuustossa.	Kehitys- ja kaavoituspäällikkö	Kehätien Paassillan jatkeen osa-alueelle lähetetty neuvottelupyynnöt ja keskusteluja käyty. Neuvotteluja jatkettu ja edelleen jatkuu seuraavalla tarkastelujaksolla. Asuinalueiden laajennussuunnalla käytyjen neuvottelujen pohjalta keskustelut edenneet, jatkoneuvotteluita seuraavilla tarkastelujaksoilla.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue
Strategiakokonaisuus	Palvelujen Hollola

Strategian tavoite	Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Rakennustietojen selvitysprojekti. Kiinteistöverotuksen perusteena käytettävien rakennustietojen selvittäminen ja korjaaminen.	Koko kunnan alueella toteutettavan rakennustietojen selvitystyön toteuttaminen palveluhankintana 2023 loppuun mennessä. 2022 vuonna selvitystyön toteuttamista projektisuunnitelman mukaisesti. Tavoitetasona koko selvitystyölle yhteensä 10 % / 400 000 e pysyvä lisäys kiinteistöverokertymään verrattuna 2017 vuoden tilanteeseen ensimmäisten selvitystöiden alkaessa.	Johtava rakennustarkastaja	Projekti etenee palveluhankinnan toimitussopimuksen mukaisesti. Omistajille suunnatut kyselyt tehty, mittaustyöt käynnissä. Valmistuneiden tietoerien vienti rekistereihin käynnissä.

Palvelualue	Elinvoimanpalvelualue
Strategiakokonaisuus	Palvelujen Hollola

Strategian tavoite	Edistämme kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta.		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Vastuutaho**	**Toteuma 31.12.2022**
Ylläpidämme ja kehitämme ulkoilureitistöjä	Perusparannamme vähintään yhden ulkoilureitin vuoden aikana.	Kuntatekniikan päällikkö	Salpakankaan ulkoilureitti kunnostettu

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Kuntatekniikka	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Katujen rakentaminen ja perusparantaminen, km	1,8	2,6	2,0
Kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja perusparantaminen, km	1,7	0,4	1,0
Leikkipaikkojen rakentaminen ja perusparantaminen, kpl	2	2	2
Liikuntapaikkojen ja -alueiden hoitokustannukset, t€ (netto)	492,0	457	496

Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Raakamaan hankinta, hehtaaria	10,0	70	19,8
Tonttireserviä (Erillispientalo) yht. kpl	312	420	349
Tonttireserviä (Asuinpientalo, Rivitalo), yht. k-m^2	41 176	38 000	42 867
Tonttireserviä (Kerrostalo, Asuin- ja liikehuoneisto) yht. k-m2	22 060	12 500	22 060
Tonttireserviä (Teollisuus- ja varastorak.) yht. ha	46	27	42
Tonttireserviä (Liike- ja toimistorak.) yht. ha	14	9	14
Tonttireserviä (Tavaraliikenneterminaali) yht. ha	65	65	65
Tonttireserviä (Palvelurak.) yht. ha	1	1	1
Uusia erillispientalotontteja annettu luovutukseen	16	25	7
Myyty tai vuokrattu (Erillispientalo), kpl	21	25	7
Myyty tai vuokrattu (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m2	0	1 200	0
Myyty tai vuokrattu (Kerrostalo, Liikehuoneisto), k-m2	2 400	2500	0

Kaavoitus	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Asemakaava ja muutos yhteensä ha	32,5	50	15,57
Uusia kaavoitettuja tontteja (Erillispientalo), kpl	56	50	44
Uutta rakennusoikeutta (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m^2	4 230	2 000	3 044
Uutta rakennusoikeutta (Kerrostalo, sis. liikehuoneistoja), k-m2	0	0	0

Rakennusvalvonta	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Rakennuslupien ja ilmoitusten määrä, kpl	335	310	265
Valmistuneet asunnot, kpl	51	50	44
Asuinrakennukset myönnetyissä luvissa, k-m2	12 582	8 000	4 623
Vapaa-ajan rakennukset myönnetyissä luvissa, k-m2	1 059	800	1 166
Palvelu- ja liikerakennukset myönnetyissä luvissa, k-m2	56	2 000	148
Teollisuus- ja varastorakennukset myönnetyissä luvissa, k-m2	1 709	2 000	137

Ympäristönsuojelu	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Ympäristölupapäätökset, kpl	0	3	1
Maa-aineslupapäätökset, kpl	0	1	3
Valvontaohjelman mukaiset ympäristö- ja maa-aineslupien tarkastuk	20	35	23
Vireillä olevat hallintovireillepanot, kpl		20	12

Siivous- ja ruokapalvelu	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Siivouksen kokonaiskustannukset €/siiv.m²/pv	0,1	0,09	0,11
Ruokapalvelu, kouluaterian keskihinta/€	2,72	2,81	2,81

Liikennepalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kuljetusoppilaiden määrä/käyttöaste linjaliikenteessä (%)	48,20	60	47,6
Matkustaja/Nousijamäärät kpl/v (linjaliikenne), sis. koululaiset	261 625	300 000	114 454
Nettokustannukset euro/nousu	3,02	1,50	-
Palveluliikenne (HOPPA) matkustajamäärät/v	2 244	3 500	2 411

Elinkeinopalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yritysten toimipisteet, kpl	1 645 /Q2	1 630	1725/Q3
Alueella sijaitsevien toimipaikkojaen henkilöstömäärä (Taloustutka)		3 100	
Alueella sijaisevien toimipaikkojen liikevaihto milj. € (Taloustutka)		525	
Uusien yritysten (sis. yksin yr.) määrä, kpl	125	120	112
Lopettaneiden yritysten (sis. yksin yr.) määrä	90	80	72
Kuntabarometri/yritysystävällisyys (asteikko 1-5) (tulos/vastaajamäärä) - mitataan vain joka toinen vuosi.		2,9 (80)	3,12 (72)

Työllisyyspalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Suunnitelmavelka 41% 9/2021		<20%	57,2
Palkkatuella työllistettyjen määrä (57hlö)/2021)	66	75	85

Kiinteistöpalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kiinteistöjen korjausvelka (M€)	7,1	7,5	6,2
Energiatehokkuus, sähkö (kW/m3)	17,5	16	16,4
Energiatehokkuus, lämpö (kW/m3)	30,4	35	27,7

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS, TASEYKSIKKÖ

Elinvoiman Palvelualue / Vesihuoltolaitos

Vastuuhenkilö: Vesihuoltopäällikkö, Riikka Johansson

Toiminnan kuvaus

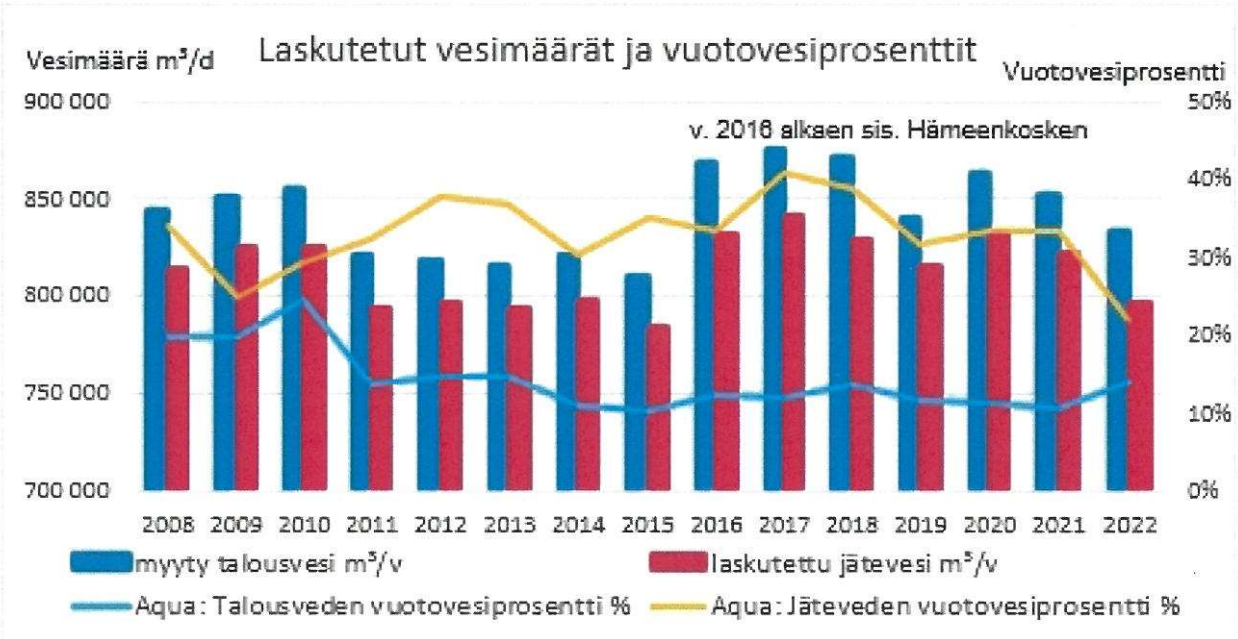
Hollolan vesihuoltolaitos vastaa Hollolan kunnan yleisen vesihuollon järjestämisestä. Hollolan vesihuoltolaitoksella on kunnan hyväksymä vesihuollon toiminta-alue sekä laaja vesi- ja jätevesiverkosto, joilla taataan ihmisille riittävä ja hyvälaatuinen juomavesi sekä asianmukainen jäteveden käsittely. Hollolan vesihuoltolaitoksen verkostojen piirissä on arvioitu olevan noin 18 400 asukasta. Hollolan kunta on sopinut vesihuoltopalveluiden tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen.

Yleistä

Hollolan vesihuoltolaitos on kunnan erillinen taseyksikkö, joka kuuluu elinvoiman palvelualueeseen. Kunta päättää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueesta, vesihuollon kehittämisestä, maksuista ja investoinneista. Hollolan vesihuoltolaitos omistaa vedenottamot, talousvesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostot sekä Hämeenkosken jätevedenpuhdistamon ja vastaa investointien suunnittelusta, toteutuksesta ja rahoituksesta. Hollolan vesihuoltolaitoksen tilinpäätöstiedot sisältyvät kunnan tilinpäätökseen.

Lahti Aqua Oy hoitaa Hollolan vesihuoltopalvelut, joita ovat vedenhankinta- ja jakelu, viemäröinti ja jätevedenpuhdistus sekä asiakaspalvelu (sisältäen uudet liittymät, laskutuksen ja tiedottamisen). Toimintavuosi oli 15. yhteistyövuosi Lahti Aqua Oy:n kanssa.

Hollolan vesihuoltolaitoksen verkostoihin on liittynyt 4 643 kiinteistöä ja arviolta 18 400 asukasta, mikä vastaa noin 80 % väestöstä. Vuonna 2022 talousvettä myytiin 833 845 m³ ja jätevettä laskutettiin 796 876 m³. Vedenkulutus laski 2,2 % ja laskutettu jätevesimäärä 3,1 % edellisestä vuodesta. Vesimäärien lasku johtuu pääosin energiakriisistä, minkä vuoksi etenkin asutus on vähentänyt vedenkulutustaan. Myös koronaepidemian hiipuminen on vähentänyt vedenkäyttöä. Valtakunnallisen trendin mukaisesti vedenkulutus pääsääntöisesti laskee.

Vedenhankinta, -jakelu ja laatu

Hollolan vedenhankinta perustuu täysin luontaiseen pohjaveteen, jota on riittävästi saatavissa kunnan runsaista pohjavesivarannoista. Ennen vesijohtoverkostoon johtamista laadukasta pohjavettä käsitellään vain vähän, pH-arvoa nostetaan alkaloimalla ja sitä desinfioidaan mikrobiologisen turvallisuuden varmistamiseksi. Talousvesiverkostoon pumpattiin vettä yhteensä 1 004 092 m³, josta 78 % ostettiin Hollolan - Lahden vesilaitoskuntayhtymältä. Omista vedenottamoista oli käytössä Kukkilan, Kellolanlähteen, Myllymäen, Ojastenmäen, Herralan sekä Laitialan vedenottamot, joista pumpattiin vettä yhteensä 220 178 m³ (22 %). Lahdesta ostettiin vettä kokonaismäärästä noin 0,4 % ja vastaava määrä myytiin Lahteen päin.

Toimintavuonna talousvesi täytti sosiaali- ja terveysministeriön asettamat laatuvaatimukset ja -tavoitteet lukuun ottamatta joulukuussa Kukkila-Kalliola-Paimelan aluetta, jossa havaittiin maku- ja hajuhaittaa. Asiakasilmoituksista käynnistyneissä tutkimuksissa Kukkilan vedenottamon vedessä havaittiin pienet pitoisuudet ETBE ja TAEE-yhdisteitä, joista ei kuitenkaan ole aiheutunut terveyshaittaa. Varmuustoimenpiteenä Kukkilan vedenotto keskeytettiin 27.12. alkaen, jolloin kaikki talousvesi johdetaan Lahdesta. Tapahtuneesta on tiedotettu sekä Lahti Aqua Oy:n sekä kunnan kotisivuilla, ELY-keskukselle sekä kunnan terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisille.

Talousveden laadusta tiedotetaan Lahti Aqua Oy:n sivuilla www.lahtiaqua.fi

Erillisiä vesihuollon laitoskohteiden urakoita esim. Salpa-Mattilan vedenottamon kaivon saneeraus toteutettiin tilaamalla rakennuttamispalvelut Lahti Aqua Oy:lta konsessiosopimuksen pohjalta

Vesi- ja jätevesiverkostot

Hollolassa on vesihuoltolaitoksen verkostoa seuraavasti:
- vesijohtoa 348,8 km
- jätevesiviemäriä 316,9 km
- hulevesiviemäriä 90,0 km

Uutta vesihuoltoverkostoa rakennettiin Kiventöyry/Tasatarhan 3-vaiheen ja Hirvimäen 1-vaiheen uusille asemakaava-alueille. Paimelanraitille ja Kirkkotielle rakennettiin vesihuollon liittymälinjoja asemakaava-alueiden ulkopuolelle. Runkovesijohtoa ja -viemäriä saneerattiin Soramäentiellä noin 260 m ja jätevesiviemäriä sujutettiin Hämeenkosken kirkonkylällä noin 1,6 km. Tikkakalliontien, Suotien ja Hämeenkosken ns. Kuustenmaan jätevesipumppaamot saneerattiin. Hämeenkoskelle rakennettiin

Erillisiä vesihuoltoverkostojen laitoskohteiden urakoita esim. Hämeenkosken paineaseman rakentaminen, Kukkilan jätevesimittauksen uusiminen ja jätevesipumppaamoiden saneeraaminen toteutettiin tilaamalla rakennuttamispalvelut Lahti Aqua Oy:lta konsessiosopimuksen pohjalta. Lisäksi Aqua Palvelu Oy:n toimesta tehtiin mm. uusia tonttiliittymiä. Uudiskohteista uusien asemakaava-alueiden rakentaminen toteutettiin kuntatekniikan kanssa yhteistyössä. Vesihuollon erilliset verkostohankkeet esim. Paimelanraitin vesihuoltolinjan rakentaminen ja Soramäentien saneerauksen rakennuttaminen toteutettiin puitesopimuskonsultteja hyödyntäen.

Talousvesiverkoston laskuttamattoman veden osuus oli noin 17 %, mikä on samalla tasolla kuin valtakunnallinen keskiarvo. Laskuttamattoman veden osuus on kuitenkin noussut hieman edellisiin vuosiin verrattuna (14-15 %). Mikäli huomioidaan mm. verkostossa tarkoituksella tehdyt juoksutukset, varsinaisten vuotovesien osuus oli 14,1 % (10,6 % vuonna 2021). Jätevedenpuhdistamoille tulevan laskuttamattoman jäteveden osuus oli vain 22 %, mikä laski selvästi aiemmasta tasosta (34 %) ja on alle valtakunnallisen keskimääräisen tason. Laskuttamattoman veden osuuden lasku johtuu ennen kaikkea Kukkilan jätevesimittauksen uusimisesta, minkä vuoksi Kukkila-Kalliola-Paimelan alueen jätevesivirtaama tippuivat selvästi aiemmasta. Ns. vuotovesiin vaikuttaa verkostojen kunto sekä etenkin viemäriverkoston osalta vuosittain vaihtelevat sääolosuhteet ja virtaamamittausten epävarmuustekijät. Vuotovesien vähentämiseen on kiinnitetty huomiota mm. kaivoja ja jätevesiviemäreitä saneeraamalla. Verkostojen vanheneminen ja saneerausvelan kasvu ovat valtakunnallinen haaste, jolloin vuotovesimääriä on vaikea vähentää, vaikka saneeraukseen investoidaankin.

Jäteveden käsittely

Viemäröidyt jätevedet käsitellään Hämeenkosken alueella Hollolan omassa jätevedenpuhdistamossa ja muutoin Lahti Aqua Oy:n puhdistamoissa. Salpakangas-Kukonkoivun, Kirkonseutu-Pyhäniemen ja Herrala-Hakosilta-Nostavan alueilta jätevedet johdetaan Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamoon sekä Vesikansan (Kukkila, Kalliola, Paimela) alueelta Kariniemen jätevedenpuhdistamoon. Käytöstä poistetussa Salpakankaan puhdistamossa (Komola) on käytössä jäteveden esikäsittely, jossa suurimmat kiintoaineet poistetaan mekaanisesti. Vuoden aikana Hollolan jätevesiä käsiteltiin yhteensä 1 025 500 m³ (1 239 000 m³ vuonna 2021), josta 75 % Ali-Juhakkalan, 18 % Kariniemen ja 7,5 % Hämeenkosken puhdistamolla. Jätevedenkäsittely muodostaa noin puolet Hollolan maksamasta palvelumaksusta Lahti Aqua Oy:lle.

Toimintavuonna jäteveden käsittely on täyttänyt kaikki puhdistamoille ympäristöluvissa asetetut puhdistusvaatimukset. Jäteveden käsittelytuloksista tiedotetaan Lahti Aqua Oy:n sivuilla www.lahtiaqua.fi

Kunnan alueella muodostuvia sako- ja umpikaivolietteitä vastaanotetaan Ali-Juhakkalan jätevedenpuhdistamolla sekä Hämeenkosken alueella sijaitsevalla erillisellä Ojastenmäen lietteiden vastaanottoasemalla.

Hulevedet

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunta vastaa asemakaava-alueiden hulevesien hallinnan järjestämisestä. Kunta ja vesihuoltolaitos ovat sopineet hulevesien viemäröinnistä niin, että huleveden johtamiseksi rakennettavat hulevesiviemärit kuuluvat vesihuoltolaitokselle. Katualueiden kuivatusputket ja kaivot sekä muut katualueiden kuivatukseen liittyvät rakennelmat toteutetaan kunnan toimesta. Kunta vastaa mahdollisista hulevesiviemäreiden jälkeen alkavista avo-ojista, hulevesialtaista yms. rakenteista. Erilliset ojarummut tai yksittäiset sadevesiviemärit, jotka eivät sijaitse asemakaava-alueella, eivät kuulu vesihuoltolaitoksen vastuualueeseen.

Vesihuoltolaitos ei toistaiseksi peri kunnalta tai hulevesiverkostoon liittyneiltä kiinteistöiltä korvausta huleveden viemäröinnistä, mikä olisi vesihuoltolain mukaisesti mahdollista.

Riskien hallinta

Hollola hyödyntää Lahti Aqua Oy:n ison vesihuoltolaitoksen tarjoamia palveluita, jotta riittävä osaaminen ja resurssointi voidaan varmistaa myös häiriötilanteissa. Hollolan vesihuoltolaitos kehittää toimintaansa ja panostaa vesi- ja viemäriverkostojen sekä laitosten saneeraukseen, jotta nykyinen hyvä toimintavarmuus voidaan turvata.

Vesihuoltolaitokselle on laadittu vesihuoltolain mukainen varautumissuunnitelma häiriötilanteiden varalle, minkä päivitys valmistui vuoden 2021 alussa ja on tarvittavin osin päivitetty myös vuoden 2022 aikana. Varautumissuunnitelma sisältää riskikartoitukset sekä vedenhankinnalle ja -jakelulle että jätevesien viemäröinnille ja käsittelylle (WSP ja SSP). Suunnitelmaan sisältyy toimenpideohjelma vastuutahoineen ja aikatauluineen, minkä mukaisesti havaittujen riskien hallintatoimenpiteitä toteutettiin ja varautumistilannetta parannettiin. Talousveden valvontatutkimusohjelman päivityksen yhteydessä WSP:tä täydennettiin koskettamaan myös vedenottamoiden käyttämän pohjaveden riskinarviointi vuoden 2022 aikana.

Vesihuollon varautumisesta järjestettiin keväällä sidosryhmäpalaveri ja varavoimakoneiden käytöstä harjoitus elokuussa. Hollolan vesihuoltoa koskettaa myös Lahti Aqua Oy:n harjoitukset.

Talous

Liikevaihto 4 630 487,48 € muodostui talous- ja jätevesien käyttömaksuista, perusmaksuista sekä liittymismaksuista. Vesihuoltolaitoksen käyttö- ja perusmaksutulot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna vedenkulutuksen vähentymisen myötä. Kokonaisuutena tilinpäätös oli 55 578,18 € alijäämäinen.

Toiminnan kannattavuuden tunnuslukuna käytetään toimintakatetta suhteessa liikevaihtoon, joka oli 47 % (46 % vuonna 2021) ja jota voidaan pitää kohtuullisen hyvänä tasona.

Investointeja tehtiin vuoden aikana 2,75 miljoonan euron edestä, joista 60 % oli uusinvestointeja ja 40 % saneerausinvestointeja. Investointien suhde liikevaihdosta oli 59,4 %, kun suositeltu taso on luokkaa 40-50 %.

Menot muodostuvat pääasiallisesti käyttötalouden kuluista, investoinneista sekä kunnalle maksettavasta peruspääoman korvauksesta. Peruspääoman mukainen vuotuinen korvaus omistajalle eli peruskunnalle oli 302 700 €. Samansuuruinen tuloutuskäytäntö on ollut voimassa vuodesta 1994. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat palvelumaksut laskivat noin 100 000 € johtuen Kariniemeen johdettavien jätevesiosuuksien laskusta sekä pääsääntöisesti vain vuodelle 2021 kohdistuneista ICT-investoinneista.

Lainakanta rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta oli vuoden lopussa 2 475 000 €. Korkomenoja maksettiin 3 439,84 euroa. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 386,9 % (355,8 % vuonna 2021). Velkoja saatiin lyhennettyä suunnitelmien mukaisesti.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 2,3 % (3,7 % vuonna 2021) ja omavaraisuusaste 42,3,0 % (44,0 % vuonna 2021). Kertynyt ylijäämä taseessa oli 3 973 000 € ja tilikauden alijäämä 55 578,18 €.

Vesihuoltomaksut

Vesihuollon materiaali- ja rakentamiskustannukset ovat nousseet viime vuosina merkittävästi, kuten myös energia- ja muut käyttökustannukset. Hollolan vesihuoltolaitoksen hinnastoa muutettiin vuoden 2022 aikana niin, että perusmaksut nousivat 10 % 1.1.2023 alkaen. Nosto oli tarpeen, jotta laitoksen toimintakustannukset voidaan kattaa ja varautua tuleviin menoihin. Samalla kohtuullistettiin suurimpien kiinteistöjen liittymismaksuja niin, että jatkossa on aiemman kolmen sijasta neljä erilaista kiinteistötyyppiä, joilla on ns. aiheuttamisperiaatteen mukainen maksukerroin.

Hollolan vesihuoltomaksut ovat valtakunnallisia keskiarvoja korkeampia. Korkeita maksuja selittää mm. Hollolan hajanainen yhdyskuntakehitys ja vähäinen vedenmyynti, jolloin vesihuoltoverkostoa on paljon suhteessa liittyneisiin kiinteistöihin ja laskutettuun vesimäärään. Vesihuoltolaitoksella on myös paljon investointitarpeita sekä uudisrakentamisen että saneerauksen puolella. Lahti Aqua Oy:lle maksettavat asiakaspalvelun ja operatiivisen toiminnan palvelumaksut olivat yhteensä noin puolet Hollolan vesihuoltomaksuilla kerättävistä tuloista.

Muut asiat

Hollolan vesihuoltolaitos tiedotti vuoden 2022 aikana erilaisista vesihuoltoon liittyvistä asioista ja uutisista kunnan kotisivuilla ja somekanavilla sekä osin myös paikallislehdissä. Lisäksi tiedotettiin kirjeitse kaikkia asiakkaita hinnaston muutoksesta sekä vesihuollon häiriötilanteisiin varautumisesta.

Hollolan vesihuoltopalveluista on tehty kahdet eri kyselytutkimukset, Yhdyskuntatekniset palvelut 2022 (FCG) ja Lahti Aqua Oy:n tilaama asiakastutkimus (Innolink). Molemmissa kyselyissä asukkaat ovat antaneet pääosin hyvät tai erinomaiset tulokset vesihuoltopalveluille. Parhaat pisteet Hollola on saanut talousveden laadusta sekä jätevedenpuhdistamojen toiminnasta.

Vuonna 2022 jatkettiin ympäristönsuojelun kanssa toiminta-alueella sijaitsevien, mutta vesihuoltoverkostoon liittymättömien kiinteistöjen velvoittamisprojektia.

Vesihuoltolaitos osallistui tiiviisti kunnan ensimmäiseen hulevesien hallintasuunnitelman laadintaan, joka valmistui vuoden 2022 alussa. Työtä jatkettiin laatimalla konkreettisempi ja viranhaltijakäyttöön tarkoitettu hulevesiohjelma, jossa toimenpiteille on kirjattu tavoitteelliset aikataulut ja vastuutahot.

Arvio tulevasta kehityksestä

Hollolan vesihuoltolaitokselle kohdistuu investointipaineita sekä uusien verkostojen rakentamistarpeista että olemassa olevan vanhenevan verkoston saneeraamistarpeesta. Lahti Aqua Oy:n palvelumaksut riippuvat mm. jätevesimääristä ja muista muuttuvista tekijöistä, jolloin niitä on vaikea ennustaa. Hollolan vesihuoltolaitoksen tulokseen vaikuttaa myös liittymismaksuista kertyvät tulot, jotka voivat vaihdella merkittävästi vuosittain. Kuluttajilta perittäviä vesihuoltomaksuja nostetaan tarvittaessa toimintakustannusten ja investointien kattamiseksi, mikä on valtakunnallinen trendi.

Hollolan vesihuollon kehittämistarpeita vesihuoltolaitoksen toimintaedellytysten parantamiseksi seurataan ja niiden perusteella valitaan vuosittain toteutettavat toimenpiteet investointiohjelmaan käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Vesihuollon tunnusluvuille on asetettu tavoitteet, joiden kehitystä seurataan.

Vuonna 2023 aloitetaan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys, mikä on tarkoitus valmistua vuonna 2024.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Vesihuoltolaitos	**TP 2021**	**TA 2022**	**TP 2022**
Laskutettava vesimäärä, 1000 m^3	852	850	834
Laskutettava jätevesimäärä, 1000 m3	822	830	797
Liittyjäkiinteistöjen määrä, kpl	4 592	4 650	4 643
Vesimaksu, €/m^3 (alv. 0%)	1,57	1,57	1,57
Investoinnit/liikevaihto (%)	62	50	59

Vesihuoltolaitos
Tuloarviot ja määrärahat
Sitova: Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma-%	Poikkeama
Toimintatuotot	4 768 445	4 704 000	0	4 704 000	4 674 154	99,3 %	30 746
Toimintakulut	-2 550 370	-2 416 000	0	-2 416 000	-2 500 808	103,5 %	84 808
TOIMINTAKATE	2 218 136	2 288 900	0	2 288 900	2 173 347	94,9 %	115 553
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**24 745**	**0**	**0**	**0**	**-55 578**	**0,0 %**	**55 778**

2.3 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Tot-%	Poikkeama
Toimintatuotot	**30 981 300**	**0**	**30 981 300**	**32 068 070**	**103,5 %**	**1 086 770**
Myyntituotot	14 206 900	0	14 206 900	14 274 488	100,5 %	67 588
Maksutuotot	1 971 800	0	1 971 800	1 654 448	83,9 %	-317 352
Tuet ja avustukset	878 000	0	878 000	1 682 275	191,6 %	804 275
Vuokratuotot	13 446 600	0	13 446 600	13 717 596	102,0 %	270 996
Muut toimintatuotot	478 000	0	478 000	739 263	154,7 %	261 263
Valmistus omaan käyttöön	50 000	0	50 000	73 343	146,7 %	23 343
Toimintakulut	-167 886 400	0	-167 886 400	-165 704 942	98,7 %	-2 181 458
Henkilöstökulut	-35 079 600	0	-35 079 600	-35 396 092	100,9 %	316 492
Palvelujen ostot	-111 591 000	0	-111 591 000	-109 478 139	98,1 %	-2 112 861
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 543 900	0	-4 543 900	-4 695 830	103,3 %	151 930
Avustukset	-3 739 200	0	-3 739 200	-3 285 739	87,9 %	-453 461
Muut toimintakulut	-12 932 700	0	-12 932 700	-12 849 142	99,4 %	-83 558
TOIMINTAKATE	**-136 855 100**	**0**	**-136 855 100**	**-133 563 529**	**97,6 %**	**3 291 571**
Verotulot	100 000 000	3 000 000	103 000 000	103 582 710	100,6 %	582 710
Kunnan tulovero	91 000 000	1 000 000	92 000 000	91 985 326	100,0 %	-14 674
Kiinteistövero	5 700 000	200 000	5 900 000	6 083 669	103,1 %	183 669
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 300 000	1 800 000	5 100 000	5 513 716	108,1 %	413 716
Valtionosuudet	46 500 000	1 200 000	47 700 000	47 780 770	100,2 %	80 770
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	34 300 000	100 000	34 400 000	34 458 341	100,2 %	58 341
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-5 000 000	400 000	-4 600 000	-4 601 470	100,0 %	-1 470
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 400 000	0	6 400 000	6 339 330	99,1 %	-60 670
Verotulomenetysten kompensaatio	10 800 000	700 000	11 500 000	11 584 569	100,7 %	84 569
Rahoitustuotot ja -kulut	121 900	500 000	621 900	463 774	74,6 %	-158 126
Korkotuotot	3 000	0	3 000	4 299	143,3 %	1 299
Muut rahoitustuotot	817 700	500 000	1 317 700	1 029 052	78,1 %	-288 648
Korkokulut	-390 100	0	-390 100	-257 703	66,1 %	132 397
Muut rahoituskulut	-308 700	0	-308 700	-311 875	101,0 %	-3 175
VUOSIKATE	**9 766 800**	**4 700 000**	**14 466 800**	**18 263 725**	**126,2 %**	**3 796 925**
Poistot ja arvonalentumiset	-9 394 800	0	-9 394 800	-10 620 102	113,0 %	1 225 302
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0,0 %	0
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	250 000	0	250 000	-7 345 369	-2938,1 %	-7 595 369
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**622 000**	**4 700 000**	**5 322 000**	**298 255**	**5,6 %**	**-2 573 142**

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU 2022 (HOLLOLAN KUNTA JA VHL)

	TA kunta	TA VHL	TA Yhteensä	Toteuma Kunta	Toteuma VHL	Toteuma Yhteensä	Poikkeama
Toimintatuotot	**26 276 400**	**4 704 900**	**30 981 300**	**27 393 916**	**4 674 154**	**32 068 070**	**1 086 770**
Myyntituotot	9 502 000	4 704 900	**14 206 900**	9 644 001	4 630 487	14 274 488	67 588
Maksutuotot	1 971 800	0	**1 971 800**	1 654 448	0	1 654 448	-317 352
Tuet ja avustukset	878 000	0	**878 000**	1 638 608	43 667	1 682 275	804 275
Vuokratuotot	13 446 600		**13 446 600**	13 717 596	0	13 717 596	270 996
Muut toimintatuotot	478 000	0	**478 000**	739 263	0	739 263	261 263
Valmistus omaan käyttöön	**50 000**	**0**	**50 000**	**73 343**	**0**	73 343	23 343
Toimintamenot	**-165 470 400**	**-2 416 000**	**-167 886 400**	**-163 204 134**	**-2 500 808**	**-165 704 941**	**-2 181 459**
Henkilöstökulut	-34 994 400	-85 200	**-35 079 600**	-35 311 415	-84 678	-35 396 092	316 492
Palvelujen ostot	-109 399 700	-2 191 300	**-111 591 000**	-107 226 632	-2 251 507	-109 478 139	-2 112 861
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 413 600	-130 300	**-4 543 900**	-4 540 617	-155 213	-4 695 830	151 930
Avustukset	-3 739 200	0	**-3 739 200**	-3 285 739	0	-3 285 739	-453 461
Muut toimintakulut	-12 923 500	-9 200	**-12 932 700**	-12 839 731	-9 411	-12 849 142	-83 558
Toimintakate	**-139 144 000**	**2 288 900**	**-136 855 100**	**-135 736 876**	**2 173 347**	**-133 563 529**	**3 291 571**
Verotulot	**103 000 000**	**0**	**103 000 000**	**103 582 710**	**0**	**103 582 710**	**582 710**
Valtionosuudet	**47 700 000**	**0**	**47 700 000**	**47 780 770**	**0**	**47 780 770**	**80 770**
Rahoitustuotot ja -kulut:	**929 700**	**-307 800**	**621 900**	**769 594**	**-305 820**	**463 774**	**-158 126**
Korkotulot	3 000	0	**3 000**	4 299	0	4 299	1 299
Muut rahoitustulot	1 317 700	0	**1 317 700**	1 028 732	320	1 029 052	-288 648
Korkokulut	-385 000	-5 100	**-390 100**	-254 263	-3 440	-257 703	132 397
Muut rahoituskulut	-6 000	-302 700	**-308 700**	-9 175	-302 700	-311 875	-3 175
Vuosikate	**12 485 700**	**1 981 100**	**14 466 800**	**16 396 199**	**1 867 527**	**18 263 725**	**3 796 925**
Poistot ja arvonalentumiset	**-7 413 700**	**-1 981 100**	**-9 394 800**	**-8 692 366**	**-1 927 736**	**-10 620 102**	**1 225 302**
Satunnaiset erät	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Tilikauden tulos	**5 072 000**	**0**	**5 072 000**	**7 703 833**	**-60 209**	**7 643 624**	**2 571 624**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	**-4 750 000**	**0**	**-4 750 000**	**250 000**	**4 631**	**254 631**	**254 631**
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	**5 000 000**	**0**	**5 000 000**	**-7 600 000**	**0**	**-7 600 000**	**-7 600 000**
Tilikauden ylijäämä+/ alijäämä -	**5 322 000**	**0**	**5 322 000**	**353 834**	**-55 578**	**298 255**	**-5 023 745**

2.4 Investointiosa

Arvopaperit ja osuudet

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	0	0	0	0	0	—	0
Tulot	-1 506 878	0	0	0	0	—	0
Netto	-1 506 878	0	0	0	0	—	0

Maa-alueet, hankinnat

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	141 290	2 000 000	0	2 000 000	513 684	25,7 %	1 411 316
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	141 290	2 000 000	0	2 000 000	513 684	25,7 %	1 411 316

Kadunrakennus ja muut yleiset alueet

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	2 969 294	4 650 000	0	4 650 000	3 994 498	85,9 %	655 502
Tulot	0	0	0	0	290 000	—	-290 000
Netto	2 969 294	4 650 000	0	4 650 000	3 704 498	79,7 %	945 502

Talonrakennus, korvaus- ja uusinvestoinnit

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	5 677 138	400 000	5 300 000	5 700 000	5 416 007	95,0%	283 993
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	5 677 138	400 000	5 300 000	5 700 000	5 416 007	95,0%	283 993

Talonrakennus, perusparannukset

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	958 170	2 055 000	0	2 055 000	1 175 211	57,2 %	879 789
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	958 170	2 055 000	0	2 055 000	1 175 211	57,2 %	879 789

Elinkeinopoliittiset investoinnit

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	0	3 000 000	0	3 000 000	0	0%	3 000 000
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	0	3 000 000	0	3 000 000	0	0%	3 000 000

Irtain omaisuus

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	130 931	514 000	0	514 000	116 836	22,7%	397 164
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	130 931	514 000	0	514 000	116 836	22,7%	397 164

Vesihuoltolaitos

	Tilinpäätös 2021	Alkuperäinen talousarvio 2022	Muutokset 2022	Voimassa oleva talousarvio 2022	Tilinpäätös 2022	Toteuma -%	Poikkeama
Menot	3 024 208	3 500 000	0	3 500 000	2 748 553	78,5%	751 447
Tulot	0	0	0	0	0	—	0
Netto	3 024 208	3 500 000	0	3 500 000	2 748 553	78,5%	751 447

2.5 Rahoitusosa

Rahoitusosan toteutumisvertailu 2022

Hollolan kunta (sis. VHL)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma yhteensä	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta	**9 466 800**	**4 700 000**	**14 166 800**	17 879 064	**-3 712 264**
Vuosikate	9 766 800	4 700 000	14 466 800	18 263 725	-3 796 925
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-300 000	0	-300 000	-384 661	84 661
Investointien rahavirta	**-15 699 000**	**5 300 000**	**-20 999 000**	**-13 473 240**	**-7 525 760**
Investointimenot	-16 119 000	-5 300 000	-21 419 000	-14 269 386	-7 149 614
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	290 000	-290 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	420 000	0	420 000	506 146	-86 146
Toiminta ja investoinnit netto	**-6 232 200**	**10 000 000**	**-6 832 200**	**4 405 825**	**-11 238 025**
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset	**-100 000**	**0**	**-100 000**	**68 794**	**-168 794**
Antolainasaamisten lisäykset	-200 000	0	-200 000	-4 090	-195 910
Antolainasaamisten vähennykset	100 000	0	100 000	72 884	27 116
Lainakannan muutokset	**5 146 200**	**-10 800 000**	**-5 653 800**	**-7 777 543**	**2 123 743**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000 000	-10 800 000	2 200 000	0	2 200 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 853 800	0	-7 853 800	-7 777 543	-76 257
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	**0**	**0**	**0**	**2 412 128**	**-2 412 128**
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutos	0	0	0	-240	240
Saamisten muutos	0	0	0	964 451	-964 451
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	1 447 917	-1 447 917
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-1 186 000**	**-800 000**	**-12 586 000**	**-890 796**	**-11 695 204**

Rahoitusosan toteutumisvertailu

	Talousarvio			Toteutuma			
	Hollolan kunta	VHL	Yhteensä	Hollolan kunta	VHL	Yhteensä	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit							
Toiminnan rahavirta	**12 185 700**	**1 981 100**	**14 166 800**	**16 011 538**	**1 867 527**	**17 879 064**	**-3 712 264**
Vuosikate	12 485 700	1 981 100	14 466 800	16 396 199	1 867 527	18 263 725	-3 412 264
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0	-18 263 725
Tulorahoituksen korjauserät	-300 000	0	-300 000	-384 661	0	-384 661	-300 000
Investointien rahavirta	**-12 279 000**	**-3 500 000**	**-20 999 000**	**-10 724 686**	**-2 748 553**	**-13 473 240**	**-7 525 760**
Investointimenot	-12 699 000	-3 500 000	-21 419 000	-11 520 832	-2 748 553	-14 269 386	-7 149 614
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	290 000	0	290 000	-290 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	420 000	0	420 000	506 146	0	506 146	-86 146
Toiminta ja investoinnit netto	**-93 300**	**-1 518 900**	**-6 832 200**	**5 286 851**	**-881 026**	**4 405 825**	**-11 238 025**
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset	**-100 000**	**0**	**-100 000**	**72 884**	**-4 090**	**68 794**	**-168 794**
Antolainasaamisten lisäykset	-200 000	0	-200 000	0	-4 090	-4 090	195 910
Antolainasaamisten vähennykset	100 000	0	100 000	72 884	0	72 884	27 116
Lainakannan muutokset	**-7 198 800**	**1 545 000**	**-5 653 800**	**-7 302 543**	**-475 000**	**-7 777 543**	**2 123 743**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	2 200 000	2 200 000	0	0	0	2 200 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 198 800	-655 000	-7 853 800	-7 302 543	-475 000	-7 777 543	-76 257
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0		0	0
Oman pääoman muutokset	**0**		**0**	**0**		**0**	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	**0**	**0**	**0**	**2 936 101**	**-523 973**	**2 412 128**	**-2 412 128**
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutos	0	0	0	-240	0	-240	240
Saamisten muutos	0	0	0	1 199 315	-234 864	964 451	-964 451
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	1 737 026	-289 109	1 447 917	-1 447 917
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-7 392 100**	**26 100**	**-12 586 000**	**993 293**	**-1 884 089**	**-890 796**	**-11 695 204**

2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

HOLLOLAN KUNTA (sis. taseyksikön)		Määrärahat					Tuloarviot				
	Sito-vuus N/B	Alkuperäinen TA	Ta muutokset	Ta muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen TA	Ta muutokset	Ta muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA						**alle +**					**yli +**
Konsernipalvelut	N	3 254 000	0	3 254 000	2 847 577	406 423					
Sosiaali- ja terveyspalvelut	N	82 150 000	0	82 150 000	80 087 559	2 062 441					
Strategian toteuttaminen											
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja - tappiot							300 000		300 000	372 822	72 822
Hyvinvoinnin palvelualue	N	48 525 900	0	48 525 900	48 657 879	-131 979					
Elinvoiman palvelualue, pl. vesihuolto	N	5 014 100	0	5 014 100	4 453 069	561 031					
Vesihuoltolaitos, taseyksikkö (tilik. alijäämä)	N						0	0	0	-55 578	-55 578
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot							100 000 000	3 000 000	103 000 000	103 582 710	582 710
Valtionosuudet							46 500 000	1 200 000	47 700 000	47 780 770	80 770
Korkotulot ja - menot	N	387 100		387 100	253 404	133 696					
Muut rahoitustulot ja -menot	N						509 000	500 000	1 009 000	717 177	-291 823
INVESTOINTIOSA											
Maa-alueet, hankinnat	N	2 000 000	0	2 000 000	513 684	1 486 316					
Arvopaperit ja osuudet	N	0	0	0	0	0		0	0	0	0
Elinkeinopoliittiset investoinnit	N	3 000 000	0	3 000 000	0	3 000 000					
Irtain omaisuus	N	514 000	0	514 000	116 836	397 164					
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	N	4 650 000	0	4 650 000	3 704 498	945 502					
Talonrakennus, korvaus- ja uusinvestoinnit	N	400 000	5 300 000	5 700 000	5 416 007	283 993					
Talonrakennus, perusparannukset	N	1 755 000	0	1 755 000	1 175 211	579 789					
Vesihuoltolaitos, taseyksikkö	N	3 500 000	0	3 500 000	2 748 553	751 447					
RAHOITUSOSA											
Antolainaukset muutokset											
Antolainasaamisten lisäys ja vähennys	N	100 000	0					0	0	-68 794	-68 794
Lainakannan muutokset											
Lainojen lisäys ja vähennys	N	-5 146 200	-10 800 000	-15 946 200	-7 777 543	-8 168 657					
YHTEENSÄ		**150 103 900**	**-5 500 000**	**144 503 900**	**142 196 734**	**2 307 166**	**147 309 000**	**4 700 000**	**152 009 000**	**152 329 107**	**320 107**

N= sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

HOLLOLAN KUNNAN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toimintatuotot		
Myyntituotot	8 089 188,14	7 664 949,80
Maksutuotot	1 639 555,21	1 751 232,88
Tuet ja avustukset	1 682 274,88	2 107 745,85
Vuokratuotot	3 324 541,22	2 233 771,18
Muut toimintatuotot	739 139,11	492 713,20
	15 474 698,56	14 250 412,91
Valmistus omaan käyttöön	73 342,51	69 302,65
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-27 665 244,49	-25 617 710,14
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-6 607 854,90	-6 370 442,42
Muut henkilösivukulut	-1 122 992,91	-858 409,05
Palvelujen ostot	-103 281 704,76	-97 759 066,30
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 692 410,16	-4 398 365,87
Avustukset	-3 285 739,01	-3 565 681,98
Muut toimintakulut	-2 455 623,71	-2 499 214,53
Toimintakulut yhteensä	-149 111 569,94	-141 068 890,29
Toimintakate	**-133 563 528,87**	**-126 749 174,73**
Verotulot	103 582 710,38	99 699 979,74
Valtionosuudet	47 780 770,00	43 572 597,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4 299,30	3 626,84
Muut rahoitustuotot	726 351,79	989 056,52
Korkokulut	-257 702,63	-207 706,57
Muut rahoituskulut	-9 174,79	-3 501,49
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	463 773,67	781 475,30
Vuosikate	**18 263 725,18**	**17 304 877,31**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 673 693,96	-8 894 405,60
Arvonalentumiset	-946 407,68	-69 267,41
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-10 620 101,64	-8 963 673,01
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	1 426 744,72
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	0,00	1 426 744,72
Tilikauden tulos	**7 643 623,54**	**9 767 949,02**
Poistoeron vähennys (+)	254 631,03	26 730,92
Varausten lisäys (-)	-7 600 000,00	-9 700 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**298 254,57**	**94 679,94**

3.2 Rahoituslaskelma

HOLLOLAN KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	18 263 725,18	17 304 877,31
Satunnaiset erät	0,00	1 426 744,72
Tulorahoituksen korjauserät	-384 660,84	-1 580 654,62
	17 879 064,34	17 150 967,41
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-14 269 385,69	-13 015 408,78
Rahoitusosuudet investointimenoihin	290 000,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	506 146,00	1 716 452,50
	-13 473 239,69	-11 298 956,28
Toiminnan ja investointien rahavirta	**4 405 824,65**	**5 852 011,13**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4 090,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	72 883,86	128 499,38
	68 793,86	128 499,38
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 777 543,34	-8 093 348,34
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
	-7 777 543,34	-8 093 348,34
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-240,00	303,50
Saamisten muutos	964 450,93	-811 223,63
Korottomien velkojen muutos	1 447 917,42	551 727,11
	2 412 128,35	-259 193,02
Rahoituksen rahavirta	**-5 296 621,13**	**-8 224 041,98**
Rahavarojen muutos	**-890 796,48**	**-2 372 030,85**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	14 779 616,86	15 670 413,34
Rahavarat 1.1.	15 670 413,34	18 042 444,19
	-890 796,48	-2 372 030,85

3.3 Tase

HOLLOLAN KUNNAN TASE

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	7 500,00	24 207,50
Muut pitkävaikutteiset menot	8 067 294,51	7 461 709,18
	8 074 794,51	7 485 916,68
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	25 965 630,38	25 392 870,76
Rakennukset	56 720 199,82	55 126 287,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	43 709 965,50	42 378 183,01
Koneet ja kalusto	383 537,52	967 350,38
Muut aineelliset hyödykkeet	28 798,37	28 798,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 674 750,32	2 941 761,10
	129 482 881,91	126 835 250,85
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	13 182 132,02	13 180 842,02
Muut lainasaamiset	1 558 175,28	1 631 059,14
Muut saamiset	453 456,08	449 366,08
	15 193 763,38	15 261 267,24
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	31 468,46	31 468,46
	31 468,46	31 468,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 426 666,78	953 734,41
Lainasaamiset	0,00	
Muut saamiset	1 152 382,23	1 184 664,48
Siirtosaamiset	2 059 965,04	3 225 384,09
	4 639 014,05	5 363 782,98
Rahat ja pankkisaamiset	14 779 616,86	15 670 413,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**172 201 539,17**	**170 648 099,55**

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88
Edellisten tilikausien ylijäämä	24 801 544,52	24 467 182,58
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	298 254,57	94 679,94
	90 982 299,97	90 444 363,40
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	4 729 166,68	4 983 797,71
Vapaaehtoiset varaukset	23 300 000,00	15 700 000,00
	28 029 166,68	20 683 797,71
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	187 158,97	187 398,97
	187 158,97	187 398,97
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 866 666,62	29 559 214,96
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	11 242 910,57	11 242 910,57
Siirtovelat	1 207 309,45	909 123,66
	36 316 886,64	41 711 249,19
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 692 548,34	7 777 543,34
Saadut ennakot	13 718,82	127 567,68
Ostovelat	6 093 379,59	4 896 235,63
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	586 618,35	582 596,80
Siirtovelat	4 299 761,81	4 237 346,83
	16 686 026,91	17 621 290,28
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**172 201 539,17**	**170 648 099,55**

3.4 Konsernilaskelmat

HOLLOLA KONSERNI
Konsernituloslaskelma

	01.01.-31.12.2022	01.01.-31.12.2021
Toimintatuotot	111 705 239,08	107 133 115,94
Toimintakulut	-247 635 059,21	-234 279 387,97
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-57 532,02	36 681,70
TOIMINTAKATE	-135 987 352,15	-127 109 590,33
Verotulot	103 272 315,96	99 393 416,98
Valtionosuudet	53 511 801,18	49 575 007,28
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14 805,81	54 774,90
Muut rahoitustuotot	1 155 265,87	1 357 934,48
Korkokulut	-374 800,52	-338 816,44
Muut rahoituskulut	-58 192,62	-17 810,51
Rahoitustuotot ja -kulut	737 078,54	1 056 082,43
VUOSIKATE	21 533 843,53	22 914 916,36
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 264 659,95	-11 222 925,04
Arvonalentumiset	-946 518,37	-101 970,89
Poistot ja arvonalentumiset	-13 211 178,32	-11 324 895,94
Satunnaiset erät	-33 032,38	0,60
TILIKAUDEN TULOS	8 289 632,83	11 590 021,02
Tilinpäätössiirrot	-1 247,16	1 060,66
Tilikauden verot	-2 849,28	-601 092,09
Laskennalliset verot	-98 455,82	19 017,57
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	548,82	-760 640,29
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	8 187 629,38	10 248 366,87

HOLLOLA KONSERNI
Konsernitase

	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	120 023,16	57 162,63
Muut pitkävaikutteiset menot	8 080 580,92	7 475 074,41
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	63 748,39	3 270,64
Aineettomat hyödykkeet	**8 264 352,47**	**7 535 507,68**
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	27 482 582,93	26 935 714,79
Rakennukset	86 085 578,50	76 545 597,07
Kiinteät rakenteet ja laitteet	44 444 494,68	43 165 746,87
Koneet ja kalusto	4 367 377,71	3 200 599,46
Muut aineelliset hyödykkeet	41 621,87	35 493,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 408 549,94	11 488 125,42
Aineelliset hyödykkeet	**165 830 205,64**	**161 371 277,18**
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	64 178,12	122 074,34
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	2 673 508,98	2 123 573,89
Muut lainasaamiset	1 447 862,93	1 501 400,37
Muut saamiset	498 679,01	494 589,01
Sijoitukset	**4 684 229,04**	**4 241 637,61**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**178 778 787,16**	**173 148 422,46**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	373 283,13	274 180,95
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	31 468,46	31 468,46
Muut toimeksiantojen varat	12 595,98	4 975,14
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**417 347,57**	**310 624,55**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	920 306,44	1 082 103,07
Keskeneräiset tuotteet	86 230,48	78 680,99
Valmiit tuotteet	5 590,78	5 249,65
Vaihto-omaisuus	**1 012 127,69**	**1 166 033,70**
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	486 119,15	788 708,52
Pitkäaikaiset saamiset	**486 119,15**	**788 708,52**
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 134 860,05	2 864 687,64
Muut saamiset	2 401 717,64	3 564 668,48
Siirtosaamiset	6 312 879,08	5 061 790,62
Lyhytaikaiset saamiset	**14 849 456,76**	**11 491 146,73**
Saamiset	**15 335 575,92**	**12 279 855,24**
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 941 331,14	8 616 878,61
Joukkovelkakirjalainasaamiset	7 150,50	12 825,50
Muut arvopaperit	0,00	113 494,23
Rahoitusarvopaperit	**1 948 481,64**	**8 743 198,34**
Rahat ja pankkisaamiset	**24 712 422,30**	**19 799 562,21**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**43 008 607,55**	**41 988 649,50**
VASTAAVAA	**222 204 742,29**	**215 447 696,51**

HOLLOLA KONSERNI
Konsernitase

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	65 882 500,88	65 882 500,88
Arvonkorotusrahasto	60 547,45	98 586,68
Muut omat rahastot	71 958,38	71 958,38
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	48 418 735,23	37 880 991,02
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 187 629,38	10 248 366,87
OMA PÄÄOMA	**122 621 371,31**	**114 182 403,83**
VÄHEMMISTÖOSUUDET	**99 026,87**	**99 124,71**
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	3 790 895,60	1 335 143,35
PAKOLLISET VARAUKSET	**3 790 895,60**	**1 335 143,35**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	574 433,08	407 554,96
Lahjoitusrahastojen pääomat	187 158,97	187 398,97
Muut toimeksiantojen pääomat	153 340,87	177 643,62
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**914 932,91**	**772 597,55**
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	48 182 714,64	50 260 669,11
Lainat julkisyhteisöiltä	12 251,92	12 251,92
Liittymismaksut ja muut velat	11 141 439,15	11 142 344,67
Siirtovelat	1 074 352,20	809 004,69
Laskennalliset verovelat	710 206,61	611 750,79
Pitkäaikainen vieras pääoma	**61 120 964,52**	**62 836 021,18**
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 386 604,20	9 167 531,03
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	595,88
Saadut ennakot	44 865,03	160 341,49
Ostovelat	11 964 293,81	11 661 268,66
Liittymismaksut ja muut velat	2 523 427,23	3 217 944,65
Siirtovelat	11 738 360,81	12 014 724,21
Lyhytaikainen vieras pääoma	**33 657 551,08**	**36 222 405,92**
VIERAS PÄÄOMA	**94 778 515,60**	**99 058 427,10**
VASTATTAVAA	**222 204 742,29**	**215 447 696,51**

HOLLOLAN KUNTA

Konsernin rahoituslaskelma

	01.01.-31.12.2022	01.01.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	21 533 843,52	22 914 916,36
Satunnaiset erät	-33 032,38	0,60
Tilikauden verot	-2 849,28	-601 092,09
Tulorahoituksen korjauserät	1 544 512,99	14 538,61
	23 042 474,84	**22 328 363,48**
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-19 985 076,47	-18 514 154,14
Rahoitusosuudet investointimenoihin	305 855,17	13 439,23
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 662 558,30	1 068 874,88
	-18 016 662,99	**-17 431 840,04**
Toiminnan ja investointien rahavirta	**5 025 811,85**	**4 896 523,44**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4 090,00	-2 569,83
Antolainasaamisten vähennykset	53 537,44	85 365,55
	49 447,44	**82 795,72**
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 930 023,16	7 944 320,61
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 505 596,63	-10 777 193,52
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 283 903,71	-2 305 756,08
	-3 859 477,18	**-5 138 628,99**
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	47 771,72	935 169,18
Muutokset vähemmistön osuudessa	0,00	-934 680,37
	47 771,72	**488,81**
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	35 612,35	-10 799,88
Vaihto-omaisuuden muutos	153 906,00	51 452,25
Saamisten muutos	-3 055 720,66	-3 201 030,21
Korottomien velkojen muutos	-279 208,12	2 474 776,73
	-3 145 410,44	**-685 601,12**
Rahoituksen rahavirta	**-6 907 668,46**	**-5 740 945,58**
Rahavarojen muutos	**-1 881 856,60**	**-844 422,14**
Rahavarat 31.12.	26 660 903,94	28 542 760,55
Rahavarat 1.1	28 542 760,55	29 387 182,68
Rahavarojen muutos	**-1 881 856,60**	**-844 422,14**

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot, Hollolan kunta

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.
Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Poistosuunnitelma on päivitetty vuoden 2020 aikana.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.
Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaissopimukset ovat koronvaihtosopimuksia. Kaikki johdannaissopimukset on tehty lainakannan korkoriskien suojaamistarkoituksessa.
Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Vuoden 2023 aikana päättyvät sopimukset ovat voimassa 12.1.2023 ja 3.7.2023 asti. Vuonna 2020 on tehty kaksi uutta johdannaissopimusta lainasalkun suojaamistarkoituksessa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ja ne ovat voimassa 3.7.2023 ja 1.10.2034 asti.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa seuraavat erät huomioon;

- Vuonna 2021 on käyttöomaisuuden läpikäynnin myötä kirjattu 69 t€ arvonalentumisiin epäkurantin käyttöomaisuuden poistamiseksi taseesta. Vuonna 2022 arvonalennukset olivat 946 t€.
- Valtionosuuksissa 2022 oli selkeää nousua vuoteen 2021 verrattuna. Keskeinen selittävä tekijä on peruspalvelujen valtionosuuden kasvu, jota selittää varsinkin peruskouluikäisten ikäryhmien laskennallisten yksikkökustannusten nousu. Myös työmatkakulujen verovähennysoikeuden kasvattaminen, joka leikkasi kuntien verotuloja ja hyvitettiin veromenetysten kompensaation kautta. Peruspalvelujen valtionosuuteen tuli koko maan tasolla noin 8,6 miljoonan lisäys, kun kuntaliitosavustuksiin valtionosuuspotista varattu osuus jaetaan kaikkien kuntien kesken
- Siirtymä kiinteistöverojen tilityksissä joustavaan valmistumiseen on aiheuttanut eroja vuosikohtaisissa kiinteistöverokertymissä. Vuonna 2022 kiinteistöverokertymä laski vuoteen 2021 verrattuna, vuonna 2021 saatujen poikkeuksellisen korkeiden vuoden 2020 verotilitysten johdosta.
- Vuoden 2021 tuloksesta kirjattiin investointivarauksia 9,7 milj. euroa. Vuonna 2022 kirjattiin uusia investointivarauksia 7,6 milj. euroa.

Palkkaharmonisointikustannusvarauksen huomioiminen tilinpäätöksessä

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY) on tilinpäätöksessään tehnyt 20 milj. euron pakollisen varauksen liittyen mahdolliseen takautuvaan palkkaharmonisaatioratkaisuun. PHHYKY on ilmoittanut Hollolan kunnan laskennalliseksi osuudeksi 2,2 m€.

Lain sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta mukaan PHHYKY:n henkilöstö on siirretty liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle, 1.1.2023 alkaen. Työsopimuslain ja lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta mukaan luovuttaja on luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Muuta ei ole sovittu kuntayhtymän ja kunnan tai hyvinvointialueen välillä.

Palkkasaatavaa ei ole erääntynyt ennen 1.1.2023. Henkilöstöä edustava keskusjärjestö käy neuvotteluja mahdollisesta ratkaisusta työnantajaa edustavan järjestön kanssa. Mahdollisen ratkaisuesityksen hyväksymisestä päättää hyvinvointialue 1.1.2023 tapahtuneen liikkeenluovutuksen jälkeen. Kunnan tulkinnan mukaan palkkasaatava tulee erääntymään vasta päätöksen ja maksusuunnitelman jälkeen. Näin ollen kunnan tulkinnan mukaan PHHYKY ei ole vastuussa takautuvasta palkkaharmonisaatiosta edellä mainitun lainsäädännön perusteella. Tällöin ei ole myöskään muodostu katettavaa alijäämää, josta omistajakunnat olisivat vastuussa. Kunta ei tällä perusteella ole sisällyttänyt PHHYKY:n esittämää osuutta pakollisesta varauksesta tilinpäätöslaskelmiinsa.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Hollolan kunta	12/2022	12/2021
TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄKOKONAISUUKSINA		
Yleishallinto	573 273,53	614 596,57
Sosiaali- ja terveyspalvelut	129 659,67	395 267,00
Opetus- ja kulttuuripalvelut	4 346 371,15	3 954 253,34
Yhdyskuntapalvelut (sis. Vesihuoltolaitos)	10 376 049,01	9 260 625,60
Muut palvelut (vaalit, maaseutupalvelut)	49 345,20	25 670,40
Toimintatuotot yhteensä	**15 474 698,56**	**14 250 412,91**
VEROTULOT		
Kunnan tulovero	91 985 325,83	88 832 680,45
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 083 668,95	5 109 593,84
Kiinteistövero	5 513 715,60	5 757 705,45
Verotulot yhteensä	**103 582 710,38**	**99 699 979,74**
VALTIONOSUUDET		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	40 797 671,00	38 131 359,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 339 330,00	5 523 864,00
Opetus-ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 601 470,00	-4 395 234,00
Verotulomenetysten korvaus	11 584 569,00	9 836 472,00
Valtionosuudet yhteensä	**47 780 770,00**	**43 572 597,00**
PALVELUJEN OSTOT ERITELTYINÄ		
Asiakaspalvelujen ostot	82 949 979,55	78 027 498,21
Muiden palvelujen ostot	20 331 725,21	19 731 568,09
Palvelujen ostot yhteensä	**103 281 704,76**	**97 759 066,30**
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT JA TAPPIOT		
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	241 662,30	165 070,90
Muut luovutusvoitot	142 998,54	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	**384 660,84**	**165 070,90**
Muut toimintakulut		
Osakkeiden luovutustappiot	0	11 161,00
Luovutustappiot yhteensä	**0,00**	**11 161,00**
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT		
Satunnaiset tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0	1 426 744,72
Satunnaiset tuotot yhteensä	**0,00**	**1 426 744,72**
Satunnaiset erät yhteensä	**0,00**	**1 426 744,72**
ERITTELY OSINKOTUOTOISTA JA OSUUSPÄÄOMAN KOROISTA		
Osinkotuotot		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	689 848,25	974 035,00
Osinkotuotot yhteensä	**689 848,25**	**974 035,00**
ERITTELY POISTOERON MUUTOKSISTA		
Poistoero 1.1.	4 983 797,71	10 528,63
Poistoeron muutos	-254 631,03	4 973 269,08
Poistoero 31.12	**4 729 166,68**	**4 983 797,71**

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 17.11.2020 päivitetyn poistosuunnitelman käyttöön 1.1.2020 alkaen. Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 31.12.2019 asti ovat:

Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Liikearvo	5 vuotta	Tasapoisto
ATK-ohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto
Osuus toisen yhteisön tiehankkeeseen (kevyenliikenteen väylä)	15 vuotta	Tasapoisto
Osuus toisen yhteisön tiehankkeeseen (VT 12)	20 vuotta	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Talousrakennukset	15 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 %	Menojäännöspoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	25 %	Menojäännöspoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30 vuotta	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20 vuotta	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	22 %	Menojäännöspoisto
Maakaasuverkko	15 %	Menojäännöspoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 %	Menojäännöspoisto
Sähkö-, vesi yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	25 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15 vuotta	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 vuotta	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	Tasapoisto
Vedenottamot ja jätevedenpuhdistamot		
Rakennukset	8 %	Menojäännöspoisto
Pumput	25 %	Menojäännöspoisto
Muut koneet	18 %	Menojäännöspoisto
Vesitorni	40 vuotta	Tasapoisto

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2020 alkaen ovat:

	Poistoaika, V	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmat	2	Tasapoisto
Osuus käyttöomaisuudesta toisen yhteisön kanssa, erikseen määritettävä	2-30	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 30	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-25	Tasapoisto
Talousrakennukset	10-15	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15	Tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10	Tasapoisto
Muu maa- ja vesirakenteet	15	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasemat ja alakeskukset	10	Tasapoisto
Maakaasuverkko	20	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	10	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto yms laitteet	5	Tasapoisto
ATK-laitteet	3	Tasapoisto
Muut laiteet ja kalusteet	3	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.

4.3 Taseen liitetiedot

Hollolan kunta	2022	2021
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	24 207,50	36 376,50
Lisäykset (investoinnit) (+)	0,00	22 500,00
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	-566,00
Kauden poistot (-)	-16 707,50	-34 103,00
Aineettomat oikeudet	**7 500,00**	**24 207,50**
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	7 461 709,18	7 758 666,85
Lisäykset (investoinnit) (+)	265 077,64	114 378,79
Siirrot erien välillä (+/-)	780 742,83	0,00
Kauden poistot (-)	-440 235,14	-411 336,46
Muut pitkävaikutteiset menot	**8 067 294,51**	**7 461 709,18**
Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	0,00	0,00
Lisäykset (investoinnit) (+)	0,00	-566,00
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	566,00
Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	**0,00**	**0,00**
Aineettomat hyödykkeet	**8 074 794,51**	**7 485 916,68**
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	25 392 870,76	25 735 375,54
Lisäykset (investoinnit) (+)	608 937,04	141 290,10
Vähennykset (-)	-36 177,42	-141 278,10
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	-342 516,78
Maa- ja vesialueet	**25 965 630,38**	**25 392 870,76**
Rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	55 126 287,23	43 069 150,11
Lisäykset (investoinnit) (+)	6 565 030,57	6 854 777,86
Vähennykset (-)	-85 089,70	0,00
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	8 289 794,99
Kauden poistot (-)	-4 170 160,21	-3 087 435,73
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+)	-715 868,07	0,00
Rakennukset	**56 720 199,82**	**55 126 287,23**

Hollolan kunta	2022	2021
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	42 378 183,01	43 847 323,06
Lisäykset (investoinnit) (+)	4 059 245,71	3 138 286,93
Vähennykset (-)	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-)	1 849 236,89	0,00
Kauden poistot (-)	-4 346 853,38	-4 607 426,98
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+)	-229 846,73	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**43 709 965,50**	**42 378 183,01**
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	967 350,38	1 608 057,23
Lisäykset (investoinnit) (+)	116 835,79	108 996,58
Vähennykset (-)	0,00	0,00
Kauden poistot (-)	-699 955,77	-749 703,43
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+)	-692,88	0,00
Koneet ja kalusto	**383 537,52**	**967 350,38**
Muut aineelliset hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	28 798,37	28 798,37
Muut aineelliset hyödykkeet	**28 798,37**	**28 798,37**
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Ennakkomaksut		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	125 877,52	130 417,82
Vähennykset (-)	0	-4 540,30
Ennakkomaksut	**125 877,52**	**125 877,52**
Keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1. (+)	2 815 883,58	8 469 934,05
Lisäykset (investoinnit) (+)	2 652 968,94	2 635 744,52
Rahoitusosuudet tilikaudella	-290 000,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-)	-2 629 979,72	-8 289 794,99
Keskeneräiset hankinnat	**2 548 872,80**	**2 815 883,58**
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	**2 674 750,32**	**2 941 761,10**
Aineelliset hyödykkeet	**129 473 235,91**	**126 825 604,85**
SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	1 506 056,01	1 566 869,79
Vähennykset (-)	0,00	-60 813,78
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	**1 506 056,01**	**1 506 056,01**
Kuntayhtymäosuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	11 142 255,73	11 142 255,73
Kuntayhtymäosuudet	**11 142 255,73**	**11 142 255,73**
Muut osakkeet ja osuudet		
Muut osakkeet ja osuudet (karkea syöttötaso) +/-		
Kirjanpitoarvo 1.1. (+)	532 530,28	632 277,69
Lisäykset (+)	1 290,00	0,00
Vähennykset (-)	0,00	-30 480,00
Arvonalennukset kaudella (-)	0,00	-69 267,41
Muut osakkeet ja osuudet	**533 820,28**	**532 530,28**
Osakkeet ja osuudet	**13 182 132,02**	**13 180 842,02**

Hollolan kunta	2022	2021
Pääomalainasaamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	1 283 175,28	1 283 175,28
Kirjanpitoarvo 31.12.	**1 283 175,28**	**1 283 175,28**
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	330 000,00	385 000,00
Vähennykset (-)	-55 000,00	-55 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	**275 000,00**	**330 000,00**
Muut lainasaamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	17883,86	91 383,24
Vähennykset (-)	-17883,86	-73 499,38
Kirjanpitoarvo 31.12.	**0,00**	**17 883,86**
Muut lainasaamiset yhteensä	**1 558 175,28**	**1 631 059,14**
Muut saamiset		
Muut saamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	449 366,08	9 935,00
Siirrot erien välillä (+/-)	0,00	439 431,08
Lisäykset (+)	4 090,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	**453 456,08**	**449 366,08**
Muut saamiset yhteensä	**453 456,08**	**449 366,08**
Sijoitukset	**15 193 763,38**	**15 261 267,24**

Omistukset muissa yhteisöissä	**2022**	**2021**
Tytäryhteistöt		
Hollolan Asuntalot Oy, Hollola, 100%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	966	1187
Vieraasta pääomasta	10570	11285
Tilikauden voitto/tappio	-88	214
Asunto Oy Tervasmiilu, Hollola, 88,08%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	85	85
Vieraasta pääomasta	372	402
Tilikauden voitto/tappio	0	0
Hollolan Tilapalvelu Oy, Hollola, 100%		
Kuntakonsernin osuus		
Omasta pääomasta	157	171
Vieraasta pääomasta	2677	2729
Tilikauden voitto/tappio	-14	6

Hollolan kunta	**2022**	**2021**
Kuntayhtymät		
Hollolan-Lahden vesilaitos ky, Hollola, 60%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	804	751
Vieraasta pääomasta	240	337
Tilikauden voitto/tappio	53	18
Koulutuskeskus Salpaus ky, Lahti, 9,51%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	9045	8810
Vieraasta pääomasta	1042	1178
Tilikauden voitto/tappio	273	387
Päijät-Hämeen liitto, Lahti, 11,32%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	310	354
Vieraasta pääomasta	492	477
Tilikauden voitto/tappio	-44	-141
Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä, Lahti, 11,01%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	6994	6992
Vieraasta pääomasta	28157	24483
Tilikauden voitto/tappio	-56	19
Eteva kuntayhtymä, Mäntsälä, 0,60%		
Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
Omasta pääomasta	96	111
Vieraasta pääomasta	284	294
Tilikauden voitto/tappio	-7	0

VAIHTUVIEN VASTAAVIEN SAAMISET SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA OSAKKUUS- JA OMISTUSYHTEYSYHTEISÖILTÄ	2022	2021
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	275 000,00	330 000,00
Pitkäaikaiset yhteensä	**275 000,00**	**330 000,00**
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	16 930,62	12 043,12
Lyhytaikaiset yhteensä	**16 930,62**	**12 043,12**
Saamiset tytäryhteisöiltä yhteensä	**291 930,62**	**342 043,12**
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	292 417,59	17 510,41
Siirtosaamiset	1 519 627,93	2 789 405,00
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä yhteensä	**1 812 045,52**	**2 806 915,41**
Saamiset yhteensä	**2 103 976,14**	**3 148 958,53**

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Jaksotetut henkilöstökulut	1 542,70	24 046,02
Koulutuskorvaus	7 050,83	8 507,24
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	115 456,00	122 742,69
ELY palkkatuet	47 100,00	107 814,00
Valtionapusaamiset	362 411,33	62 151,97
PHHYKY loppulasku	1 519 627,93	2 789 405,00
Koronvaihtosopimus	0,00	81 849,44
Muut tulojäämät	6 776,25	28 867,73
Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	**2 059 965,04**	**3 225 384,09**

TASEEN LIITETIEDOT

Hollolan kunta	2022	2021
TASEEN VASTATTAVAA KOSKEVAT LIITETIEDOT		
OMAN PÄÄOMAN ERITTELY		
Peruspääoma	**65 882 500,88**	**65 882 500,88**
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	**24 561 862,52**	**24 560 890,58**
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	239 682,00	-93 708,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 31.12.	**24 801 544,52**	**24 467 182,58**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**298 254,57**	**94 679,94**
	90 982 299,97	**90 444 363,40**
ERITTELY POISTOEROSTA		
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	4 729 166,68	4 983 797,71
Poistoero yhteensä	**4 729 166,68**	**4 983 797,71**
VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT MYÖH. KUIN 5V. KULUTTUA		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 483 333,26	16 191 666,60
Velat, jotka erääntyvät myöh. kuin 5 v. kuluttua	**14 483 333,26**	**16 191 666,60**
VELAT TYTÄRYHTEISÖILLE, KUNTAYHTYMILLE, JOISSA KUNTA ON JÄSENENÄ SEKÄ OSAKKUUS- JA OMISTUSYHTEYSYHTEISÖILLE		
Velat tytäryhteisöille		
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	2 046 320,08	1 100 777,80
Yhteensä	**2 046 320,08**	**1 100 777,80**
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Pitkäaikaiset		
Siirtovelat - potilasvahinkovastuu	**1 207 309,45**	**909 123,66**
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	28 677,15	22 879,96
Yhteensä	**28 677,15**	**22 879,96**
MUIDEN VELKOJEN ERITTELY		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut	11 633 644,47	11 633 644,47
Lyhytaikainen		
Muut velat	586 618,35	582 596,80
Yhteensä	**12 220 262,82**	**12 216 241,27**

SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	2022	2021
Pitkäaikaiset siirtovelat		
Siirtovelat jäsenkuntayhtymille, potilasvahinkovastuu	1 207 309,45	909 123,66
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 573 346,01	3 647 651,37
Korkojaksotukset	52 070,30	25 756,75
Valtionosuusennakko	0,00	14 514,00
Hyvinvoinnin palvelualueen käyttötaloushankkeiden saldon siirto	659 251,68	498 816,33
Muut menojäämät	15 093,82	50 608,38
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	**5 507 071,26**	**5 146 470,49**

VUOKRAVASTUUT		
Toimitilojen vuokravastuut yhteensä	21 409 144,51	19 054 248,04
- vuokravastuut	99 268,58	10 974,17
- kiinteistöleasingvastuut (PPP)	21 309 875,93	19 043 273,87
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	2 234 673,74	1 542 353,48
Vuokravastuut yhteensä	**23 643 818,25**	**20 596 601,52**

VASTUUSITOUMUKSET		
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	**19 532 521,28**	**19 532 521,28**
Jäljellä oleva pääoma	**10 310 878,98**	**10 890 467,46**
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	**1 583 436,17**	**1 583 436,17**
Jäljellä oleva pääoma	**1 486 710,00**	**1 498 976,00**

VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	174 805 575,00	164 389 671,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	101 087,00	107 684,00

MUUT TALOUDELLISET VASTUUT		
Maankäyttösopimusvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,00	0,00
Myöhemmin maksettavat	2 000 000,00	2 000 000,00
Yhteensä	**2 000 000,00**	**2 000 000,00**
Muut sopimusvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	2 980 617,00	3 771 563,40
Myöhemmin maksettavat	17 198 523,59	21 041 872,05
Yhteensä	**20 179 140,59**	**24 813 435,45**

Johdannaissopimukset	2022	2021
Koronvaihtosopimus, Kuntarahoitus Oyj, no 34743		
(talousjohtaja 2.7.2015, 1§21)		
Käypä arvo	77 790,90	-229 098,04
Nimellisarvo	**10 000 000,00**	**10 000 000,00**

Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,106 %-yksikkö pa/6kk euribor

Koronvaihtosopimus, Nordea Bank Ab, no 1625689		
(talousjohtaja 8.1.2016, 1§21)		
Käypä arvo	-4 367,00	-2 417,00
Nimellisarvo	**10 000 000,00**	**10 000 000,00**

Sopimus on voimassa 12.1.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,49 %-yksikkö p.a./3 kk euribor.

Koronvaihtosopimus, OP Yrityspankki Oyj, no 13571265		
(talousjohtaja 13.3.2020, 8§)		
Käypä arvo	-35 886,90	309 768,46
Nimellisarvo	**10 000 000,00**	**10 000 000,00**

Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava vaihtuva korko 6 kk euribor/ kiinteä korko 1,106 %-yksikkö p.a.

Koronvaihtosopimus, OP Yrityspankki Oyj, no 13571480		
(talousjohtaja 13.3.2020, 8§)		
Käypä arvo	1 648 910,62	-133 989,63
Nimellisarvo	**10 000 000,00**	**10 000 000,00**

Sopimus on voimassa 1.10.2034 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 0,77 %-yksikkö p.a./6 kk euribor.

1. Kuntarahoituksen kanssa v. 2015 tehty 10 milj. eur johdannaissopimus on koronvaihtosopimus, joka on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 3.7.2016. Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko1,106 %-yksikköä p.a./6 kk euribor. Maksupäivät 3.1. ja 3.7. Korot on kirjattu korkokuluihin. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaisyleissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta kiinteään korkoon, joten korkokustannukset ovat tältä osin olleet 143 t euroa suuremmat kuin ilman johdannaissopimusta.

2. Nordean kanssa v. 2016 tehty 10 milj. eur johdannaissopimus on lukkiutuva koronvaihtosopimus, joka on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä on 12.1.2016. Sopimus on voimassa 12.1.2023 asti. korkovaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 1,49 % kun 3 kk:n euriborin kynnystaso 0,25 % ylittyy. Korkopäivät 12.1., 12.4., 12.7. ja 12.10. Korkoja ei ole realisoitunut, joten niistä ei ole aiheutunut kirjauksia. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaisyleissopimuksen ehtoja. Johdannaissopimus ei ole toistaiseksi alhaisesta korkotasosta johtuen realisoitunut kynnyksellisyyden vuoksi.

3. OP yrityspankki Oyj:n kanssa vuonna 2020 tehty 10 milj. euron koronvaihtosopimus on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen kiinteän koron koronvaihtosopimuksella vaihtuvaan korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 3.1.2020. Sopimus on voimassa 3.7.2023 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava vaihtuva 6 kk euribor / kiinteä korko 1,106 %-yksikköä p.a. Maksupäivät 3.1. ja 3.7. Korot on kirjattu korkokuluihin. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa.

Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaisyleissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta vaihtuvaan korkoon, joten korkokustannukset ovat tältä osin olleet 143 teuroa pienemmät kuin ilman johdannaissopimusta.

4. OP yrityspankki Oyj:n kanssa vuonna 2020 tehty 10 milj. euron koronvaihtosopimus on tehty lainakannan suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivä 1.10.2025. Sopimus on voimassa 1.10.2034 asti. Koronvaihtosopimuksessa maksettava kiinteä korko 0,77 %-yksikköä p.a./ vaihtuva 6 kk euribor. Maksupäivät 1.4. ja 1.10. Johdannaissopimuksessa ei ole erillistä purkuehtoa. Sopimuksen lisäksi noudatetaan johdannaisyleissopimuksen ehtoja. Sopimuksella on siirrytty 10 milj. tasesuojauksen osalta vaihtuvaan korkoon.

Arvonlisäverotuksen palautusvastuu
Hollolan kunnalle saattaa muodostua palautusvastuu 1.1.2006 alkaen uudisrakennusten ja peruspantamisen hankintamenojen arvonlisäverosta, mikäli kiinteistöjä myydään tai niiden käyttötarkoitus muuttuu vähennykseen ta palautukseen oikeuttamattomaan käyttöön (AVL 11 luku 120§). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

	2022	2021
Pyhäniemen vanhainkoti	150,61	301,22
Yhteensä	**150,61**	**301,22**

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	**9 909 141,00**	**9 909 141,00**

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

	2022	2021
Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
Konsernipalvelut	30	27
Sivistys	585	581
Tekninen	153	143
Kunta yhteensä	**768**	**751**
Naisia	624	611
Miehiä	144	140
Yhteensä	**768**	**751**
Vakinaiset	602	580
Määräaikaiset ja sijaiset	121	131
Työllistetyt	41	40
Oppisopimussuhteiset	4	0
Yhteensä	**768**	**751**
Henkilöstökulut		
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	35 396 092,30	32 846 561,61
Henkilöstökulut yhteensä	**35 396 092,30**	**32 846 561,61**
Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
Kokoomus/Hollola	3 762,79	4 056,01
Kristillisdemokraatit	0,00	104,31
Keskusta	1 619,28	3 122,96
Sosiaalidemokraatit	3 506,58	4 763,39
Vasemmistoliitto	62,40	397,42
Vihreät	1 846,90	2 135,49
Perussuomalaiset	5 852,95	4 324,07
Sininen Tulevaisuus ry	0,00	26,35
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	**16 650,90**	**18 930,00**

Tilintarkastajan palkkiot

Revisium Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 753,21	7 980,00
Tilintarkastajan lausunnot		0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	3 618,26	4 335,00
Muut palkkiot	1 200,00	2 709,00
Yhteensä	**13 571,47**	**15 024,00**

Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluva liitetieto

Kunnan 100 %:stj omistamalta tytäryhtiö Hollolan Tilapalvelu Oy:ltä on ostettu palveluita v. 2022 yhteensä 11 m€ milj. eurolla (13,3 m€, 2021). Toiselta 100 %:stj omistetulta yhtiöltä Hollolan Asuntotalot Oy:ltä palveluita on ostettu 45 t€ (34 t€, 2021).

Kunta on omistajana Provincia Oy:ssä, josta kunta ostaa merkittävän määrän kunnan palvelutuotantoon liittyviä talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita. Ostot Procvincia Oy:ltä vuonna 2022 olivat yht. n. 811 t€ (675 t€, 2021). Kunta on osakkaana myös Työterveys Wellamo Oy:ssä, josta työterveyshuollon palveluita on ostettu vuonna 2022 216 t€ (217 t €, 2021). Kunta on osakkaana myös Salpakierto Oy:ssä, josta palveluita on ostettu puolestaan 3 t€:lla (3 t€, 2021).

Muita intressitahoja (ja kuntakonserniin kuuluvia) ovat kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenkuntana. Näitä ovat Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä ostot n. 74 m€ (74 milj. eur, 2021), Päijät-Hämeen liitto maksut n. 2,5 m€ (2,6 m€, 2021) ja Hollolan-Lahden Vesilaitoskuntayhtymä n 127 t€ (118 t eur, 2021).

Kunnanjohtajan kanssa on vuonna 2017 (kv 35 §) solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu tietyissä tapauksissa vuoden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta. Sopimus on edelleen ollut voimassa vuonna 2022.

Kunnalla on käytössään konsernitili, johon on liitetty Hollolan Tilapalvelu Oy ja Hollolan Asuntotalot Oy. Tili sisältää Hollolan Tilapalveluiden osalta 3 milj. euron limiitin ja Hollolan Asuntotalojen osalta 0,5 milj. euron limiitin. Limiitistä tai sen käytöstä ei peritä yhtiöiltä palkkiota.

Kunnalla on ollut voimassa olevia takauksia koskien Hollolan Asuntotalot Oy:n lainoja nimellisarvoltaan 19,5 m€, josta avoinna oleva lainamäärä yhteensä on 10,2 m€. Lisäksi voimassa on Hollolan Tilapalvelu Oy:lle myönnetty 550 t€ laina, josta avoinna saldo 31.12.2022 on 275 t€.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 23.9.2019 sijoitus- ja rahoitusperiaatteet, joiden mukaan kunnan myöntäessä välirahoitusta hollolalaisille yleishyödyllisille yhteisöille kunta ei vaadi välirahoituksesta vakuuksia. Vuonna 2022 ei myönnetty uusia väliaikaisrahoituksia.

Konsernin lähipiiriin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia

HOLLOLAN KUNTA

Tunnusluvut	2022	2021
Asukasmäärä	22 940	23 087
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	10,40 %	10,10 %
100*Toimintatuotot/ (Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	172,0 %	193,1 %
100*Vuosikate/Poistot		
Vuosikate €/asukas	796	750
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä		
5 vuodelta, milj. eur	20,77	22,98
Investointien tulorahoitus, %	130,65 %	132,96 %
Laskennallinen lainanhoitokate	5,01	3,75
Lainanhoitokate	2,3	2,11
Kassan riittävyys pv	42,3	35,21
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	69,12 %	65,17 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	31,76 %	37,58 %
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 eur	25 099,80	24 561,86
Kertynyt yli/alijäämä, eur/asukas	1 094,15	1 063,88
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 288,54	1 617,22
Lainakanta 31.12. 1000 €	29 559,21	37 336,76
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	53 203,03	57 933,36
Lainat ja vuokravastuut/asukas	2 319,23	2 509,35
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	1 558,18	1 631,06
Velat ja vastuut % käyttötuloista	33,12 %	38,77 %

4.4 Vesihuoltolain edellyttämät liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus
Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuuden arvostus
Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely
Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot	2022	2021
Vesimaksut	1 296 774,30	1 298 041,77
Jätevesimaksut	2 067 840,45	2 090 168,77
Perusmaksut	836 042,58	849 033,33
Vesihuollon liittymismaksut	414 163,75	409 033,67
Muut myyntituotot	15 666,40	122 167,51
Yhteensä	4 630 487,48	4 768 445,05

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 16.11.2020 päivitetyn poistosuunnitelman käyttöön 1.1.2020 alkaen. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on tarkistettu hallinto- ja laitosrakennusten poistoaikoja sekä poistettu menojäännöspoisto suunnitelmasta. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 31.12.2019 asti

	Poistoaika, V	Poistomenetelmä
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30 vuotta	Tasapoisto
Sähkö-, vesi yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	25 %	Menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto		
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	Tasapoisto
Vedenottamot ja jätevedenpuhdistamot		
Rakennukset	8 %	Menojäännöspoisto
Pumput	25	Menojäännöspoisto
Muut koneet	18	Menojäännöspoisto
Vesitorni	40 vuotta	Tasapoisto

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät 1.1.2020 alkaen ovat:

	Poistoaika, V	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	2	Tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmat	2	Tasapoisto
Osuus käyttöomaisuudesta toisen yhteisön kanssa, erikseen määritettävä	2-30	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 30	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-25	Tasapoisto
Talousrakennukset	10-15	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15	Tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10	Tasapoisto
Muu maa- ja vesirakenteet	15	Tasapoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30	Tasapoisto
Kaukolämpöverkko	20	Tasapoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15	Tasapoisto
Puhelinverkko, keskusasemat ja alakeskukset	10	Tasapoisto
Maakaasuverkko	20	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	10	Tasapoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15	Tasapoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	10	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	15	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet	4	Tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5	Tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto yms laitteet	5	Tasapoisto
ATK-laitteet	3	Tasapoisto
Muut laiteet ja kalusteet	3	Tasapoisto

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineelliset hyödykkeet:		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-30 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-25 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	30 vuotta	Tasapoisto
Sähkö-, vesi yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto		
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset työt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	89 134,51	911 704,00	27 888 277,61	115 600,74	1 160 162,06	30 164 878,92
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	1 962 893,47	0	785 659,89	2 748 553,36
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0
Siirrot erien välillä -/+	0	0	1 082 882,93	0	-1 082 882,93	0
Tilikauden poisto	0	-63 436,17	-1 843 491,45	-20 808,14	0	-1 927 735,76
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0	0		0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	**89 134,51**	**848 267,83**	**29 090 562,56**	**94 792,60**	**862 939,02**	**30 985 696,52**
Kirjanpitoarvo 31.12.	**89 134,51**	**848 267,83**	**29 090 562,56**	**94 792,60**	**862 939,02**	**30 985 696,52**

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Lahti Aquan liittymismaksut 12/21	0	17 599,99
Avustuksen jaksotus	20 990,97	0
Muut siirtosaamiset	1 542,70	251,84
Siirtosaamiset yhteensä	**22 533,67**	**17 851,83**

TASEEN VASTATTAVAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely

	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	9.302 673,01	9 302 673,01
Peruspääoma 31.12.	**9 302 673,01**	**9 302 673,01**
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	4 003 335,93	4 003 899,81
Siirto edelliseltä tilikaudelta	24 745,28	-563,88
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	**4 028 081,21**	**4 003 335,93**
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	**-55 578,18**	**24 745,28**
Oma pääoma yhteensä	**13 275 176,04**	**13 330 754,22**

Erittely poistoerosta

	2022	2021
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	0	4 631,04
Poistoero yhteensä	**0**	**4 631,04**

Pitkäaikaiset velat

	saldo 31.12.2022	2023	2024	2025	2026	2027	Saldo 31.12.2027
19834/19	750 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	-125 000,00	125 000,00
20373/20	1 400 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	400 000,00
	2 150 000,00	-325 000,00	-325 000,00	-325 000,00	-325 000,00	-325 000,00	525 000,00

Muiden velkojen erittely

	2022	2021
Pitkäaikaiset		
Muut velat		
Liittymismaksut	11 633 644,47	11 633 644,47
Muut velat yhteensä	**11 633 644,47**	**11 633 644,47**

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2022	2021
Lyhytaikaiset		
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	12 671,86	10 979,15
Korkojaksotukset	24,06	1 639,37
Muut siirtovelat	2 848,84	2,6
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	**15 544,76**	**12 621,12**
Siirtovelat yhteensä	**15 544,76**	**12 621,12**

Taseen ulkopuoliset järjestelyt

Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu			
Hanke	Päätös	Vastuu päättyy	Myönnetty avustus
VESIHUOLTOLAITOS			
Herralan siirtovesijohto ja -viemäri (työllisyysperusteinen investointiavustus)	HÄMELY/0070/05.02.09/2010/ 6.8.2010	31.12.2025	793 000,00
Raaskantien I vaiheen ja Tynnyrimäen tien vesihuolto	HÄMELY/2242/2014 ja HÄMELY/2246/ 16.3.2015	31.12.2030	55 000,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	**2022**	**2021**
Vesihuoltolaitos	1	1
Yhteensä	**1**	**1**

Henkilöstökulut		
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	84 677,69	82 398,92
Henkilöstökulut yhteensä	**84 677,69**	**82 398,92**

Huleveden viemäröinnin ja vesihuollon osalta esitetään eriytetyt tilinpäätöslaskelmat vesihuoltolain muutosten (22.8.2014/681) edellyttämällä tavalla.

Erillisiä huleveden käyttömaksuja tai huleveden vuosittaisia perusmaksuja ei ole toistaiseksi käytössä. Tilikauden 2022 tuloiksi on luettu huleveden viemäröinnille suoraan kohdistettavissa olleet liittymismaksutulot sekä perusmaksutulosta laskennallisesti eriytetty osuus.

Vuodesta 2021 huleveden viemäröinnin toimintamenot on eriytetty omalla laskentatunnisteella (sisäinen tilaus). Vuoteen 2020 asti huleveden viemäröinnin menot eriytettiin laskennallisesti, perusteena käytettiin hulevesiverkoston pituutta.

Lainoista huleveden osuudeksi on erotettu tasearvojen suhteessa lainapääoma ja korkomenot.

Hulevedelle on määritetty prosenttiosuus poistoista.

Vesihuoltolain edellyttämä laskennallinen eriytys, huleveden viemäröinti

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Liikevaihto	**101 071,48**	**189 697,39**
Materiaalit ja palvelut	**-69 587,74**	**-45 006,53**
Palvelujen ostot	-69 587,74	-45 006,53
Poistot ja arvonalentumiset	**-142 652,45**	**-132 086,13**
Suunnitelman mukaiset poistot	-142 652,45	-132 086,13
Liikeylijäämä	**-111 168,71**	**12 604,73**
Rahoitustuotot ja -kulut:	-31 644,81	-29 862,48
Muille maksetut korkokulut	-466,71	-1 105,98
Korvaus peruspääomasta	-31 178,10	-28 765,50
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	**-142 813,52**	**-17 257,75**
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	**-142 813,52**	**-17 257,75**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	342,70	412,83
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	**-142 470,82**	**-16 844,92**

RAHOITUSLASKELMA	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus	**-285 465,96**	**-149 343,88**
Liikeylijäämä	-111 168,71	12 604,73
Poistot ja arvonalennukset	-142 652,45	-132 086,13
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 644,81	-29 862,48
Investointien rahavirta	**-449 118,02**	**-177 379,58**
Investointimenot	-449 118,02	-177 379,58
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-734 583,98**	**-326 723,46**
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	**-48 925,00**	**-59 375,00**
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-48 925,00	-59 375,00
Rahoituksen rahavirta	**-48 925,00**	**-59 375,00**

TASE		
VASTAAVAA	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 179 407,82	2 668 052,43
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	221 514,13	200 028,98
PYSYVÄT VASTAAVAT	**3 400 921,95**	**2 868 081,41**
Vaihtuvat vastaavat		
VASTAAVAA	**3 400 921,95**	**2 868 081,41**
VASTATTAVAA	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Oma pääoma		
Peruspääoma	-958 175,32	-883 753,94
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	779 735,76	779 735,76
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-142 470,82	16 844,92
	-320 910,38	**-87 173,26**
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	0,00	-324,17
	0,00	**-324,17**
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-221 450,00	-235 125,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-1 198 265,38	-1 105 196,22
	-1 419 715,38	**-1 340 321,22**
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-33 475,00	-45 125,00
	-1 453 190,38	**-1 385 446,22**
VASTATTAVAA	**-1 774 100,76**	**-1 472 943,65**

4.5 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kunnan tytäryhtiöt, kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuusyhteisö.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä		
	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt	**4**	-
Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöt	1	-
Osakeyhtiö	2	-
Kuntayhtymät	**5**	-
Yhteensä	**8**	-

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kirjanpitolautakunnan mukaisesti vapaaehtoisten ja verotusperusteisten varausten ja poistoeron muutokset on konsernituloslaskelmassa laskettu laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli-/alijämään ja vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on konsernitaseessa jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaisuudessaan pitkäaikaisen vieraana pääomana.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Kiinteistöverot on eliminoitu siltä osin kuin konserniyhtiöt ne ilmoittaneet.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminoinnit on tehty Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konserniyleisohjeen mukaisesti käyttäen ns. sovellettua hankintamenomenetelmää. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudella tilikauden tulokseen.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi niillä yhtiöillä, jotka eivät ole tehneet suunnitelman mukaisia poistoja.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymät on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuden suhteessa.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY) on tilinpäätöksessään tehnyt 20 milj. euron pakollisen varauksen liittyen mahdolliseen takautuvaan palkkaharmonisaatioratkaisuun. PHHYKY on ilmoittanut Hollolan kunnan laskennalliseksi osuudeksi 2,2 m€.

Lain sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta mukaan PHHYKY:n henkilöstö on siirretty liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle, 1.1.2023 alkaen. Työsopimuslain ja lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta mukaan luovuttaja on luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Muuta ei ole sovittu kuntayhtymän ja kunnan tai hyvinvointialueen välillä.

Palkkasaatavaa ei ole erääntynyt ennen 1.1.2023. Henkilöstöä edustava keskusjärjestö käy neuvotteluja mahdollisesta ratkaisusta työnantajaa edustavan järjestön kanssa. Mahdollisen ratkaisuesityksen hyväksymisestä päättää hyvinvointialue 1.1.2023 tapahtuneen liikkeenluovutuksen jälkeen. Kunnan tulkinnan mukaan palkkasaatava tulee erääntymään vasta päätöksen ja maksusuunnitelman jälkeen. Näin ollen kunnan tulkinnan mukaan PHHYKY ei ole vastuussa takautuvasta palkkaharmonisaatiosta edellä mainitun lainsäädännön perusteella. Tällöin ei ole myöskään muodostu katettavaa alijäämää, josta omistajakunnat olisivat vastuussa. Kunta ei tällä perusteella ole sisällyttänyt PHHYKY:n esittämää osuutta pakollisesta varauksesta tilinpäätöslaskelmiinsa.

Yksikköhintarahoituksen oikaisu valtionosuuksiin

Koulutuskuntayhtymälle maksettu yksikköhintarahoitus 60,3 milj. € on konsernitilinpäätöksessä siirretty toimintatuotoista valtionosuuksiin.

Kiinteistöverojen käsittely

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen kunnalle maksamat kiinteistöverot 310 teur on eliminoitu konsernituloslaskelmassa.

Tilikaudelle 2022 tehdyt oikaisut

Hollolan kunnalla on kirjattu edellisten tilikausien yli/alijäämään vuonna 2022 Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymältä vuoden 2018 ensihoidon maksuosuutta 239 682,00 Eur, joka muodostuu TP 2017 ja TP 2019 ensihoidon veloitettavan kulun oikaisusta 330 082 Eur (maksettavaa) ja TP 2020/21 vammaispalvelujen oikaisusta 569 764 Eur (palautettavaa).

Tilikausien vertailtavuus

Vuonna 2021 Tilikaudella kirjattiin alas Kiinteistö Oy Harmaaleppä, joka ei ole enää mukana konsernirakenteessa vuonna 2022.

Tuloslaskelman liitetiedot	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2022	2021	2022	2021
Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina				
Sosiaali- ja terveyspalvelut	89 483 948,04	84 182 781,29	129 659,67	395 267,00
Opetus- ja kulttuuripalvelut	4 871 548,78	4 175 819,35	4 346 371,15	3 954 253,34
Yhdyskuntapalvelut	12 680 060,78	11 675 750,49	10 376 049,01	9 260 625,60
Asumis- ja kiinteistöpalvelut	3 941 564,29	6 470 286,97	0,00	0,00
Muut palvelut	0,00	25 670,40	49 345,20	25 670,40
Yleishallinto	728 117,18	602 807,44	573 273,53	614 596,57
Toimintatuotot	**111 705 239,08**	**107 133 115,94**	**15 474 698,56**	**14 250 412,91**
Verotulot				
Kunnan tulovero	91 985 325,83	88 832 680,45	91 985 325,83	88 832 680,45
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 513 715,60	5 109 593,84	6 083 668,95	5 109 593,84
Kiinteistövero	5 773 274,53	5 451 142,69	5 513 715,60	5 757 705,45
Verotulot	**103 272 315,96**	**99 393 416,98**	**103 582 710,38**	**99 699 979,74**
Valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	34 458 341,00	32 607 495,00	40 797 671,00	38 131 359,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	17 923 899,00	5 523 864,00	6 339 330,00	5 523 864,00
Verotulomenetysten kompensaatiokorvaus	0,00	9 836 472,00	11 584 569,00	9 836 472,00
Koulutuskuntayhtymien valtionosuus	5 731 031,18	6 002 410,28	0,00	0,00
Muu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-4 601 470,00	-4 395 234,00	-4 601 470,00	-4 395 234,00
Valtionosuudet	**53 511 801,18**	**49 575 007,28**	**47 780 770,00**	**43 572 597,00**
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
KOY Harmaalepän osakkeiden myyntivoitto	0,00	0,60	0,00	1 426 744,72
Satunnaiset tuotot	**0,00**	**0,60**	**0,00**	**1 426 744,72**
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset erät	**0,00**	**0,60**	**0,00**	**1 426 744,72**
PAKOLLISET VARAUKSET				
Potilasvahinkovakuutusmaksu				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	1 103 483,43	939 111,65	0,00	0,00
Lisäykset	299 366,98	247 729,03	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	-83 357,25	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	**1 402 850,41**	**1 103 483,43**	**0,00**	**0,00**
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset 1.1.	231 659,93	47 065,38	0,00	0,00
Lisäykset	2 202 538,00	185 942,35	0,00	0,00
Vähennykset	-46 152,73	-1 347,80	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	**2 388 045,20**	**231 659,93**	**0,00**	**0,00**
PAKOLLISET VARAUKSET	**3 790 895,61**	**1 335 143,36**	**0,00**	**0,00**

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
Tuloslaskelman liitetiedot	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
Myyntivoitot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0,00	165 070,90	241 662,30	165 070,90
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	126 818,72	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	969 133,49	17 016,79	142 998,54	0,00
Myyntivoitot	**969 133,49**	**308 906,41**	**384 660,84**	**165 070,90**
Myyntitappiot				
Muut luovutustappiot	0,00	-11 161,00	0,00	-11 161,00
Myyntitappiot	**0,00**	**-11 161,00**	**0,00**	**-11 161,00**
Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yrityksissä				
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	1 362,00	0,00	0,00	0,00
Osinkotuotot muilta	1 083 698,41	1 292 803,17	689 848,25	974 035,00
Muut rahoitustuotot	70 205,47	65 131,31	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	**1 155 265,87**	**1 357 934,48**	**689 848,25**	**974 035,00**
Tilintarkastajien palkkiot				
Tilintarkastus	8 848,45	8 089,56	8 753,21	7 980,00
Tilintarkastajan muut toimeksiannot	3 618,26	5 172,63	3 618,26	4 335,00
Veroneuvonta	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut palvelut	1 890,28	3 811,08	1 200,00	2 709,00
Tilintarkastajien palkkiot	**14 356,99**	**17 073,27**	**13 571,47**	**15 024,00**

Tase-erittely, vastaavaa	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
PYSYVÄT VASTAAVAT	2022	2021	2022	2021
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1. (+), Aineettomat oikeudet	187 974,42	182 852,95	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Aineettomat oikeudet	296,46	5 121,47	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Aineettomat oikeudet	-176 904,95	-169 929,80	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Aineettomat oikeudet	-3 948,91	-6 975,16	0,00	0,00
Aineettomat oikeudet	**7 417,02**	**11 069,47**	**0,00**	**0,00**
Tietokoneohjelmistot				
Hankintameno 1.1. (+), Tietokoneohjelmistot	394 475,36	343 353,14	24 207,50	36 376,50
Lisäykset tilikauden aikana, Tietokoneohjelmistot	7 673,07	3 362,13	0,00	22 500,00
Siirrot erien välillä (+/-), Tietokoneohjelmistot	95 909,18	47 760,09	0,00	-566,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Tietokoneohjelmistot	-348 382,20	-272 350,71	0,00	0,00
Siirtojen kertyneet poistot (+/-), Tietokoneohjelmistot	0,00	-550,79	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Tietokoneohjelmistot	-37 069,27	-75 480,70	-16 707,50	-34 103,00
Tietokoneohjelmistot	**112 606,14**	**46 093,16**	**7 500,00**	**24 207,50**
Aineettomat oikeudet	**120 023,16**	**57 162,63**	**7 500,00**	**24 207,50**
Muut pitkävaikutteiset menot				
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1. (+), Muut pitkävaikutteiset menot	8 249 567,62	8 123 521,88	7 461 709,18	7 758 666,85
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset (+), Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	90,06	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	5 024,35	265 077,64	114 378,79
Siirrot erien välillä (+/-), Muut pitkävaikutteiset menot	1 051 875,13	120 931,34	780 742,83	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-774 493,22	-357 070,95	0,00	0,00
Kuntayhtymäosuuksien lisäysten kertyneet poistot (-), Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	-82,03	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-446 368,62	-417 340,24	-440 235,14	-411 336,46
Muut pitkävaikutteiset menot	**8 080 580,91**	**7 475 074,41**	**8 067 294,51**	**7 461 709,18**
Muut pitkävaikutteiset menot	**8 080 580,91**	**7 475 074,41**	**8 067 294,51**	**7 461 709,18**
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet				
Ennakkomaksut				
Ennakkomaksut	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Keskeneräiset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1. (+), Keskeneräiset hyödykkeet	31 574,13	44 583,17	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hyödykkeet	227 349,30	130 862,10	0,00	-566,00
Siirrot erien välillä (+/-), Keskeneräiset hyödykkeet	-166 871,55	-143 871,14	0,00	566,00
Arvonalennukset (-), Keskeneräiset hyödykkeet	-28 303,48	-28 303,48	0,00	0,00
Keskeneräiset hyödykkeet	63 748,39	3 270,64	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	**63 748,39**	**3 270,64**	**0,00**	**0,00**
Aineettomat hyödykkeet	**8 264 352,47**	**7 535 507,68**	**8 074 794,51**	**7 485 916,68**

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2022	2021	2022	2021
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1. (+), Maa- ja vesialueet	26 765 920,05	26 745 942,91	25 277 898,31	25 166 926,01
Lisäykset tilikauden aikana, Maa- ja vesialueet	588 684,00	145 830,40	588 684,00	145 830,40
Vähennykset tilikauden aikana, Maa- ja vesialueet	-62 068,90	-125 853,26	-36 177,42	-34 858,10
Maa- ja vesialueet	**27 292 535,15**	**26 765 920,05**	**25 830 404,89**	**25 277 898,31**
Maa- ja vesialueet arvonkorotukset				
Maa- ja vesialueet arvokorotukset 1.1.	15 927,91	17 994,68	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet arvonkorotusten vähennykset	0,00	-2 066,76	0,00	0,00
Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset	15 927,90	15 927,91	0,00	0,00
Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut				
Hankintameno 1.1. (+), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	229 619,61	636 167,19	105 326,45	639 802,33
Lisäykset tilikauden aikana, Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	0,00	0,00	20 253,04	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	0,00	-449 077,08	0,00	-458 723,08
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	-75 752,80	-71 352,80	0,00	-71 352,80
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautus (+), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	0,00	-4 400,00	0,00	-4 400,00
Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	**174 119,85**	**153 866,81**	**125 579,49**	**105 326,45**
Maa- ja vesialueet	**27 482 582,92**	**26 935 714,79**	**25 955 984,38**	**25 383 224,76**
Rakennukset				
Rakennukset				
Hankintameno 1.1. (+), Rakennukset	136 547 852,53	121 837 991,54	94 798 611,13	79 654 038,28
Yritysostot (investoinnit) (+), Rakennukset	13 286,10	19 230,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Rakennukset	147 084,51	488 677,21	6 565 030,57	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Rakennukset	-3 561 780,97	-1 601 174,27	-85 089,70	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Rakennukset	16 571 710,19	15 803 128,06	0,00	15 144 572,85
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Rakennukset	-60 083 090,83	-55 678 595,19	-39 672 323,90	-36 584 888,17
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Rakennukset	2 862 558,80	0,00	0,00	0,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Rakennukset	130 019,83	228 259,08	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Rakennukset	-5 934 094,35	-4 632 754,71	-4 170 160,21	-3 087 435,73
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Rakennukset	-650 763,43	0,00	-715 868,07	0,00
Rakennukset	**86 042 782,38**	**76 464 761,71**	**56 720 199,82**	**55 126 287,23**
Rakennusten arvonkorotukset				
Rakennusten arvonkorotukset 1.1.	80 835,36	1 062 904,03	0,00	0,00
Rakennusten arvonkorotusten kuntayhtymäosuuksien vähennykset	-38 039,24	-57 035,07	0,00	0,00
Rakennusten arvonkorotusten vähennykset	0,00	-925 033,60	0,00	0,00
Rakennusten arvonkorotukset	**42 796,13**	**80 835,36**	**0,00**	**0,00**
Rakennukset	**86 085 578,50**	**76 545 597,07**	**56 720 199,82**	**55 126 287,23**

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Hankintameno 1.1. (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	94 787 461,73	91 648 904,83	92 911 500,41	90 006 135,36
Lisäykset tilikauden aikana, Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00	269,97	4 059 245,71	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Kiinteät rakenteet ja laitteet	-4 713 265,58	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 921 787,15	3 138 286,93	1 849 236,89	3 138 286,93
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-51 621 714,86	-46 940 043,33	-50 533 317,40	-46 158 812,30
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 748 098,11	0,00	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-4 382 920,50	-4 681 671,53	-4 346 853,38	-4 607 426,98
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-294 951,37	0,00	-229 846,73	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**44 444 494,68**	**43 165 746,87**	**43 709 965,50**	**42 378 183,01**
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1. (+), Koneet ja kalusto	11 508 476,23	11 042 449,90	4 616 546,44	4 507 549,86
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset (+), Koneet ja kalusto	0,00	2 165,70	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Koneet ja kalusto	768 450,81	586 813,29	116 835,79	68 996,58
Rahoitusosuudet tilikaudella, Koneet ja kalusto	-15 855,17	-13 439,23	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Koneet ja kalusto	-159 147,62	-324 925,77	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Koneet ja kalusto	1 879 133,13	215 412,33	0,00	40 000,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Koneet ja kalusto	-8 307 876,77	-7 102 636,71	-3 649 196,06	-2 899 492,63
Kuntayhtymäosuuksien lisäysten kertyneet poistot (-), Koneet ja kalusto	0,00	-1 241,65	0,00	0,00
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Koneet ja kalusto	154 233,98	22 189,10	0,00	0,00
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Koneet ja kalusto	692,88	172 317,75	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Koneet ja kalusto	-1 460 036,86	-1 398 505,26	-699 955,77	-749 703,43
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Koneet ja kalusto	-692,88	0,00	-692,88	0,00
Koneet ja kalusto	**4 367 377,72**	**3 200 599,46**	**383 537,52**	**967 350,38**
Muut aineelliset hyödykkeet				
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1. (+), Muut aineelliset hyödykkeet	120 711,48	119 514,85	28 798,37	28 798,37
Lisäykset tilikauden aikana, Muut aineelliset hyödykkeet	6 460,40	1 196,63	0,00	0,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Muut aineelliset hyödykkeet	-85 217,91	-75 020,46	0,00	0,00
Kauden poistot (-), Muut aineelliset hyödykkeet	-332,14	-10 197,45	0,00	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet	**41 621,83**	**35 493,57**	**28 798,37**	**28 798,37**

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2022	2021	2022	2021
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Ennakkomaksut				
Hankintameno 1.1. (+), Ennakkomaksut	132 873,45	146 804,38	125 877,52	130 417,82
Lisäykset tilikauden aikana, Ennakkomaksut	67 241,30	7 614,26	0,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Ennakkomaksut	-55 752,69	-21 545,19	0,00	-4 540,30
Ennakkomaksut	**144 362,06**	**132 873,45**	**125 877,52**	**125 877,52**
Keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1. (+), Keskeneräiset hankinnat	11 451 763,81	13 532 877,95	2 815 883,58	8 469 934,05
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset (+), Keskeneräiset hankinnat	0,00	1,19	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hankinnat	17 659 501,51	17 121 516,59	13 546 898,37	12 668 809,31
Rahoitusosuudet tilikaudella, Keskeneräiset hankinnat	-290 000,00	0,00	-290 000,00	0,00
Siirrot erien välillä (+/-), Keskeneräiset hankinnat	-25 460 565,60	-19 202 631,92	-13 523 909,15	-18 322 859,78
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Keskeneräiset hankinnat	-96 511,84	-96 511,84	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	**3 264 187,88**	**11 355 251,97**	**2 548 872,80**	**2 815 883,58**
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	**3 408 549,94**	**11 488 125,42**	**2 674 750,32**	**2 941 761,10**
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä				
Hankintameno 1.1. (+), Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00	1 506 056,01	1 566 869,79
Vähennykset tilikauden aikana, Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00	0,00	-60 813,78
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	**0,00**	**0,00**	**1 506 056,01**	**1 506 056,01**
Kuntayhtymäosuudet				
Hankintameno 1.1. (+), Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00	11 142 255,73	11 142 255,73
Kuntayhtymäosuudet	**0,00**	**0,00**	**11 142 255,73**	**11 142 255,73**
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet				
Hankintameno 1.1. (+), Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	122 074,34	102 131,93	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	0,00	13,31	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	-364,20	-16 752,60	0,00	0,00
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta), Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	-57 532,02	36 681,70	0,00	0,00
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	**64 178,12**	**122 074,34**	**0,00**	**0,00**
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset				
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1. (+), Muut osakkeet ja osuudet	2 402 127,10	2 452 655,84	601 797,69	632 277,69
Kuntayhtymäosuuksien lisäykset (+), Muut osakkeet ja osuudet	0,00	157,22	0,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana, Muut osakkeet ja osuudet	430 029,63	157,39	1 290,00	0,00
Yritysmyynnit (-), Muut osakkeet ja osuudet	-7,20	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana, Muut osakkeet ja osuudet	-91 821,95	-50 843,35	0,00	-30 480,00
Siirrot erien välillä (+/-), Muut osakkeet ja osuudet	147 693,39	0,00	0,00	0,00
Kertyneet arvonalennukset 1.1. (-), Muut osakkeet ja osuudet	-280 376,60	-211 109,19	0,00	0,00
Arvonalennukset kaudella (-), Muut osakkeet ja osuudet	64 041,21	-69 267,41	-69 267,41	-69 267,41
Muut osakkeet ja osuudet	**2 671 685,59**	**2 121 750,50**	**533 820,28**	**532 530,28**
Osakkeiden arvonkorotukset				
Osakkeiden arvonkorotukset 1.1.	1 823,39	1 823,39	0,00	0,00
Osakkeiden arvonkorotukset	**1 823,39**	**1 823,39**	**0,00**	**0,00**
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	**2 673 508,98**	**2 123 573,89**	**533 820,28**	**532 530,28**

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
Muut lainasaamiset	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Pääomalainasaamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Pääomalainasaamiset muilta	1 483 516,51	1 495 382,69	1 283 175,28	1 283 175,28
Vähennykset (-), Pääomalainasaamiset muilta	-35 653,58	-11 866,18	0,00	0,00
Pääomalainasaamiset muilta	**1 447 862,93**	**1 483 516,51**	**1 283 175,28**	**1 283 175,28**
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä				
Hankintameno 1.1., Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	330 000,00	385 000,00
Vähennykset (-), Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	-55 000,00	-55 000,00
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	**0,00**	**0,00**	**275 000,00**	**330 000,00**
Muut lainasaamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Muut lainasaamiset muilta	17 883,86	91 383,24	17 883,86	91 383,24
Vähennykset (-), Muut lainasaamiset muilta	-17 883,86	-73 499,38	-17 883,86	-73 499,38
Muut lainasaamiset muilta	**0,00**	**17 883,86**	**0,00**	**17 883,86**
Muut lainasaamiset	**1 447 862,93**	**1 501 400,37**	**1 558 175,28**	**1 631 059,14**
Muut saamiset				
Muut saamiset muilta				
Hankintameno 1.1., Muut saamiset muilta	3 000,00	3 000,00	3 000,00	3 000,00
Muut saamiset muilta	**3 000,00**	**3 000,00**	**3 000,00**	**3 000,00**
Palautuskelpoiset liittymismaksut				
Hankintameno 1.1., Palautuskelpoiset liittymismaksut	491 589,01	46 382,00	446 366,08	6 935,00
Siirrot erien välillä (+/-), Palautuskelpoiset liittymismaksut	0,00	439 431,08	0,00	439 431,08
Lisäykset (+), Palautuskelpoiset liittymismaksut	4 090,00	5 775,93	4 090,00	0,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut	**495 679,01**	**491 589,01**	**450 456,08**	**446 366,08**
Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen				
Hankintameno 1.1., Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	0,00	3 206,10	0,00	0,00
Vähennykset (-), Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	0,00	-3 206,10	0,00	0,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut, sisäinen	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Muut saamiset	**498 679,01**	**494 589,01**	**453 456,08**	**449 366,08**
Sijoitukset	**4 684 229,04**	**4 241 637,61**	**15 193 763,38**	**15 261 267,24**

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2022	2021	2022	2021
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Myyntisaamiset muilta	486 119,15	788 708,52	0,00	0,00
Myyntisaamiset	**486 119,15**	**788 708,52**	**0,00**	**0,00**
Siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset				
Siirtosaamiset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Pitkäaikaiset saamiset	**486 119,15**	**788 708,52**	**0,00**	**0,00**
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset				
Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	47,31	16 930,62	12 043,12
Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	260 509,73	15 645,69	292 417,59	17 510,41
Myyntisaamiset muilta	5 874 350,32	2 848 994,63	1 117 318,57	924 180,88
Myyntisaamiset	**6 134 860,06**	**2 864 687,64**	**1 426 666,78**	**953 734,41**
Muut saamiset				
Muut saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteysyhteisöiltä	232 932,27	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	1 822 219,26	1 926 970,52	805 816,12	996 995,20
Sosiaalisen luototuksen saamiset	346 566,11	1 637 697,96	346 566,11	187 669,28
Muut saamiset	**2 401 717,64**	**3 564 668,48**	**1 152 382,23**	**1 184 664,48**
Siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	1 352 276,02	2 482 216,47	1 519 627,93	2 789 405,00
Muut siirtosaamiset muilta	4 870 153,06	2 579 574,14	540 337,11	435 979,09
Sosiaalisen luoton korkosaamiset	90 450,00	0,00	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset	**6 312 879,08**	**5 061 790,62**	**2 059 965,04**	**3 225 384,09**
Siirtosaamiset	**6 312 879,08**	**5 061 790,62**	**2 059 965,04**	**3 225 384,09**
Lyhytaikaiset saamiset	**14 849 456,77**	**11 491 146,73**	**4 639 014,05**	**5 363 782,98**
Saamiset	**15 335 575,92**	**12 279 855,26**	**4 639 014,05**	**5 363 782,98**
Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Verosaamiset	0,00	2 623,04	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	23 349,30	3 695,34	3 085,40	24 046,02
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	1 195 106,04	745 424,17	362 411,33	169 965,97
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	256 003,52	284 206,07	115 456,00	122 742,69
Muut siirtosaamiset	3 388 643,37	1 534 328,15	52 333,55	110 717,17
TVR koulutuskorvaus	7 050,83	23 077,88	7 050,83	8 507,24
P-H hyvinvointikuntayhtymän loppulasku	1 352 276,02	2 468 435,97	1 519 627,93	2 789 405,00
Muihin siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	**6 222 429,08**	**5 061 790,62**	**2 059 965,04**	**3 225 384,09**
Kaikki siirtosaamiset yhteensä	**6 222 429,08**	**5 061 790,62**	**2 059 965,04**	**3 225 384,09**
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin				
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	**1 941 331,14**	**8 616 878,61**	**0,00**	**0,00**
Joukkovelkakirjalainasaamiset				
JVK-lainasaamisten markkina-arvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	7 150,50	12 825,50	0,00	0,00

Tase-erittely, vastattavaa

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
OMA PÄÄOMA	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88	65 882 500,88
Peruspääoma	**65 882 500,88**	**65 882 500,88**	**65 882 500,88**	**65 882 500,88**
Arvonkorotusrahasto				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	98 586,68	725 659,14	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto, vähennykset	-38 039,24	-627 072,46	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	**60 547,44**	**98 586,68**	**0,00**	**0,00**
Rahastopääomat				
Rahastopääomat 1.1.	71 958,38	73 019,04	0,00	0,00
Rahastopääomat, vähennykset	0,00	-1 060,66	0,00	0,00
Rahastopääomat	**71 958,38**	**71 958,38**	**0,00**	**0,00**
Muut omat rahastot	**71 958,38**	**71 958,38**	**0,00**	**0,00**
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)				
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	48 129 357,88	37 974 699,01	24 561 862,52	24 560 890,58
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	285 243,86	-93 708,00	239 682,00	-93 708,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) muutos	4 133,48	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	**48 418 735,23**	**37 880 991,03**	**24 801 544,52**	**24 467 182,58**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 187 629,38	10 248 366,87	298 254,57	94 679,94
OMA PÄÄOMA	**122 621 371,31**	**114 182 403,82**	**90 982 299,97**	**90 444 363,40**
Velat, jotka erääntyvät +5 vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	21 597 530,81	23 897 091,12	14 483 333,26	16 191 666,60
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	55 000,00	0,00	0,00
Velat, jotka erääntyvät myöh. kuin 5 v. kuluttua	**21 597 530,81**	**23 952 091,12**	**14 483 333,26**	**16 191 666,60**
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksu	1 402 850,41	1 103 483,43	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	2 388 045,19	231 659,92	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	**3 790 895,60**	**1 335 143,35**	**0,00**	**0,00**
PAKOLLISET VARAUKSET	**3 790 895,60**	**1 335 143,35**	**0,00**	**0,00**

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2022	2021	2022	2021
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	48 182 714,64	50 260 669,11	23 866 666,62	29 559 214,96
Lainat julkisyhteisöiltä	12 251,92	12 251,92	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	**48 194 966,56**	**50 272 921,03**	**23 866 666,62**	**29 559 214,96**
Liittymismaksut ja muut velat				
Muut velat muille	262,95	0,00	0,00	0,00
Muut velat liittymismaksut	11 141 176,20	11 141 176,20	11 141 176,20	11 141 176,20
Muut velat, liittymismaksut, sisäinen	0,00	0,00	101 734,37	101 734,37
Liittymismaksut ja muut velat	**11 141 439,15**	**11 141 176,20**	**11 242 910,57**	**11 242 910,57**
Siirtovelat				
Muut siirtovelat				
Muut siirtovelat jäsenkuntayhtymille	1 074 352,20	809 004,69	1 207 309,45	909 123,66
Muut siirtovelat	**1 074 352,20**	**809 004,69**	**1 207 309,45**	**909 123,66**
Siirtovelat	**1 074 352,20**	**809 004,69**	**1 207 309,45**	**909 123,66**
Laskennalliset verovelat				
Laskennallinen verovelka, 1.1.	611 750,79	630 768,36	0,00	0,00
Laskennallinen verovelka, tuloslaskelman kautta kirjattu kauden muutos	98 455,82	-19 017,57	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	**710 206,61**	**611 750,79**	**0,00**	**0,00**
Pitkäaikainen vieras pääoma	**61 120 964,52**	**62 834 852,71**	**36 316 886,64**	**41 711 249,19**
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 386 604,20	9 167 531,03	5 692 548,34	7 777 543,34
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	595,88	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	**7 386 604,20**	**9 168 126,91**	**5 692 548,34**	**7 777 543,34**
Saadut ennakot				
Saadut ennakot muilta	44 865,03	160 341,47	13 718,82	127 567,68
Saadut ennakot	**44 865,03**	**160 341,47**	**13 718,82**	**127 567,68**
Ostovelat				
Ostovelat tytäryhteisöille	0,00	0,00	2 046 320,08	1 248 836,62
Ostovelat jäsenkuntayhtymille	25 470,26	44 483,79	28 677,15	22 876,96
Ostovelat muille	11 938 823,56	11 616 784,87	4 018 382,36	3 624 522,05
Ostovelat	**11 964 293,81**	**11 661 268,66**	**6 093 379,59**	**4 896 235,63**
Liittymismaksut ja muut velat				
Muut velat muille	2 518 802,97	3 200 805,95	586 618,35	582 596,80
Liittymismaksut ja muut velat	**2 523 427,23**	**3 217 944,65**	**586 618,35**	**582 596,80**

	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
Siirtovelat	**2022**	**2021**	**2022**	**2021**
Siirtyvät korot				
Siirtyvät korot muille	86 097,21	30 742,21	52 070,30	25 756,75
Siirtyvät korot	**86 097,21**	**30 742,21**	**52 070,30**	**25 756,75**
Muut siirtovelat				
Muut siirtovelat muille	11 652 263,60	11 983 982,00	4 247 691,51	4 211 590,08
Muut siirtovelat	**11 652 263,60**	**11 983 982,00**	**4 247 691,51**	**4 211 590,08**
Siirtovelat	**11 738 360,81**	**12 014 724,21**	**4 299 761,81**	**4 237 346,83**
Lyhytaikainen vieras pääoma	**33 657 551,08**	**36 222 405,90**	**16 686 026,91**	**17 621 290,28**
VIERAS PÄÄOMA	**94 778 515,60**	**99 057 258,61**	**53 002 913,55**	**59 332 539,47**
Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkitililimiitti				
Luotollisen sekkitilin limiitti	1 741 054,45	2 814 911,13	0,00	0,00
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Verovelat	0,00	19 998,94	0,00	0,00
Jaksotetut henkilöstökulut	9 361 420,08	9 484 021,10	3 586 017,87	3 647 651,37
Potilasvahinkovastuut	0,00	825 215,37	0,00	909 123,66
Valtionosuus- ja EU-tukiennakot	2 848,84	109 524,68	2 848,84	14 514,00
Muut siirtovelat	2 287 994,68	2 354 226,59	658 824,80	549 424,71
PHHYKY	1 074 352,20	0,00	1 207 309,45	0,00
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	**12 726 615,80**	**12 792 986,68**	**5 455 000,96**	**5 120 713,74**

Vakuudet ja vastuut	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2022	2021	2022	2021
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, vakuutena kiinteistökiinnityksiä	10 772 624,22	10 805 909,00	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	**10 772 624,22**	**10 805 909,00**	**0,00**	**0,00**
Lainat julkisyhteisöiltä				
Lainat julkisyhteisöiltä, vakuutena kiinteistökiinnityksiä	27 212,00	30 422,08	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	27 212,00	30 422,08	0,00	0,00
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä ja osakkeita	**10 799 836,23**	**10 836 331,08**	**0,00**	**0,00**
Lainojen vakuudeksi annetut kiinnitykset ja osakkeet				
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset				
Rahoitus- ja vakuutuslaitoslainojen vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	7 499 659,75	8 885 175,44	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	**7 499 659,75**	**8 885 175,44**	**0,00**	**0,00**
Vakuudeksi annetut osakkeet				
Lainojen vakuudeksi annetut kiinnitykset ja osakkeet	**7 499 659,75**	**8 885 175,44**	**0,00**	**0,00**
Muut omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	13 225 747,76	12 476 444,14	0,00	0,00
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	**13 225 747,76**	**12 476 444,14**	**0,00**	**0,00**
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Muut	17 518,73	17 518,73	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut vakuudet	**17 518,73**	**17 518,73**	**0,00**	**0,00**
Vuokravastuut				
Toimitilojen vuokravastuut	21 448 449,12	52 964 755,79	21 409 144,51	19 054 248,04
josta PPP- hankkeet, vuokravastuut	1 523 639,58	1 236 314,64	0,00	19 043 273,87
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	2 390 363,96	2 948 623,64	2 234 673,74	1 542 353,48
Maa-alueiden vuokravastuut	1 454,82	1 448,79	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	0,00	53,14	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	**23 840 267,90**	**55 914 881,36**	**23 643 818,25**	**20 596 601,52**
Josta seuraavalla tilikaudella maksettava osuus				
Toimitilojen vuokravastuut	45 459,49	4 434 949,75	1 550 708,16	1 247 288,81
josta PPP- hankkeet, vuokravastuut	0,00	0,00	1 523 639,58	1 236 314,64
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 608 176,25	779 298,73	1 523 639,58	623 041,11
Maa-alueiden vuokravastuut	1 454,82	1 448,79	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	0,00	53,14	0,00	0,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus, vuokravastuut	**1 655 090,56**	**5 215 750,41**	**1 550 708,16**	**1 870 329,92**

Vakuudet ja vastuut	Hollola-konserni		Hollolan kunta	
	2022	2021	2022	2021
Kunnan vastuusitoumukset				
Alkuperäinen pääoma, takaukset tytäryhtiöiden puolesta	19 532 521,28	19 532 521,28	19 532 521,28	19 532 521,28
Jäljellä oleva pääoma, takaukset tytäryhtiöiden puolesta	10 310 878,98	10 890 467,46	10 310 878,98	10 890 467,46
Alkuperäinen pääoma, takaukset muiden puolesta	1 583 436,17	1 616 697,83	1 583 436,17	1 616 697,83
Jäljellä oleva pääoma, takaukset muiden puolesta	1 466 710,00	1 478 976,00	1 466 710,00	1 478 976,00
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	174 805 575,00	164 389 671,00	174 805 575,00	164 389 671,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	101 087,00	107 684,00	101 087,00	107 684,00
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Sopimusvastuut	20 203 136,15	24 845 145,62	20 179 140,59	24 813 435,45
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	880 644,47	955 302,04	0,00	0,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	10 145 004,03	10 145 004,03	9 909 141,00	9 909 141,00
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	**33 228 784,64**	**37 945 451,69**	**32 088 281,59**	**36 722 576,45**
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset				
Koronvaihtosopimukset	40 760 800,00	40 790 495,28	40 000 000,00	40 000 000,00
Korkojohdannaiset	**40 760 800,00**	**40 790 495,28**	**40 000 000,00**	**40 000 000,00**
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot	**40 760 800,00**	**40 790 495,28**	**40 000 000,00**	**40 000 000,00**
Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Koronvaihtosopimukset	1 694 570,36	-158 118,42	1 686 447,62	-55 736,21
Korkojohdannaiset	**1 694 570,36**	**-158 118,42**	**1 686 447,62**	**-55 736,21**

Hollola-konserni

Konsernin tunnusluvut	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,1 %	45,7 %
Vuosikate/Poistot, %	163,0 %	202,3 %
Vuosikate, €/asukas	939	993
Asukasmäärä	22 940	23 087
Investointien tulorahoitus, %	109,4 %	123,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,50	3,00
Kassan riittävyys, pv	35,2	39,4
Omavaraisuusaste, %	55,2 %	53,1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	35,3 %	38,6 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	44,2 %	40,7 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	56 606 365	48 129 358
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 468	2 085
Lainat ja vuokravastuut	79 421 839	115 355 929
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	3 462	4 997
Lainasaamiset	1 447 863	1 501 400
Henkilöstön lukumäärä	1 682	1 621
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	20 694	19 197
Lainakanta	55 569 318,84	59 441 047,94
Lainat €/asukas	2591,15	2574,65

Datan merkit: tase (+)	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta
Hollolan kunta						
Hollolan kunta	0146248-5		100,00	87 009 796,94	39 035 610,25	353 832,75
Hollola Vesihuoltolaitos	0146248-5_1803		100,00	13 275 176,04	18 083 185,57	-55 578,18
Tytäryhteisöt						
Hollolan Asuntotalot Oy	0869681-5	100,00	100,00	966 208,95	10 569 948,47	-88 465,22
As Oy Hollolan Tervasmiilu	0641773-9	0,00	88,08	85 233,73	371 925,83	3,05
Hollolan Tilapalvelu Oy	2840811-2	100,00	100,00	156 700,26	2 677 237,40	-14 401,57
Jäsenkuntayhtymät						
Hollolan-Lahden vesilaitos ky	0217865-4	60,00	60,00	804 101,87	239 566,72	52 954,36
Koulutuskeskus Salpaus ky		9,51	9,51	9 045 196,19	1 041 926,58	272 747,96
Päijät-Hämeen liiton ky	0215610-5	11,32	11,35	310 242,70	492 420,22	-44 125,75
P-H hyvinvointikuntayhtymä		11,01	11,01	6 993 870,43	28 157 206,58	-56 045,59
Eteva ky	0203300-9	0,60	0,60	95 604,23	283 786,30	-6 529,65

5. Taseyksiköiden erillistilinpäätöslaskelmat

5.1 Vesihuoltolaitos

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Liikevaihto	**4 630 487,48**	**4 768 445,05**
Valmistus omaan käyttöön	0,00	61,00
Tuet ja avustukset	43 666,97	0,00
Materiaalit ja palvelut	-2 406 719,24	-2 458 712,61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-155 212,67	-120 086,72
Palvelujen ostot	-2 251 506,57	-2 338 625,89
Henkilöstökulut	-84 677,69	-82 398,92
Palkat ja palkkiot	-55 002,08	-53 007,95
Henkilösivukulut	-29 675,61	-29 390,97
Eläkekulut	-27 332,71	-27 517,92
Muut henkilösivukulut	-2 342,90	-1 873,05
Poistot ja arvonalentumiset	-1 927 735,76	-1 886 944,70
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 927 735,76	-1 882 544,70
Arvonalentumiset	0,00	-4 400,00
Liiketoiminnan muut kulut	-9 410,64	-9 258,82
Liikeylijäämä	**245 611,12**	**331 191,00**
Rahoitustuotot ja -kulut:	-305 820,34	-312 343,31
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	319,50	0,00
Muille maksetut korkokulut	-3 439,84	-9 643,31
Korvaus peruspääomasta	-302 700,00	-302 700,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	**-60 209,22**	**18 847,69**
Ylijäämä(alijäämä)ennen varauksia	**-60 209,22**	**18 847,69**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	4 631,04	5 897,59
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	**-55 578,18**	**24 745,28**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,3 %	3,7 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	2,1 %	1,9 %
Voitto, %	-1,3 %	0,4 %

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

RAHOITUSLASKELMA	01.01. - 31.12.2022	01.01. - 31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus	**1 867 526,54**	**1 905 792,39**
Liikeylijäämä	245 611,12	331 191,00
Poistot ja arvonalennukset	1 927 735,76	1 886 944,70
Rahoitustuotot ja -kulut	-305 820,34	-312 343,31
Investointien rahavirta	**-2 748 553,36**	**-3 024 207,50**
Investointimenot	-2 748 553,36	-3 024 207,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-881 026,82**	**-1 118 415,11**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	**-4 090,00**	**0,00**
Antolainauksen lisäys muille	-4 090,00	0,00
Lainakannan muutokset	**1 409 089,57**	**416 058,80**
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-475 000,00	-625 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	1 884 089,57	1 041 058,80
Muut maksuvalmiuden muutokset	**-523 972,75**	**702 356,31**
Saamisten muutos kunnalta	0,00	385 616,97
Saamisten muutos muilta	-234 863,87	480 378,78
Korottomien velkojen muutos muilta	-289 108,88	-163 639,44
Rahoituksen rahavirta	**881 026,82**	**1 118 415,11**
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	**0,00**

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, eur	-4 315 952	-4 082 641
Investointien tulorahoitus, %	67,90	63,0
Laskennallinen lainanhoitokate	2,4	3,1
Quick Ratio	0,06	0,01
Current Ratio	0,06	0,01

HOLLOLAN VESIHUOLTOLAITOS

TASE

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	89 134,51	89 134,51
Rakennukset	848 267,83	911 704,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	29 090 562,56	27 888 277,61
Koneet ja kalusto	94 792,60	115 600,74
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	862 939,02	1 160 162,06
Liittymismaksut	110 345,00	106 255,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	**31 096 041,52**	**30 271 133,92**
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	220 109,52	5 952,45
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	19 676,90	3 651,94
Siirtosaamiset	22 533,67	17 851,83
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**262 320,09**	**27 456,22**
VASTAAVAA	**31 358 361,61**	**30 298 590,14**

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
Oma pääoma		
Peruspääoma	-9 302 673,01	-9 302 673,01
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-4 028 081,21	-4 003 335,93
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	55 578,18	-24 745,28
	-13 275 176,04	**-13 330 754,22**
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	0,00	-4 631,04
	0,00	**-4 631,04**
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-2 150 000,00	-2 475 000,00
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	-11 633 644,47	-11 633 644,47
	-13 783 644,47	**-14 108 644,47**
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-325 000,00	-475 000,00
Lainat kunnalta	-3 725 148,37	-1 841 058,80
Ostovelat	-233 847,97	-516 442,05
Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	0,00	-9 438,44
Siirtovelat	-15 544,76	-12 621,12
	-4 299 541,10	**-2 854 560,41**
	-18 083 185,57	**-16 963 204,88**
VASTATTAVAA	**-31 358 361,61**	**-30 298 590,14**

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	42,3	44,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	386,9	355,8
Kertynyt ylijäämä, 1000 eur	3 973	4 028
Lainakanta 31.12., 1000 eur	2 475	2 950

6. Konserniyhtiöt

Talousarviossa on hyväksytty konserniyhtiöille seuraavat yleiset ja yhtiökohtaiset tavoitteet:

Yleiset tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet

- Tytäryhtiöiden tulee toimia kunnanvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen
- Sisäisen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää konserniohjeiden mukaisesti ja niistä raportoitaessa noudatetaan konserniohjetta
- Kaikilta yhtiöiltä edellytetään tervettä pitkäjänteistä taloudenpitoa ja kannattavuutta
- Tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tukityöllistäminen
- Konsernin sisäiset palveluostot on keskitettävä tarkoituksenmukaisesti koko konsernin etu huomioiden

Konserniyhtiö	**Hollolan Asuntotalot Oy**	
Strategian näkökulma	**Asumisen Hollola**	
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Toteuma 31.12.2022**
Asiakkaisen pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 3,5%/kk. Lähtötaso 4%.	Toteuma vuoden aikana oli 2,3 %/kk.
	Käyttöaste yli 95%, lähtötaso 93,5%.	Toteuma vuoden aikana oli 97,9% (96,6 %, 2021)
Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman laatiminen/päivitys, kestävän kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen)	Konsernijaoston 19.10.2020 linjausten mukaiset suunnitelmat laadittu 30.6.2021 mennessä.	Suunnitelma esitelty konsernijaostossa 18.1.2021.
Asuntojen nettimarkkinoinnin vahvistaminen	Julkiset vuokra-asuntojen markkinointikanavat käytössä	Asuntojen markkinointia toteutetaan Vuokraoven palvelussa ja omalla kotisivulla.
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kehyskuntien tasolla	Vuokrataso on kilpailukykyinen julkisten toimijoiden kanssa, mutta kalliimpi yksityiseen vuokraustoimintaan verrattuna.

Strategian näkökulma	**Palvelujen Hollola**	
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Toteuma 31.12.2022**
Asiakkaiden tyytyväisyys	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 4,0. Asukaskyselyn tavoitteellinen vastausprosentti 30%.	Asiakastyytyväisyys oli 4,2 ja vastausprosentti oli 31 %
Taloudelliset tavoitteet	**Tasapainoinen talous**	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Toteuma 31.12.2022**
Vuokrasaatavien määrä	Kuluksi kirjattavien vuokrasaatavien määrä ei kasva. Lähtötaso 50.000 euroa	Toteuma vuoden aikana oli keskimäärin 26.742 euroa.

Konserniyhtiö	Hollolan Tilapalvelu Oy	
Strategian näkökulma	**Palvelujen Hollola**	
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Toteuma 31.12.2022**
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Kiinteistöjen korjausvelan määrä ei kasva.	Korjausvelka 2021 oli 7,1 M€ ja 2022 6,2M€, eli korjausvelka väheni noin 0,9 m€
Tilankäytön tehostaminen tiloista luopumalla tai ulosvuokraamalla	Tilojen käyttöaste 95 %.	Tyhjiä epäkelpoisia tiloja on vain kunnanvirastolla.
Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät nouse vuoden 2021 tasosta	Kiinteistökohtaiset kustannukset	Kiinteistöjen liiketoiminnan kulut pysyivät likimain ennallaan, vaikka leasing-kohteiden vuokrat nousivat reilusti korkojen nousun myötä.
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteisiin vastaaminen sovitussa ajassa (vastausaika) < 24 h. Lähtötaso 72 h. Asiakaspalautekyselyn toteutus, palautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 3,7. Tavoitteellinen vastausprosentti 30%.	Asiakaspalautteisiin vastaaminen toteutuu <24h. Kiinteistöjen käyttäjien arvio oli 4,2, edellisen vuoden toteuma oli 3,6. Vastausprosentti oli 100 %.
Kiinteistöjen vuokrauksen hallinnointi ja sen kehittäminen kestävälle tasolle	Vuokrasopimukset laadittu ennen vuokra-ajan alkua (sisäiset ja ulkoiset sopimukset)	Vuokrasopimukset on laadittu ennen vuokra-ajan alkua.

Konserniyhtiö	Koy Tervasmiilu	
Strategian näkökulma	**Asumisen Hollola**	
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Toteuma 31.12.2022**
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kilpailukykyinen tasolla (vrt Lahden seutu). Täyttöaste 98%	Ei erillistä tarkastelua. Kohde sisältyy vuokra-asuntojen kokonaisuuteen.

Strategian näkökulma	**Palvelujen Hollola**	
Strategian tavoite	Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	**Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)**	**Toteuma 31.12.2022**
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa. Tavoitteena 30% vastausprosentti.	Ei erillistä tarkastelua 2022.

7. Käytetyt kirjanpitokirjat ja tositelajit

Kirjanpidossa käytetyt tositelajit vuonna 2022

Kirjanpidon osa	Tositelaji	Numerosarja		kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Tilinpäätös				Yrityksen tasekirjassa on esitetty kirjanpitolain edellyttämä tilinpäätös, toimintakertomus sekä luettelo kirjanpidoista ja aineistosta	Yrityksessä paperilla
Pääkirjanpito			Pää- ja Päiväkirjat	Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumista	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
Käyttöomaisuus	AA	01	Käyttöom.kirjaus	KOM osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä
	AF	03	Poistokirjaukset		
	PU	77	Pääkirjat. (purku)		
Kirjanpitotosite - Tasaustosite					
	AB	01	pankin+myren+osren välitilien tasaukset	osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä
Pääkirjatilitosite					
	JP	12	jaksotustositteen purku		
	KU	07	Muistio, kertasuoritus, kumppanikoodi pakollinen		
	KT	91	Toistuvaistosite -sisäinen		
	SA	10	Oikaisumuistio		
	SB	12	Pääkirjatilikirjaus, jaksotus	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
	SE	01	Pääkirjatosite, esijärjestelmästä	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon excelinä	
	SK	21	Kassatosite		
	SP	01	oikaisumuistio - sähköinen hyväksyntä	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
	ST	10	Muistio, toistuvaissuoritus - ulkoinen		
	TI	01	Tilastotosite	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon excelinä. Tositetta käytettään tilastoraportoinnissa.	
	Y1	06	Yritysten välinen kirjaus	Pääkirjatositteet viedään pääkirjanpitoon manuaalisesti	
Alv-vero kauden vaihteessa					
	SV	01	alv saatava- ja velkatilien netotus	osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	SAP kirjanpitojärjestelmässä, sähköisessä IR arkistossa
Liittymät	L1	02	Populus Palkkaliittymä	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon tapahtumakohtaisesti	Palkkakirjanpito ja siihen liittyvät erittelyt ja laskelmat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	L4		CPU- kassaliittymä		Säilytetään sähköisenä IR
	R2	04	Rahoitus - Maksatus, pankin välitili	SAP järjestelmä	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
Myyntireskontra	RV	98	Laskun siirto	Myyntireskontran tapahtumat ovat osa SAP-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	DA	16	Asiakastosite		
	DZ	14	Asiakkaat - maksu		
	LT	11	Luottotappiokirjaus		
Ostoreskontra	KR	19	Toimittajat - lasku	Tositteet siirtyvät Basware P2P:n kautta SAP järjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	KZ	15	Toimittajat - maksu		
	KG	17	Toimittajat - hyvit.		
Tiliotteet	ZP	20	Maksukirjaus	Basware maksuliikenneohjelmasta liittymien kautta SAP kirjanpitojärjestelmään	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa
	ZV	20	Maksuselvitys		

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA	
Tasekirja	Paperituloste, sidottu
Tilikartta	Sähköinen arkisto
Päiväkirja	Sähköinen arkisto
Pääkirja	Sähköinen arkisto
Ostoreskontra	Sähköinen arkisto
Myyntireskontra	Sähköinen arkisto
Palkkakirjanpito	Sähköinen arkisto/atk-listat
Käyttöomaisuuskirjanpito	Sähköinen arkisto
Konsernikirjanpito	Sähköinen arkisto
Tase-erittelyt ja saldoselvitykset	Paperitulosteet

Konsernilaskennassa käytetyt tositesarjat	
10000	Erillistilinpäätös, yhtiön tuloslaskelma, tase ja liitetiedot
20000	Sisäiset erät, Yhtiön tuloslasekelma, tase ja liitetiedot
23000	Konsolidointiviennit, sisäiset erät
30000	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätös
110000	Erillistilinpäätöksen oikaisut (sisäisten erien täsmäytys)
120 000	Sisäiset erät, erillistilinpäätöksen oikaisut (sisäisten erien täsmäytys)
123000	Konsolidointiviennit, etp -oikaisut, sisäiset erät
130000	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätöksen oikaisu
410000	Kuntakonsernioikaisut
420000	Kuntakonsernioikaisut, sisäiset erät
430000	Konsolidointiiennit, kuntakonsernioikaisut
32000	Vapaaehtoisten varausten purku, erillistilinpäätös
50000	Käyttöomaisuuden sisäinsen katteen eliminointi
60000	Sisäisen omistuken eliminoinnit
72000	Muut eliminoinnit, muuttuvat
80000	Pääomaosuusmenetelmä konsolidointi

8. Tunnuslukujen laskentakaavat

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tuloslaskelma

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot + Arvonalentumiset

Vuosikate € / asukas
= Vuosikate / Asukasmäärä

Rahoituslaskelma

INVESTOINNIT
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €
=toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

LAINANHOITO
Laskennallinen lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

MAKSUVALMIUS
Rahavarat 31.12.
= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassasta maksut kootaan seuraavista eristä:
Tuloslaskelmasta:
Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön
Korkokulut
Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:
Investointimenot
Antolainojen lisäys
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tase

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä
Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainat € / asukas
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut € / asukas
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjasaamiset ja muut lainasaamiset

Taseyksikön tunnusluvut

Tuloslaskelma

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalla maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Sijoitetun pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalla maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %
= 100 * (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Rahoituslaskelma

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €
=toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * / Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset – Tuloverot) / Investointien omahankintameno
Pääomamenojen tulorahoitus, %
= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset – Tuloverot) / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Lainanhoito
Laskennallinen lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate
= (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut – Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Maksuvalmius

Current ratio
= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Quick ratio
= (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tase

Kertynyt yli- / alijäämä
= Edellisten tilikausien yli- / alijäämä + Tilikauden yli- / alijäämä

Omavaraisuusaste, %
= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 x (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut € / asukas
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)
Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin tunnusluvut

Tuloslaskelma

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / (Poistot + Arvonalentumiset)

Vuosikate € / asukas
= Vuosikate / Asukasmäärä

Asukasmäärä

Rahoituslaskelma

INVESTOINNIT
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta, €

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

LAINANHOITO
Laskennallinen lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

MAKSUVALMIUS
Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kassasta maksut kootaan seuraavista eristä:
Konsernituloslaskelmasta:
Toimintakulut
Korkokulut
Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:
Investointimenot
Antolainasaamisten lisäykset
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Tase

Omavaraisuusaste (%)
= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt yli / alijäämä (1 000) €
= Edellisten tilikausien yli- / alijäämä + Tilikauden yli- / alijäämä / 1000

Kertynyt yli / alijäämä € / asukas
= (Edellisten tilikausien yli- / alijäämä + Tilikauden yli- / alijäämä) / Asukasmäärä

Konsernin lainakanta (1 000) € 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainat (1 000) € / asukas
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernin lainakanta tilinpäätös-vuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Konsernin lainat ja vuokravastuut € / asukas
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainasaamiset (1 000) € 31.12.
= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin henkilöstömäärä 31.12.
= Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olleiden henkilöiden lukumäärä 31.12.

9. Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja merkinnät

Hollolan kunta

Kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoitukset:

Hollolassa 27.3.2023

Tilintarkastajan merkintä:

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Hollolassa 24 / 5 2023

Tilintarkastusyhteisö Revisium Oy

Ville Valkonen HT, JHT